

TÁMOP-4.2.2.A-11/1/KONV-2012-0058

Energiatermelési, energiafelhasználási és hulladékgazdálkodási technológiák vállalati versenyképességi, városi és regionális hatásainak komplex vizsgálata és modellezése

Projektvezető: Dr. Szerb László PTE KTK egyetemi tanár

5. tevékenység: Az ökológiailag fenntartható technológiák társadalmi elfogadottságának vizsgálata

A tevékenység vezetője: Dr. Töröcsik Mária PTE KTK egyetemi tanár

Az országos lakossági megkérdezés feladat felelőse: Dr. Szűcs Krisztián PTE KTK egyetemi adjunktus

A megújuló energiaforrások elfogadottsága a magyar felnőtt lakosság körében

A magyar felnőtt lakosságot reprezentáló minta személyes megkérdezésének összefoglaló eredményei

Kutatási tanulmány

Készítette: Németh Péter

PTE KTK Gazdálkodástani Doktori Iskola PhD hallgató

Kiadó: Pécsi Tudományegyetem

ISBN 978-963-642-990-4

Pécs, 2013

1. A kutatás célja

A kutatás fő célja a magyar lakosság környezetbarát és ökológiailag fenntartható technológiákkal kapcsolatos társadalmi elfogadottságának vizsgálata. A cél teljesülése érdekében 2000 fős országos reprezentatív megkérdezés történt. A nagy elemszámú vizsgálatra azért volt szükség, hogy az egyes kérdések esetében lehetőség nyíljon a háttérváltozókkal való elemzésre, illetve fogyasztói csoportok, klaszterek képzésére.

A feladatnak a főbb tevékenység céljához való kapcsolódási pontját az adja, hogy a teljes lakosságra kiterjedő elemzés az energiafogyasztók környezetbarát technológiákkal szembeni beállítottság vizsgálatának alappilléret jelenti. Az eredmények más feladatok megvalósítását is támogatják, hiszen a reprezentatív mintán történő országos megkérdezés viszonyítási alapot szolgáltat a regionális és Pécs városa szintű eredmények értelmezéséhez. Így képet kaphatunk a régió és Pécs az ország többi egységeihez viszonyított helyzetéről, illetve láthatóvá válnak a helyi sajátosságok is.

A terepmunka során keletkezett adatbázist SPSS program segítségével elemeztük, egy- és sokváltozós módszerek együttes alkalmazásával. Az eredményeket jelen tanulmányban mutatjuk be.

2. Módszertan

Az országos reprezentatív kutatás során 2000 főt érintő személyes megkérdezések zajlottak 2013 tavaszán. A megkérdezett minta nem, életkor, iskolai végzettség, régió és településtípus szempontjából reprezentálja a magyar lakosságot.

A kutatás során a következő, a fő cél elérését támogató és az értelmezések háttérét adó témaköröket vizsgáltuk:

- demográfiai jellemzők
- energiaforrások, energiatudatosság, környezetvédelem
- vásárlási szokások, attitűdök
- internetezési szokások
- szabadidő eltöltése, szabadidős szokások
- életstílus, életszervezés

3. A minta demográfiai jellemzői

A kutatásban résztvevők 47,8%-a férfi, 52,2%-a pedig nő. Az átlagéletkor 43 év, ennél a megkérdezettek átlagosan három évvel fiatalabbnak érzik magukat. Legmagasabb arányban, 24,8%-nyian a 18-29 évesek vannak közöttük, őket követik a 21,6%-kal rendelkező 40-49 évesek. Legalacsonyabb arányban a 60-69 éves, illetve a 70-79 éves korcsoport tagjai vannak.

1. táblázat: A demográfiai jellemzők bemutatása

demográfiai csoportok	fő	% (n=2000)
nem		
férfi	956	47,8%
nő	1044	52,2%
<i>összesen</i>	<i>2000</i>	<i>100,0%</i>
korcsoport		
18-29 éves	496	24,8%
30-39 éves	372	18,6%
40-49 éves	432	21,6%
50-59 éves	340	17,0%
60-69 éves	240	12,0%
70-79 éves	120	6,0%
<i>összesen</i>	<i>2000</i>	<i>100,0%</i>
településtípus		
Budapest	360	18,0%
megyei jogú város	457	22,9%
10.000+ település	445	22,3%
2.000-10.000 település	439	22,0%
-2.000 település	299	15,0%
<i>összesen</i>	<i>2000</i>	<i>100,0%</i>
legmagasabb iskolai végzettség		
egyetem	89	4,5%
főiskola	284	14,2%
középiskola □	828	41,4%
szakiskola, szakmunkásképző	550	27,5%
általános iskola	191	9,6%
NT/NV	58	2,9%
<i>összesen</i>	<i>2000</i>	<i>100,0%</i>
demográfiai csoportok		
családi állapot		
házas	832	41,6%
egyedülálló	441	22,1%
párkapcsolatban	330	16,5%
elvált	172	8,6%
özvegy	138	6,9%
élettársi kapcsolatban	87	4,4%
<i>összesen</i>	<i>2000</i>	<i>100,0%</i>

demográfiai csoportok	fő	% (n=2000)
háztartás nagysága		
1	278	13,9%
2	549	27,5%
3	499	25,0%
4	429	21,5%
5	165	8,3%
6	48	2,4%
7	20	1,0%
8	4	0,2%
9	2	0,1%
10	1	0,1%
13	2	0,1%
NT/NV	3	0,2%
<i>összesen</i>	<i>2000</i>	<i>100,0%</i>
háztartás anyagi helyzete		
Könnyedén meg tudom vásárolni, amire szükségem van, és még félre is tudok tenni.	112	5,6%
Meg tudom vásárolni az alapvető dolgokat és egy-két extra kiadást is megengedhetek magamnak, de félretenni nem tudok.	845	42,3%
Az alapvető dolgokat meg tudom vásárolni, de másra nincs pénzem, a hó végéig éppen kitart.	832	41,6%
Arra sem elég a havi jövedelmem, hogy az alapvető dolgokat megvásároljam.	128	6,4%
nem válaszol	83	4,2%
<i>összesen</i>	<i>2000</i>	<i>100,0%</i>
gyermek szám		
nincs gyermeke	658	32,9%
1	454	22,7%
2	635	31,8%
3	189	9,5%
4	42	2,1%
5	13	0,7%
6	5	0,3%
7	2	0,1%
8	2	0,1%
<i>összesen</i>	<i>2000</i>	<i>100,0%</i>
unokák száma		
nincs unokája	1545	77,3%
1	122	6,1%
2	126	6,3%
3	79	4,0%
4	65	3,3%
5 vagy több	63	3,2%
<i>összesen</i>	<i>2000</i>	<i>100,0%</i>

Forrás: saját szerkesztés

A megkérdezés résztvevőinek 22,9%-a megyei jogú városban él, 22,3%-uk 10.000 lélekszámúnál nagyobb településen. 18% azok aránya, akik a fővárosban laknak, míg 22%-nyian vannak a 2.000-10.000 fős településeken élők, 15%-nyian pedig a 2.000 fősnél kisebb településen élők.

41,4%-nyian vannak azok, akiknek középiskolai végzettségük van. 27,5% a szakiskolában, szakmunkásképzőben végzettek aránya. Az egyetemen, főiskolán végzettek 18,7%-át teszik ki a megkérdezetteknek, az általános iskolai végzettségűek pedig 9,6%-ot.

A válaszadók 41,6%-a házas, 22,1%-uk egyedülálló, 16,5%-uk párkapcsolatban él. Az elváltak aránya 8,6%, az özvegyeké 6,9%, míg 4,4%-nyian élnek élettársi kapcsolatban.

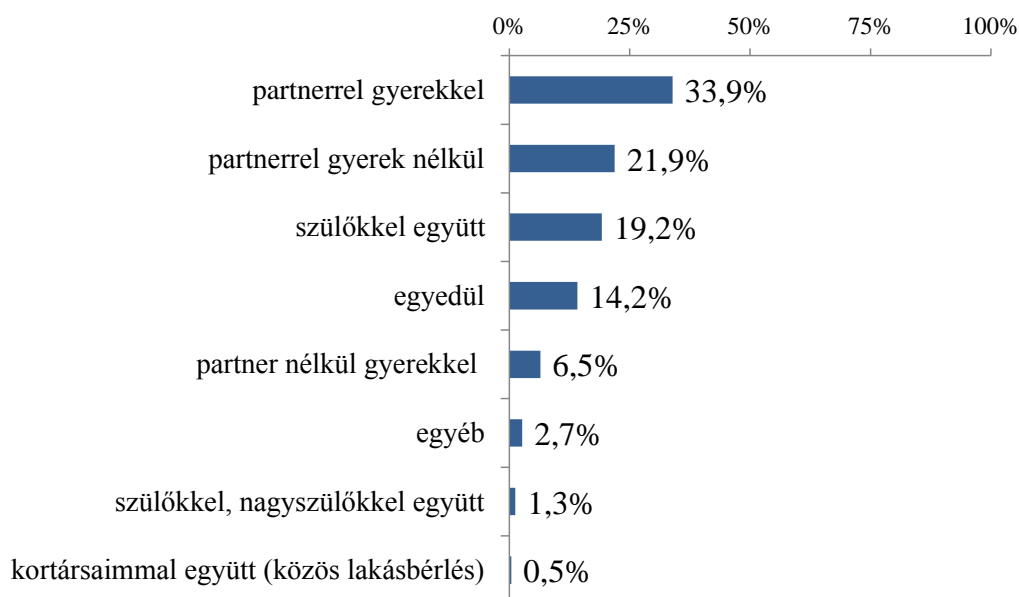
A kutatás résztvevőinek nagy része a jövedelmi helyzetével kapcsolatban azt mondta, hogy az alapvető dolgokat meg tudják vásárolni, de félretenni már nem tudnak: 42,3%-nak még jut egy-két extrára, 41,6%-nak pedig éppen a hónap végéig tart ki a pénze. 6,4% azok aránya, akiknek az alapvető dolgokra sem elég a jövedelmük. Ezzel szemben 5,6% nyilatkozott úgy, hogy könnyedén meg tudják vásárolni azt, amire szükségük van, és még félre is tudnak tenni. 32,9%-nak nincs gyermeke. 31,8%-nyian vannak azok, akiknek két gyermekük van, 22,7%-nyian, akik egy gyermeket nevelnek. 9,5% mondta azt, hogy három gyermekük van. 4 vagy annál több gyermekkel alacsonyabb arányban élnek együtt a megkérdezettek.

77,3% nyilatkozott úgy, hogy nincs unokája. Egy unokája 6,1%-nak, kettő 6,3%-nak van. Három unokával 4,0%, négyel pedig 3,3% rendelkezik. Ennél több unokát alacsony arányban jeleztek.

A háztartás nagyságát illetően: az egy háztartásban együtt élők számának alakulását tekintve legmagasabb arányban azok vannak, akik ketten, illetve hárman élnek együtt egy háztartásban – az ő arányuk 27,5% és 25,0%. Az adott válaszok átlaga 2,96.

A válaszadók nagyrészt partnerrel együtt élnek: 33,9%-uk gyerekekkel és partnerrel, 21,9%-uk pedig partnerrel, gyerek nélkül. 19,2% nyilatkozott úgy, hogy szüleivel él együtt, 14,2% pedig egyedül. 6,5% mondta azt, hogy partner nélkül él együtt gyerekekkel, 1,3% pedig, hogy a szülőkkel és a nagyszülőkkel. Alacsony azok aránya, akik kortársaival – például egy közös albérletben – élnek (1. ábra).

1. ábra: A megkérdezettek megoszlása aszerint, hogy milyen típusú háztartásban élnek (n=2000). Forrás: saját szerkesztés

Az egyéb kategóriában (2. táblázat) leginkább olyan említések szerepelnek, melyek a partnerrel, illetve a családból több generációval való együttélésre utalnak (például unokákkal, gyerekekkel, testvérrel való együtt élés).

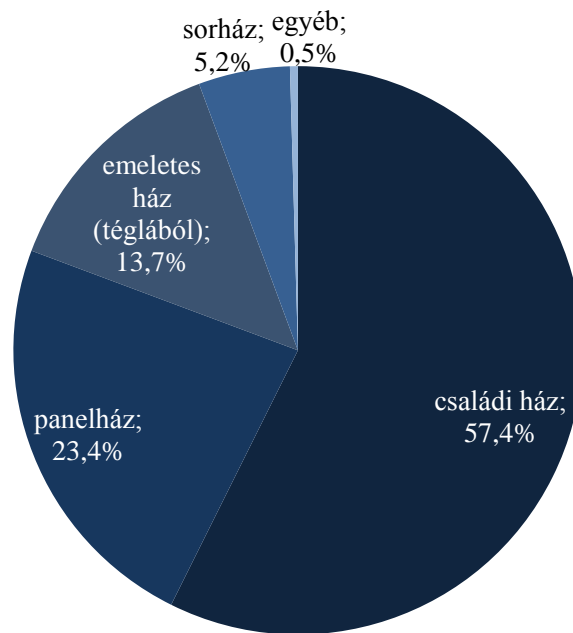
2. táblázat: Egyéb említések a háztartás jellegét tekintve. Forrás: saját szerkesztés

egyéb említések	említések száma	említések aránya (n=2000)
partnerrel gyermekkel szülővel	8	0,4%
partnerrel szülőkkel	7	0,4%
testvérrel	6	0,3%
szülőkkel és gyerekekkel	5	0,3%
anyjával	4	0,2%
partnerrel gyermekkel unokával	3	0,2%
gyermekemmel és családjával	2	0,1%
gyerekekkel unokával	2	0,1%
szülővel és testvérrel	2	0,1%
unokával	2	0,1%
rokonnal	2	0,1%

egyéb említések	említések száma	említések aránya (n=2000)
gyerekekkel	1	0,1%
férjjel unokával	1	0,1%
testvérrel és annak családjával	1	0,1%
partner és unoka	1	0,1%
szülők és partner között ingázik	1	0,1%
szülőkkel gyerekekkel tetvérrel	1	0,1%
gyermekkel unokával vejjel	1	0,1%
partnerrel gyerekekkel szülővel nagyszülővel	1	0,1%
szülővel testvérrel partnerrel	1	0,1%
szülő partner gyerek testvér	1	0,1%
nagyszülőkkel	1	0,1%

A lakóhely ingatlantípusát tekintve a családi ház van legmagasabb arányban (57,4%). A panelházban lakók aránya 23,4%, a téglá emeletes házban 13,7%-nyian laknak, sorházban pedig 5,2%-nyian. Az egyéb említések között a téliesített hétvégi ház, ikerház, társasház és nyaraló szerepelnek (2. ábra).

2. ábra: A lakóhely ingatlantípusa szerinti megoszlások (n=2000). Forrás: saját szerkesztés

A megkérdezettek átlagosan kb. 75.000 Ft-ból gazdálkodnak, ez az az összeg, mely havonta szabadon elkölthető. A kétezzer válaszadó közül 1680-an válaszoltak erre a kérdésre, vagyis 16% nem adott választ.

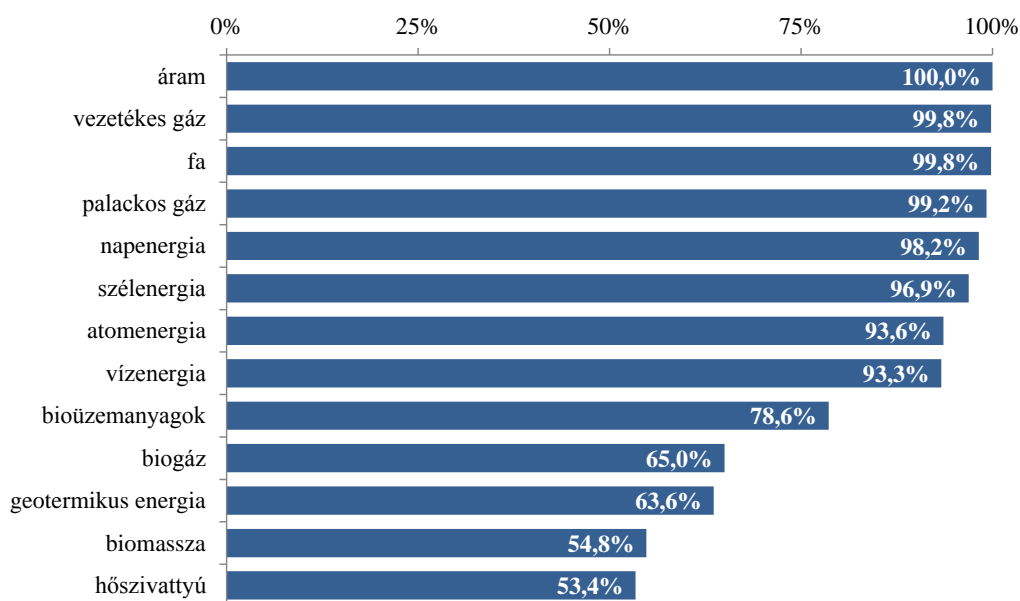
A tanulmányban a témakörök elemzése során bemutatott demográfiai háttérelvezéseknél (szürke háttérrel jelölve) a statisztikailag értelmezhető (szignifikáns) különbségeket mutatjuk be az életkor, a településtípus, a nem és az iskolai végzettség tekintetében.

4. Energiaforrások, energiatudatosság, környezetvédelem

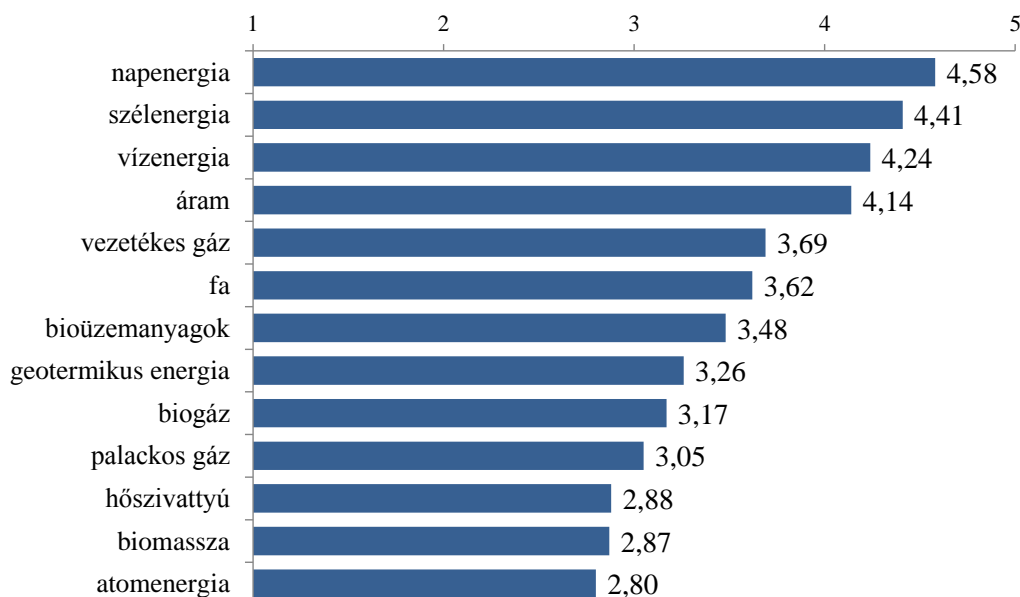
Ebben a részben a válaszadók energiaforrásokkal, energiatudatossággal és környezetvédelemmel kapcsolatos gondolkodását, attitűdjeit mutatjuk be.

A megkérdezettek által leginkább ismert energiaforrások az áram, a vezetékes gáz, a fa, a palackos gáz, a napenergia, a szélenergia, az atomenergia és a vízenergia. Legkevésbé a biomasszát és a hőszivattyút ismerik (3. ábra).

3. ábra: Energiaforrások ismertsége: „Hallott Ön az alábbi energiaforrásokról?” (n=2000). Forrás: saját szerkesztés

4. ábra: Energiaforrások iránti szimpátia: „Mennyire szimpatikusak ezek Önnek?” (n=2000). Forrás: saját szerkesztés

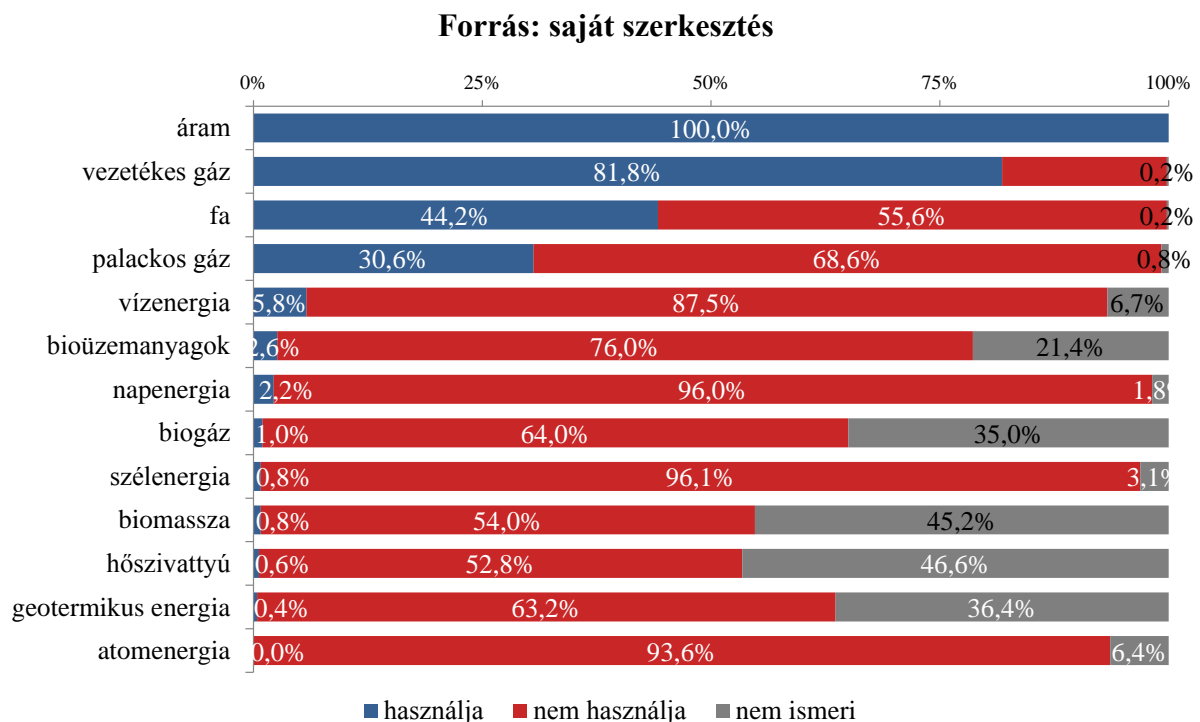

A napenergiát, a szélenergiát, a vízenergiát és az áramot tartják leginkább szimpatikusnak a kutatásban résztvevők. Az atomenergia, a biomassa és a hőszivattyú azok, melyek a legkevésbé szimpatikusak (4. ábra).

Jellemző, hogy a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők, a férfiak és a 30-49 évesek körében magasabb az energiaforrásokat ismerők aránya. Egyes energiahordozók esetén a különböző demográfiai csoportok szimpátiáját tekintve kiemelünk néhány eredményt: a vezetékes gázt a kisebb településeken élők szimpatikusabbnak tartják. A fát az alacsonyabb végzettségűek, míg a palackos gázt az idősebbek tartják szimpatikusabbnak. A napenergia, a szélenergia, a vízenergia, a bio üzemanyagok, a biogáz, a geotermikus energia, a biomassa és a hőszivattyú esetén az átlagosnál magasabb szimpátia értéket adtak meg a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők.

A leginkább használt energiaforrás az áram, az atomenergia és a vezetékes gáz. 30% feletti arányban használják még a fát és a palackos gázt, mint energiaforrást. Legkevésbé a geotermikus energiát és a hőszivattyút alkalmazzák a háztartásokban. Akik ismerik az adott energiaforrást, de nem használják azt, azok legnagyobb arányban a napenergia és a szélenergia kapcsán nyilatkoztak így (5. ábra).

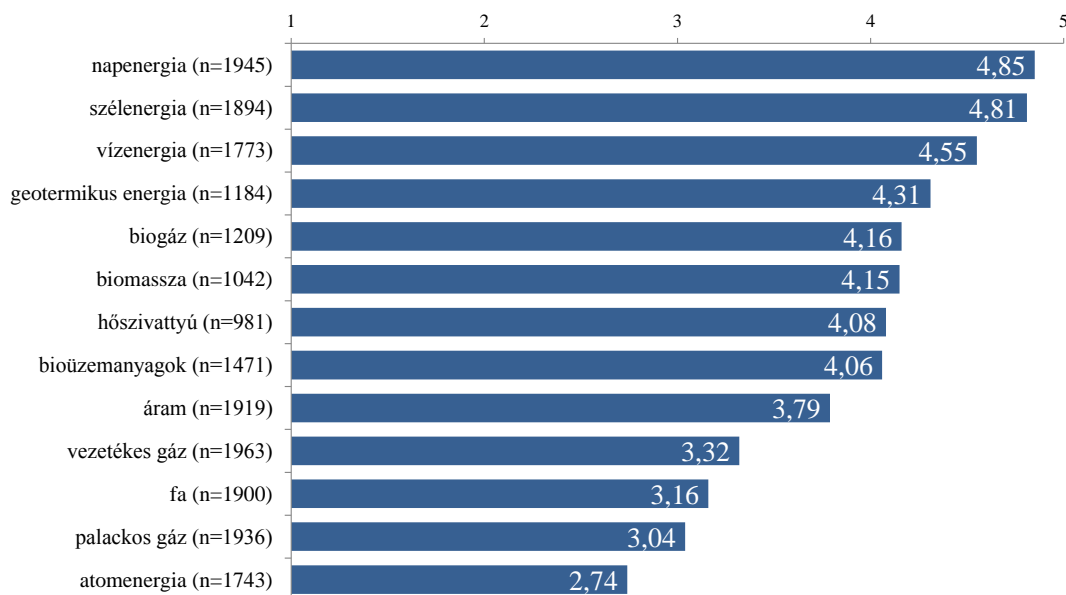
5. ábra: Energiaforrások használata: „Használ ilyen energiaforrást jelenleg?” (n=2000).

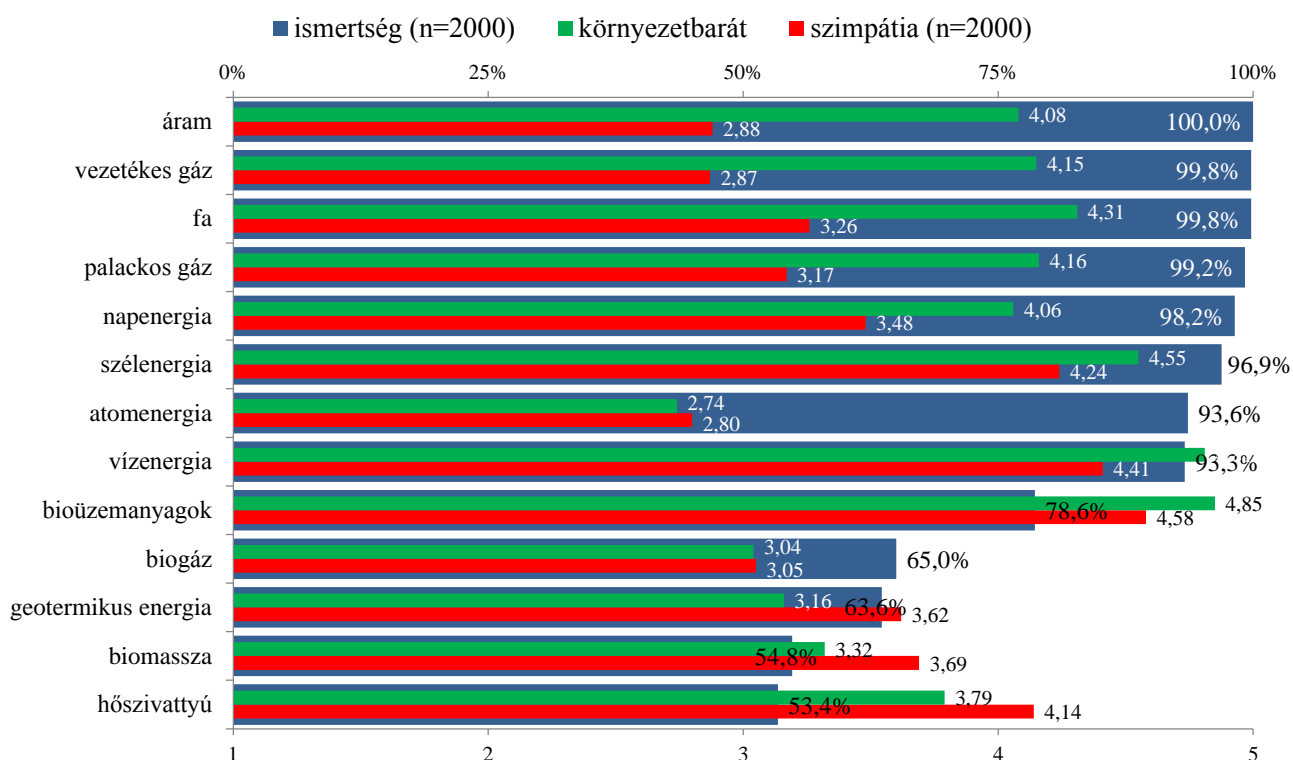
A kutatásban résztvevők a napenergiát és a szélenergiát tartják a leginkább környezetbarátnak. Magas értéket kapott még a vízenergia és a geotermikus energia is.

Legkevésbé az atomenergiát, a palackos gázt, a fát és a vezetékes gázt tartják környezetbarát energiaforrásnak (6. ábra).

6. ábra: Környezetbarát energiaforrások: „Mennyire gondolja környezetbarátnak ezeket az energiaforrásokat?”. Forrás: saját szerkesztés

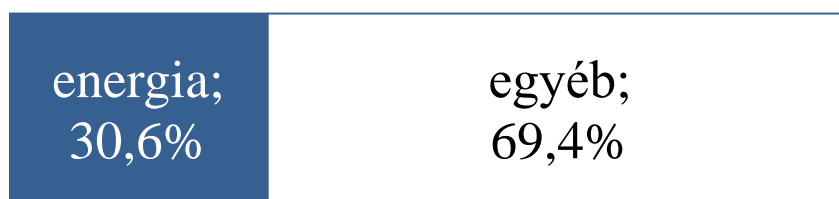
7. ábra: Energiaforrások ismertsége, szimpátiája és a válaszadók véleménye azzal kapcsolatban, hogy azok milyen mértékben környezetbarát energiaforrások. Forrás: saját szerkesztés

A 7. ábra mutatja azt, hogy az egyes energiaforrások mennyire ismertek, illetve szimpatikusak, valamint, hogy a válaszadók véleménye szerint ezek az energiaforrások milyen mértékben számítanak környezetbarátnak.

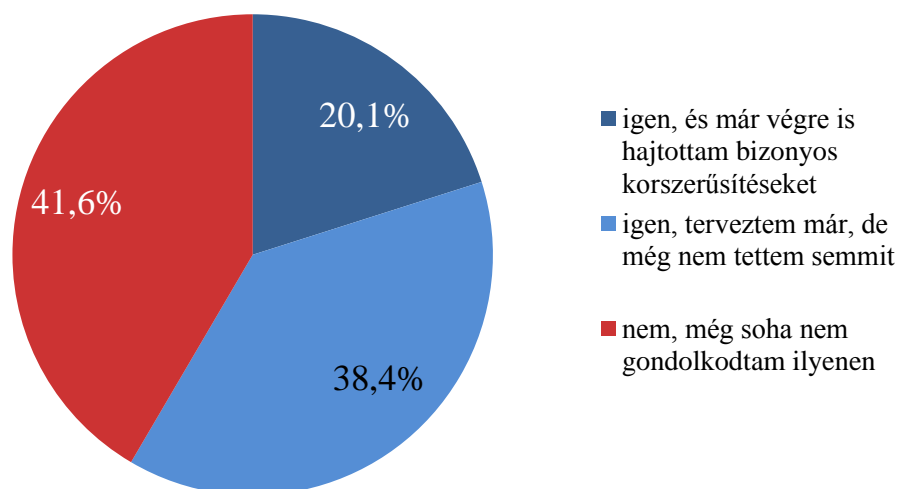
A kétezer megkérdezett 7%-a nem válaszolt arra a kérdésre, hogy háztartásuk jövedelmének nagyjából mekkora hányadát költik energiára. A válaszolók átlagosan 30,6%-ot költenek el energiára a háztartás összes jövedelméből (8. ábra).

8. ábra: A háztartás jövedelméből az energiára való költség hányada: „Mekkora részét költik energiára a háztartás összes havi jövedelméből?” (n=1860). Forrás: saját szerkesztés

Miután az energia költsége a kiadások elég jelentős részét képviseli, így kérdéseket tettünk fel arra vonatkozóan is, miképp próbálnak a megkérdezettek az energiakiadásokon spórolni. A lakóhely korszerűsítésével kapcsolatban a válaszadók 20,1%-a nyilatkozott úgy, hogy már végre is hajtott bizonyos korszerűsítéseket abból a célból, hogy azután kevesebbet fizessen energiáért. 38,4% mondta azt, hogy tervezte, de még nem tett semmit, 41,6% pedig még soha nem gondolt ilyenre (9. ábra).

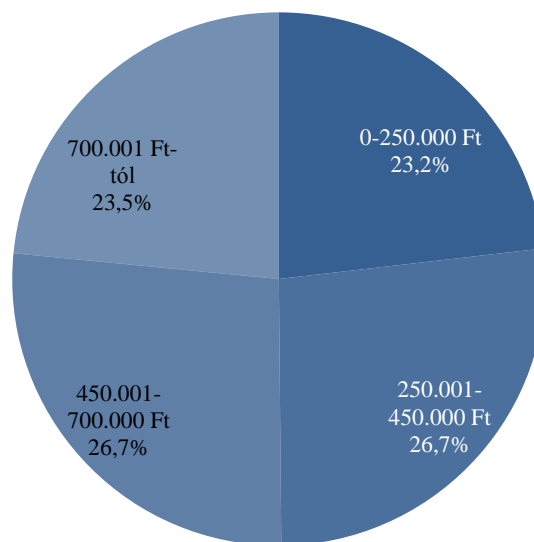
9. ábra: A lakóhely korszerűsítésének tervezése: „Gondolkodott már Ön azon, hogy otthonát átalakítja/korszerűsíti oly módon, hogy azután kevesebbet fizessen az energiáért?” (n=2000). Forrás: saját szerkesztés

A fiatal válaszadók esetén, valamint azok körében, akik alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkeznek, az átlagosnál magasabb arányban vannak azok, akik még nem gondolkoztak azon, hogy korszerűsítsenek.

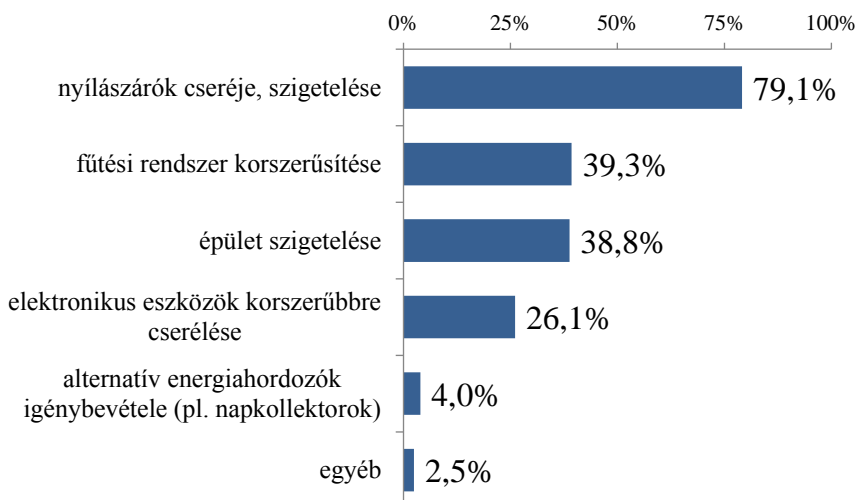
Aki már végrehajtott valamilyen korszerűsítést, azok arra átlagosan 685.029 Ft-ot költöttek. 250.000 Ft alatt 23,2%, 250 ezer és 450 ezer közötti összeget 26,7% költött. Ugyanekkora arányban vannak azok, akik 450-700 ezer Ft-ot költöttek korszerűsítésre. 23,5% nyilatkozott úgy, hogy 700.000 Ft-nál is többet költött ilyen jellegű felújításokra (10. ábra).

10. ábra: Energetikai korszerűsítés céljából végrehajtott változtatások költségei: „Mégközelítőleg összesen mennyibe kerültek azok a változtatások, melyeket energetikai korszerűsítés céljából hajtott végre?” (n=402, aki már végrehajtott bizonyos korszerűsítéseket). Forrás: saját szerkesztés

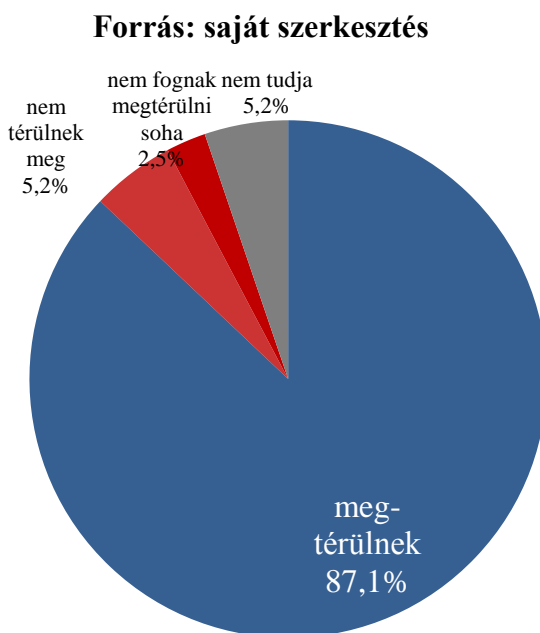
A végrehajtott korszerűsítések között legmagasabb arányban a nyílászárók cseréje, szigetelése van, ezt 79,1%-os arányban hajtották végre azok, akik valamilyen felújítást, korszerűsítést végeztek. 39,3% mondta, hogy a fűtési rendszert korszerűsítette, 38,8% pedig az épületet szigetelte. Az elektronikus eszközök korszerűbbre cserélése 26,1%-uknál volt jellemző. 4,0% azok aránya, akik alternatív energiahordozókat vettek igénybe. Az egyéb említések között az etázsfűtés, a tetőcsere, az elektromos hálózat felújítása, a napkollektor, a fatüzelésű kályha, a vízvezetékrendszer cseréje és az energiatakarékos izzók, égők cseréje szerepelt (11. ábra).

11. ábra: Végrehajtott korszerősítések: „Milyen korszerősítéseket hajtott már Ön (vagy a lakóközösség) végre?” (n=402). Forrás: saját szerkesztés

Aki már végrehajtott bizonyos korszerősítéseket, azok nagy része – 87,1%-a – szerint ezek a beruházások már megtérültek vagy meg fognak térülni. 5,2% mondta, hogy nem térülnek meg, míg 2,5% úgy vélekedett, hogy soha nem térülnek majd meg (12. ábra). Akik azt mondták, hogy meg fog térülni, azok szerint ez átlagosan 7 év alatt következik be.

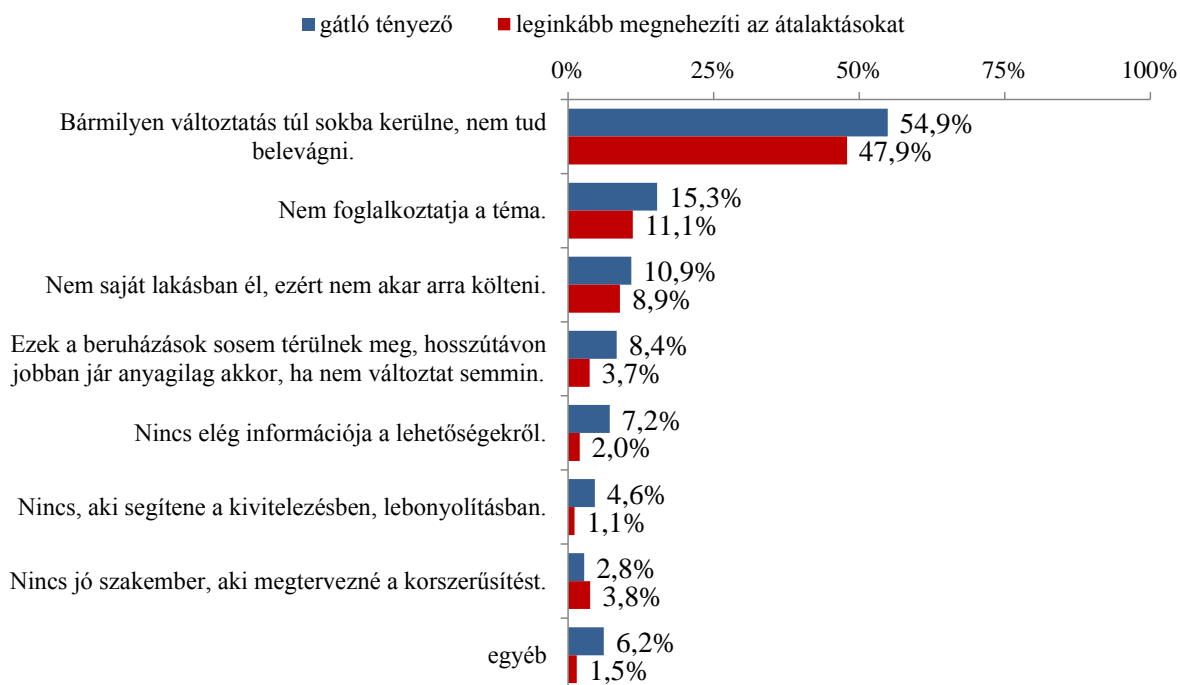
12. ábra:A korszerősítési beruházások megtérülése: „Megítélése szerint anyagi értelemben véve megtérültek, vagy meg fognak térülni ezek a beruházások?” (n=402).

A korszerősítések anyagi megtérülésében a kisebb településeken élők az átlagosnál magasabb arányban hisznek.

A korszerűsítéseket gátló tényezők között legtöbben azt jelölték, hogy ezek a változtatások túl sokba kerülnek, ezért bele sem tudnak vágni: a kétezzer megkérdezett 54,9% jelölte ezt, csupán 15,3% azok aránya, akiket nem is foglalkoztat ez a téma, 10,9% pedig nem saját lakásban él, ezért nem akar arra költeni. Legkevésbé gátló tényező, hogy nincs jó szakember, valamint, hogy nincs, aki segítene a kivitelezésben (13. ábra). Az egyéb említések között leggyakrabban az anyagi problémák, a lakóközösség döntési jogköre, a szülők döntési jogköre, a panellakás és a nem végleges lakhely szerepelnek.

13. ábra: A korszerűsítéseket gátló tényezők: „Mi az oka annak, hogy nem hajt végre olyan korszerűsítéseket, átalakításokat, melyek segítenének Önnek az energiaköltségei csökkentésében?”, illetve „Válassza ki azt a tényezőt, mely leginkább megnehezíti, hogy átalakításokat tervezzen!” (n=2000). Forrás: saját szerkesztés

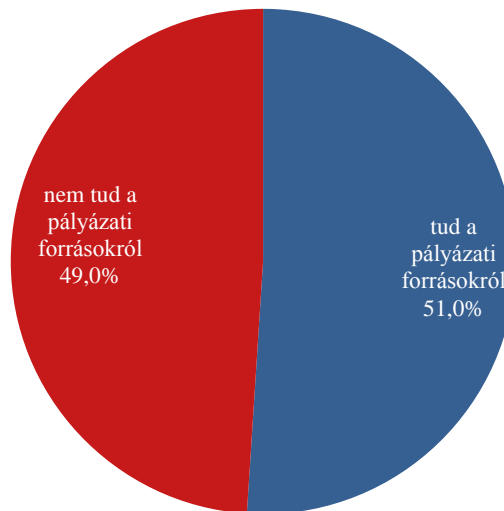

A megkérdezettek választása szerint, ami leginkább megnehezíti a dolgokat, az az, hogy bármilyen változtatás túl sokba kerülne.

Akinek túl sokba kerülne a korszerűsítés, vagy nem foglalkoztatja ez a téma, azok körében magasabb arányban vannak azok, akik alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkeznek.

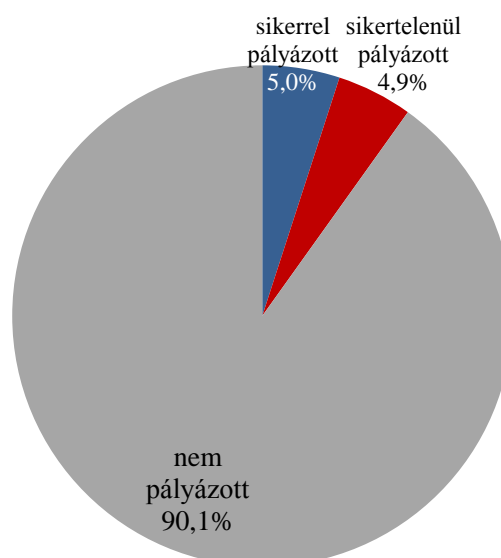
A kutatásban résztvevők 51,0%-a nyilatkozott úgy, hogy tud arról, hogy épületenergetikai fejlesztésekre rendelkezésre állnak pályázati források (14. ábra).

14. ábra: Pályázati források ismerete: „Van-e Önnek tudomása arról, hogy rendelkezésre állnak/álltak pályázati források épületenergetikai fejlesztésekre?” (n=2000). Forrás: saját szerkesztés

Aki tud arról, hogy rendelkezésre állnak pályázati források, azok 90%-a még nem pályázott. Egyaránt 5-5% azok aránya, akik már sikerrel, illetve sikertelenül pályáztak (15. ábra).

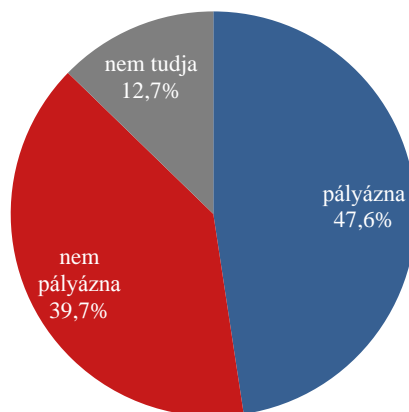
15. ábra: Pályázás épületenergetikai fejlesztésekre: „Pályázott már korábban Ön épületenergetikai fejlesztésekre?” (n=1021, aki tud arról, hogy rendelkezésre állnak pályázati források épületenergetikai fejlesztésekre). Forrás: saját szerkesztés

A nagyvárosban élő válaszadók (megyei jogú városok és főváros) az átlag feletti arányban pályáztak (sikerrel és sikertelenül is) épületenergetikai fejlesztésekre.

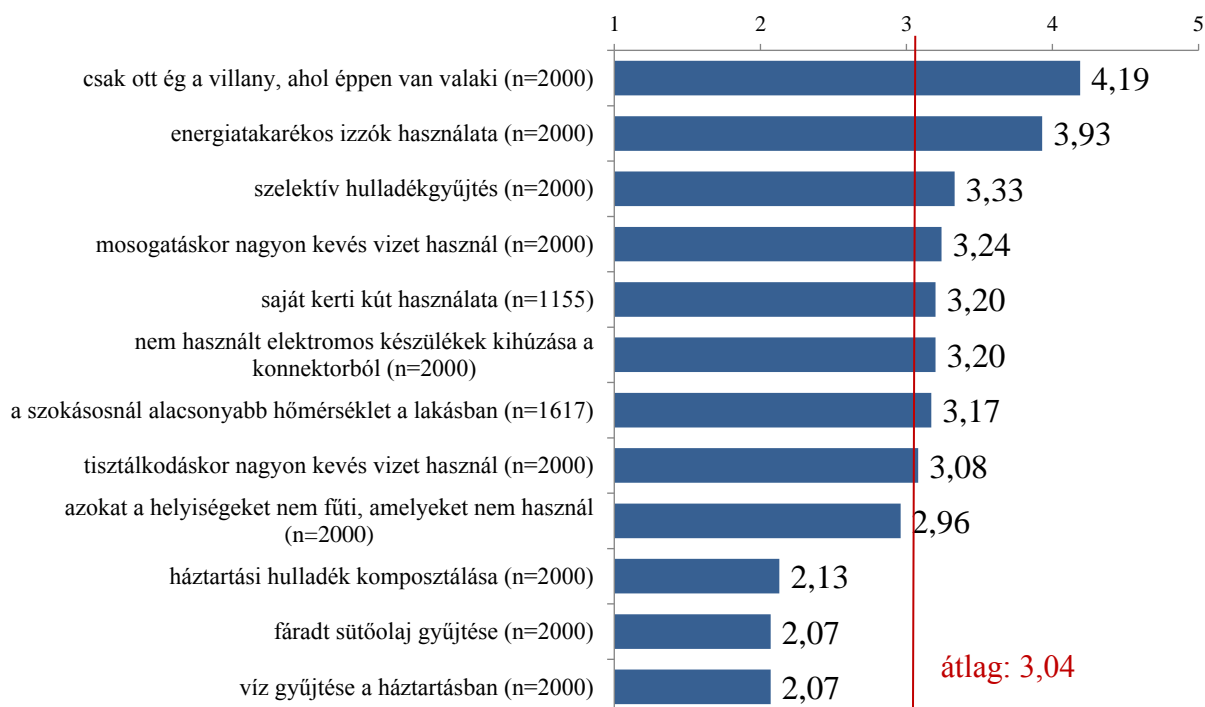
Azok közül, akik tudnak a rendelkezésre álló pályázati forrásokról 47,6% pályázna a jövőben. 39,7% azok aránya, akik nem pályáznának. 12,7%-nyian mondták azt, hogy nem tudják (16. ábra).

16. ábra: Pályázási hajlandóság a jövőben: „Pályázna-e Ön a jövőben épületenergetikai fejlesztésekre?” (n=1021). Forrás: saját szerkesztés

Az energiatakarékossággal kapcsolatban a leginkább jellemző tevékenységek, hogy csak ott ég a villany, ahol éppen van valaki, valamint az energiatakarékos izzók használata. Legkevésbé jellemző a háztartási hulladék komposztálása, a fáradt sütőolaj gyűjtése és a vízgyűjtés a háztartásban (17. ábra).

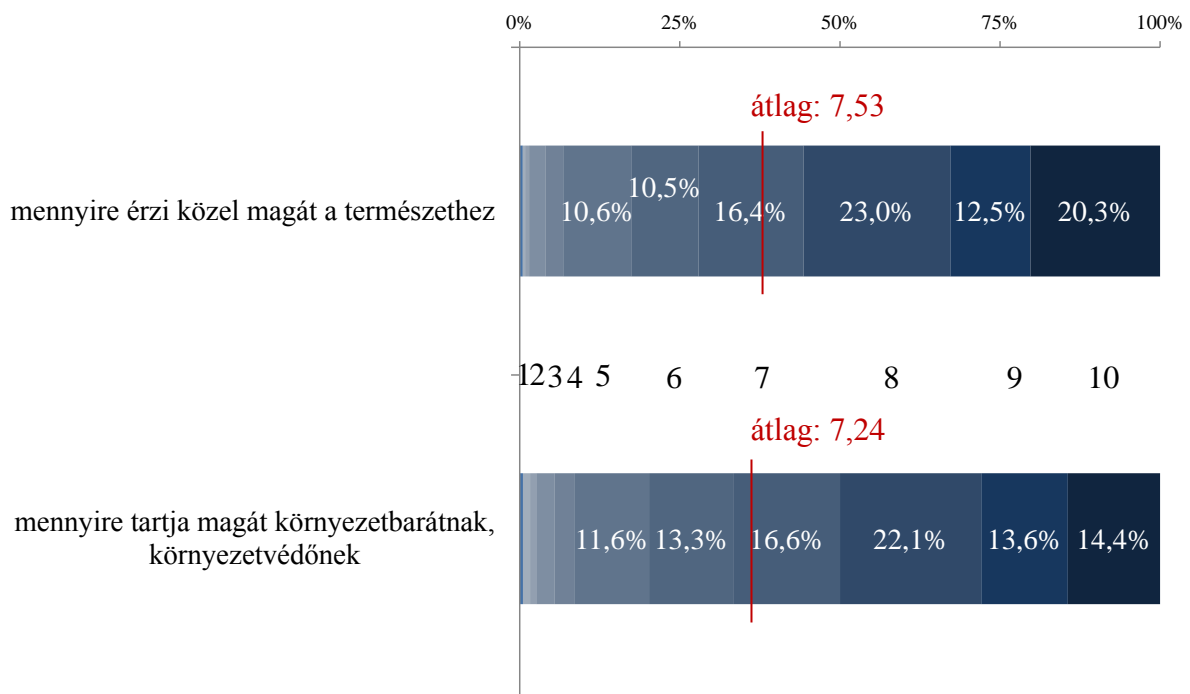
17. ábra: Takarékosággal kapcsolatos tevékenységek a háztartásban: „Mennyire jellemzők Önre, az Ön háztartására az alábbi tevékenységek, viselkedés?” Forrás: saját szerkesztés

A különböző demográfiai csoportok attitűdállításokkal való egyetértésének vizsgálatának főbb megállapításai: az ötven feletti nők az átlagosnál jobban egyetértenek azzal az állítással, miszerint csak ott ég a villany, ahol éppen van valaki. A magasabb iskolai végzettségűek az átlagosnál magasabb arányban használnak energiatakarékos izzókat. A szelektív hulladékgyűjtés a 40 év feletti magasabb iskolai végzettségűek körében jellemzőbb. Az, hogy mosogatáskor és tisztálkodáskor nagyon kevés vizet használnak, átlagon felüli értéket kapott a 40 feletti nőktől. A lakásban a szokásosnál alacsonyabb hőmérséklet alkalmazása a 40 év felettiekre jellemzőbb inkább. Víz gyűjtése a háztartásban, illetve a nem használt helyiségek fűtésének kikapcsolása a 40 feletti, kistelepüléseken élő, alacsony végzettségű válaszadókra jellemző leginkább.

A kutatásban résztvevők 1-től 10-ig terjedő skálán átlagosan 7,53-ra értékelték a természethez való közelségüket. Legmagasabb arányban – 23%-nyian – azok voltak, akik 8-as értéket adtak meg. A válaszadók átlagosan 7,24-re értékelték azt, hogy mennyire környezetbarátok. Legmagasabb arányban ebben az esetben is a 8-as értéket jelölték (18. ábra).

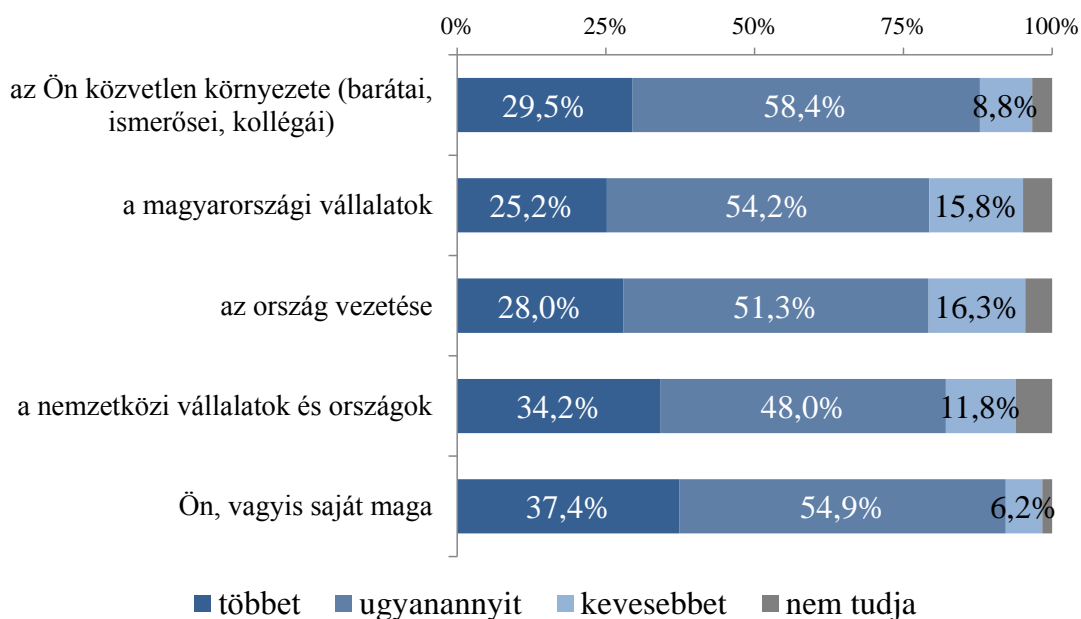
18. ábra: Természetközelség és környezetvédelem: „Mennyire érzi Ön közel magát a természethez?” (n=2000), illetve „Mennyire tartja magát környezetbarátnak, környezetvédőnek?” (n=2000). Forrás: saját szerkesztés

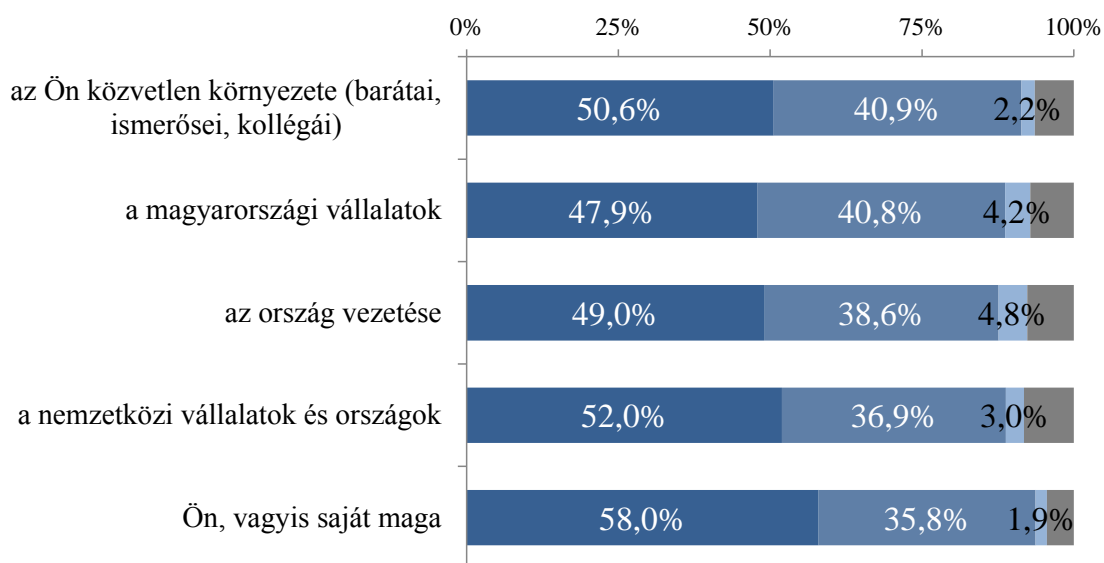
A válaszadók úgy vélik, hogy a piaci szereplők általában inkább ugyanannyit foglalkoznak a környezetvédelemmel, mint 5 évvel ezelőtt. Jellemző, hogy úgy gondolják, öt év múlva többet fognak foglalkozni ezzel a témával, mint jelenleg (19. ábra).

19. ábra: A piaci szereplők környezetvédelemhez való hozzáállása jelenleg: „Mennyit foglalkozik/foglalkoznak jelenleg a környezetvédelemmel az alábbi személyek, csoportok az Ön tapasztalatai szerint, összehasonlítva az 5 évvel ezelőtti állapottal?” (n=2000).

Forrás: saját szerkesztés

20. ábra: A piaci szereplők környezetvédelemhez való hozzáállása a jövőben: „És mennyit foglalkoznak majd 5 év múlva a jelenhez képest?” (n=2000). Forrás: saját szerkesztés

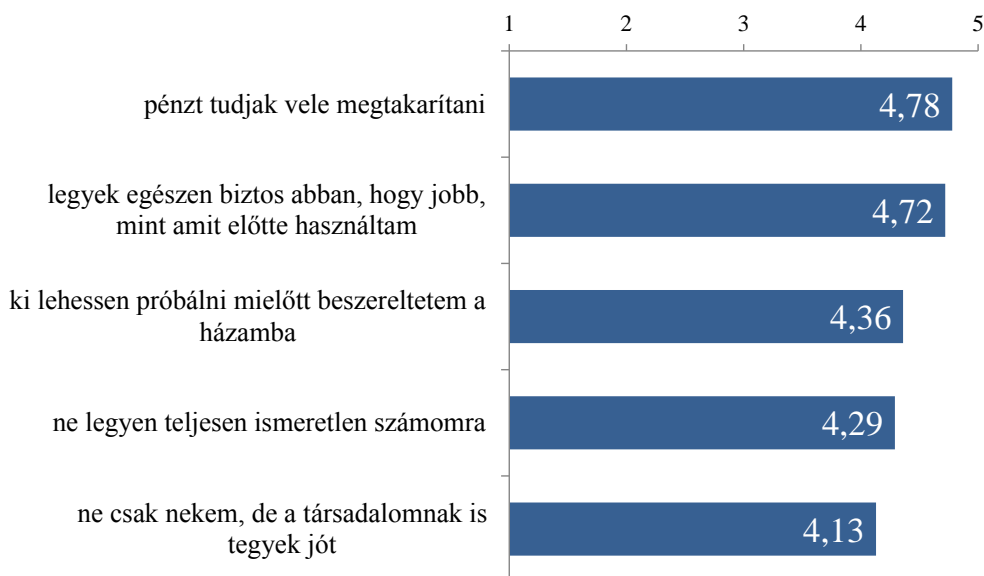
Egy környezetszennyezés esetén a megkérdezettek legmagasabb arányban megpróbálnának szervezkedni az ott élők körében, hogy kérvényt nyújtsanak be. Magas arányban említették még azt a lehetőséget, hogy a befolyásos, ismert környezetvédelmi csoportokkal vennék fel a kapcsolatot. A tiltakozás, az elköltözés és a feljelentés kevésbé jellemző (20. ábra).

20. ábra: Mit tenne környezetszennyezés esetén: „Mit tenne, ha a közvetlen környezetében súlyos környezetszennyezést tapasztalna, melynek hosszú távon egészségkárosító hatása lehet?” (n=2000). Forrás: saját szerkesztés

21. ábra: Alternatív energiáról való döntés szempontjai: „Önnek mennyire fontosak az alábbi szempontok, ha egy alternatív energiaforrás alkalmazásáról kellene döntenie?”

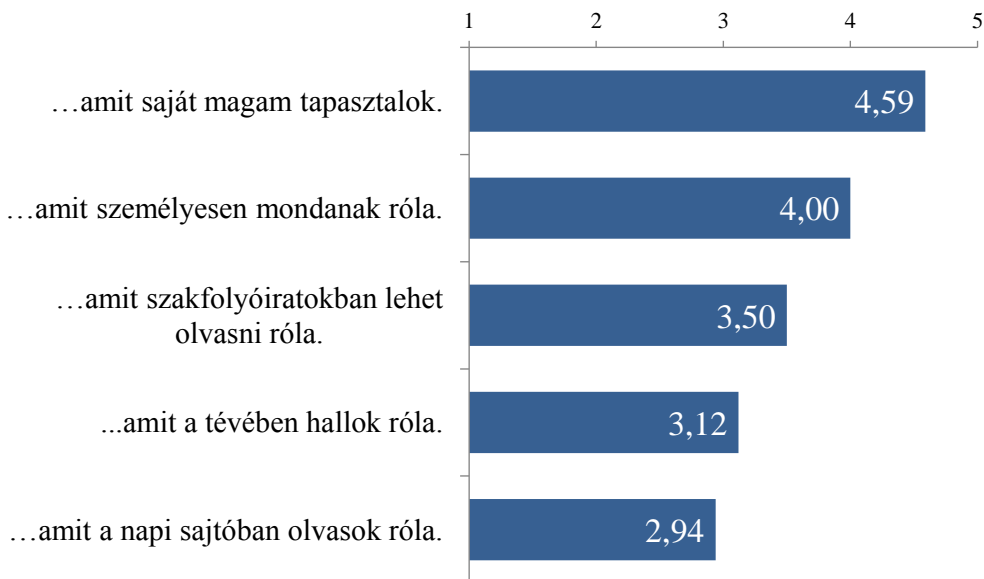
(n=2000). Forrás: saját szerkesztés

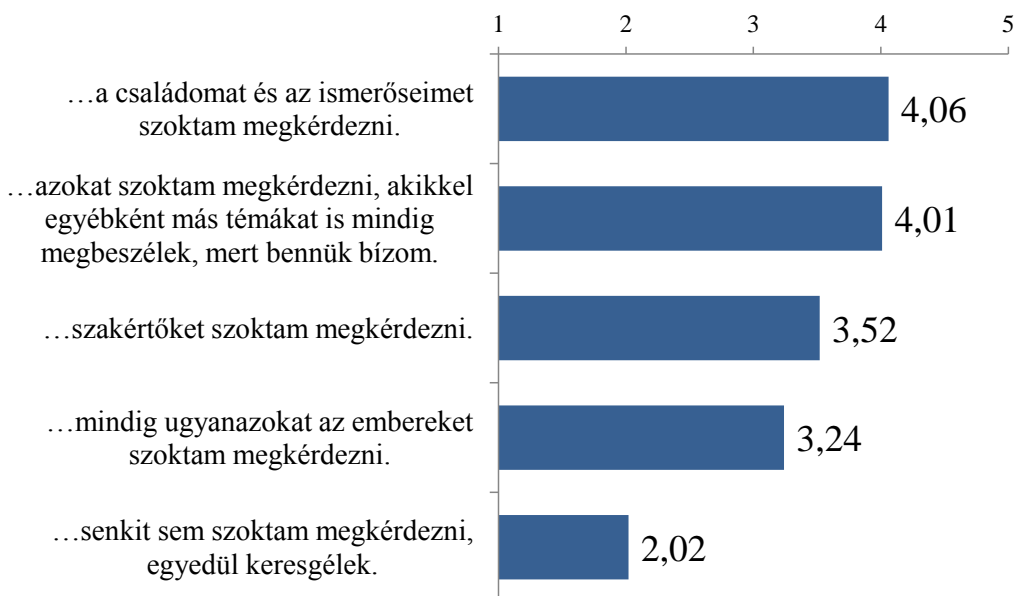
Az alternatív energiaforrás alkalmazása során leginkább figyelembe vett szempontok, hogy pénzt tudjanak vele megtakarítani, biztos legyen benne, hogy jobb, mint a korábban használt, de fontos az is, hogy ki lehessen próbálni és ne legyen teljesen ismeretlen (21. ábra). Az egyéb említések között a környezetvédelem, a gyors megtérülés, az ár, a hosszú élettartam, az, hogy az ne járjon nagy rombolással, könnyen megvalósítható legyen, értékes és hasznos legyen, könnyen lehessen használni, garantáltan működjön, legyen hozzá szakember és az előnyeit ki lehessen használni.

A válaszadók – ha alternatív energiaforrásokról való tájékozódásról van szó, akkor – a tévét, a napi sajtót és a szakfolyóiratokat kevésbé tartják meggyőzőnek. Inkább a saját tapasztalat fontos, és amit személyesen mondanak nekik az adott energiaforrásról (22. ábra).

22. ábra: Alternatív energiaforrásokról szóló információk meggyőzősége: „Mennyire jellemzőek Önre az alábbi állítások? Egy alternatív energiaforrásról az az információ meggyőző...” (n=2000). Forrás: saját szerkesztés

23. ábra: Új technológiáról való információszerzés: „Mennyire jellemzőek Önre az alábbi állítások? Ha információt szeretnék egy új technológiáról...” (n=2000). Forrás: saját szerkesztés

Ha egy új technológiára van szükség, akkor a leginkább jellemző információforrás a család és az ismerősök, de azok is fontosak, akikkel egyébként mindennapi témákat beszélnek meg. Legkevésbé az jellemző, hogy nem kérdeznek meg senkit (23. ábra).

Összefoglalás – Energiaforrások, energiatudatosság, környezetvédelem

A megkérdezettek körében a legismertebb energiaforrások az áram, a vezetékes gáz, a fa, a palackos gáz, a napenergia, a szélenergia, az atomenergia és a vízenergia. Legalacsonyabb arányban a biomasszát és a hőszivattyút ismerik. Az energiaforrásokat általában jobban ismerik a férfiak, a 30-49 évesek és a magasabban kvalifikált válaszadók. A szimpátiát tekintve a napenergia, a szélenergia, a vízenergia és az áram a legszimpatikusabbak, míg az atomenergia, a biomassa és a hőszivattyú a legkevésbé szimpatikusak. Az áramot, az atomenergiát és a vezetékes gázt használják legmagasabb arányban, a geotermikus energiát és a hőszivattyút pedig legalacsonyabb arányban. A nap- és szélenergiát tartják a leginkább környezetbarátnak, míg az atomenergia, a palackos gáz, a fa és a vezetékes gáz a legkevésbé környezetbarát a megkérdezettek szerint.

A válaszadók elmondásai alapján átlagosan a háztartásuk összes jövedelmének kb. 30%-át költik havonta energiára. Ha felújításról, korszerűsítésről van szó, akkor azt lehet megállapítani, hogy 42% azok aránya, akik még soha nem gondolkoztak ezen. A fiatalok és az alacsony képzettek körében még magasabb ez az arány.

Aki végrehajtott már valamilyen korszerűsítést, azok legnagyobb arányban a nyílászárókat cserélték ki (80%), de 10 esetből 4-re jellemző még a fűtési rendszer korszerűsítése, valamint az épület szigetelése is. A korszerűsítők kb. 90%-a mondta azt, hogy megtérültek vagy úgy gondolják, hogy meg fognak térülni a befektetéseik. A korszerűsítést leginkább gátló tényező, hogy túl sokba kerül, és ezt nem engedhetik meg maguknak.

A válaszadók fele nyilatkozott úgy, hogy tud épületenergetikai fejlesztésekre rendelkezésre álló pályázatokról. Közülük 90%-uk nem pályázott még soha, ugyanakkor a pályázatok létezéséről tudók fele szívesen pályázna a jövőben.

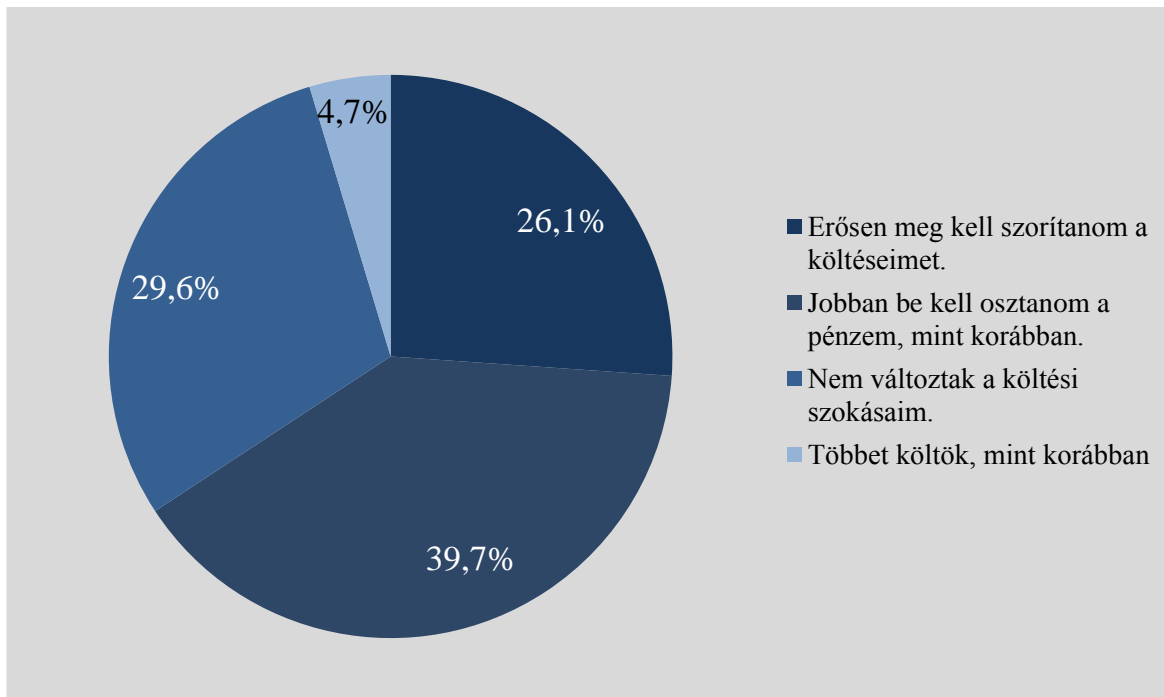
Takarékossággal kapcsolatban a leginkább az jellemző a válaszadókra, hogy csak ott ég a villany, ahol éppen vannak, valamint, hogy energiatakarékos izzókat használnak. Legkevésbé jellemző, hogy a háztartási hulladékot komposztálják, gyűjtik a fáradt sütőolajt és a vizet a háztartásban. Jellemzően közel érzik magukat a természethez, valamint környezetbarátnak is gondolják saját magukat. A megkérdezettek szerint a környezetvédelem 5 év múlva minden piaci szereplőt jobban fog érdekelni, mint jelenleg.

Ha alternatív energiaforrásokról van szó, akkor az azért jó befektetés, mert pénzt lehet vele megtakarítani, de fontos, hogy jobb legyen, mint az előtte használt technológia. Az alternatív energiaforrásokról a legmeggyőzőbb információkat saját tapasztalatból lehet kapni, vagy, amit személyesen elmondanak róla. Ezzel kapcsolatos információkat legjellemzőbben a családtól, ismerősöktől, valamint azoktól szereznek, akikkel egyébként is beszélgetnek a válaszadók.

5. Vásárlási szokások, attitűdök

A megkérdezetteket általában érintette az utóbbi évek világszintű és hazai gazdasági változásai: 39,7%-uknak jobban be kell osztania a pénzét, mint korábban, 26,1%-nak pedig erősen meg kellett szorítania a költéseit. Ennél valamennyivel magasabb azok aránya, akiknek nem változtak a költési szokásai (29,6%). 4,7%-nyian mondták azt, hogy többet költenek, mint korábban (24. ábra).

24. ábra: Változások a vásárlási, költési szokások terén: „Hogy érzi, az utóbbi években megváltoztak vásárlási, költési szokásai?” (n=2000). Forrás: saját szerkesztés

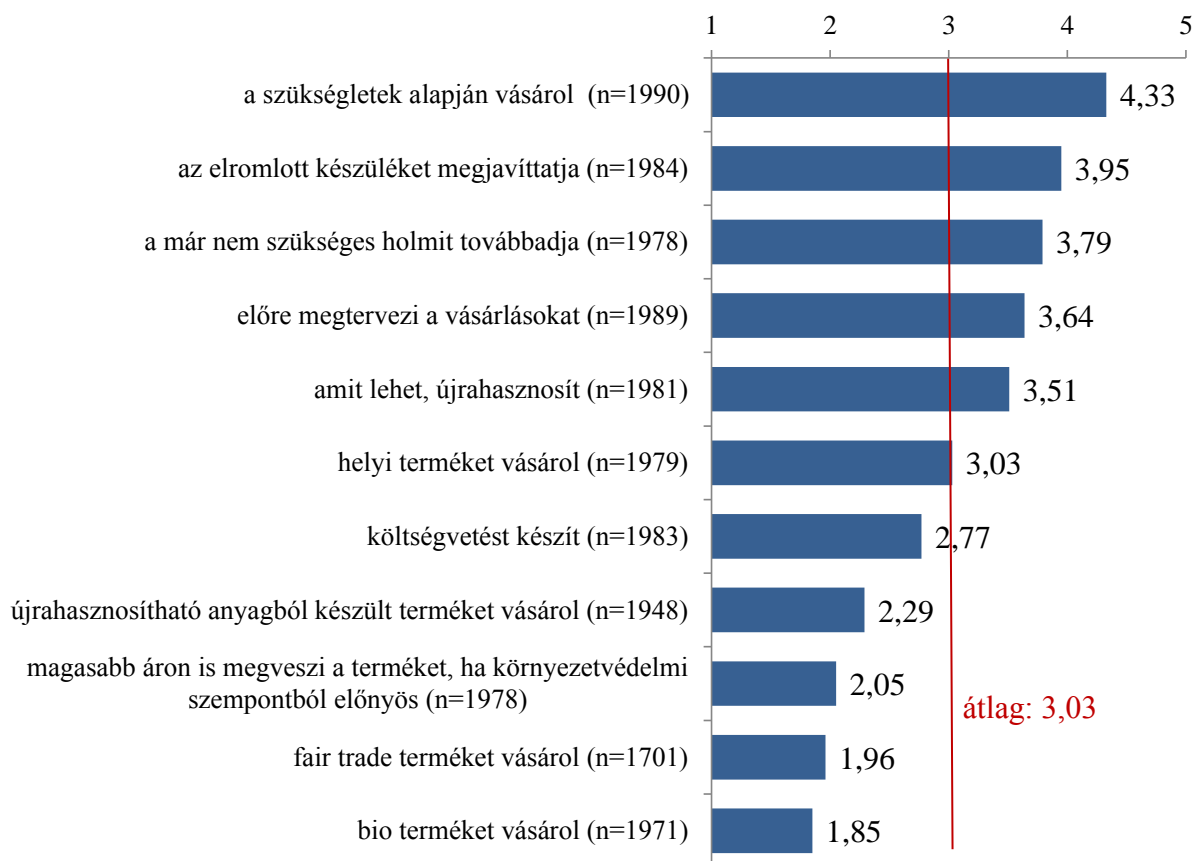

A háztartások fogyasztásával kapcsolatban azt a következtetést vonjuk le, hogy a megkérdezettek körében a vásárlások elsődleges motiváló ereje a szükségletek kielégítése. Jellemzően inkább egyetértettek az olyan állításokkal, melyek a tudatosságot mutatják: ezek szerint az elromlott készülékeket megjavíttatják, a már nem szükséges holmikat továbbadják, és amit lehet, újrahasznosítanak. A vásárlások előre megtervezése is jellemző.

Legkevésbé értettek egyet azokkal az állításokkal a válaszadók, miszerint bio- és fair trade termékeket vásárolnak, valamint hajlandóak magasabb árat is kifizetni, ha az környezetvédelmi szempontból előnyös. Kevésbé jellemző, hogy újrahasznosítható anyagból készült terméket vásárolnak a válaszadók.

A helyi termék megvásárlása, valamint a költségvetés készítése a főátlaghoz közeli átlagértékeket kapott.

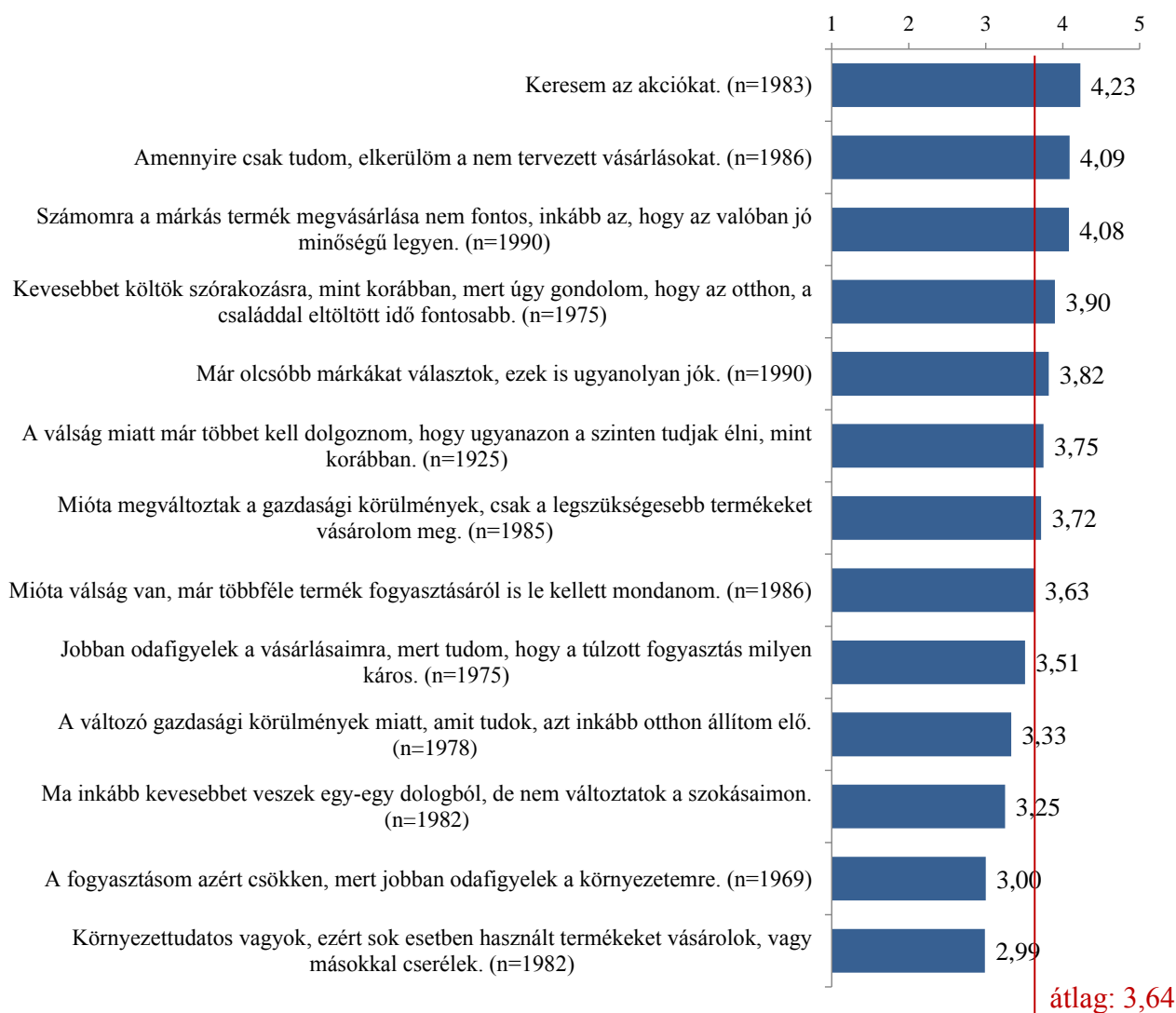
25. ábra: Attitűdállítások a háztartások fogyasztásával kapcsolatban: „Mennyire jellemzők Önre, az Ön háztartására az alábbi állítások?”. Forrás: saját szerkesztés

A vásárlással kapcsolatban megfigyelhető, hogy a válaszadók jellemzően akciókeresők. Amennyire csak lehetséges, elkerülik a nem tervezett vásárlásokat. Úgy nyilatkoztak továbbá, hogy számukra a márkás termékek megvásárlása nem fontos, inkább az, hogy a termék valóban jó minőségű legyen. Az átlagosnál magasabb arányban értenek egyet azzal az állítással, miszerint már kevesebbet költenek szórakozásra, mert úgy gondolják, hogy otthon a családdal eltöltött idő fontosabb.

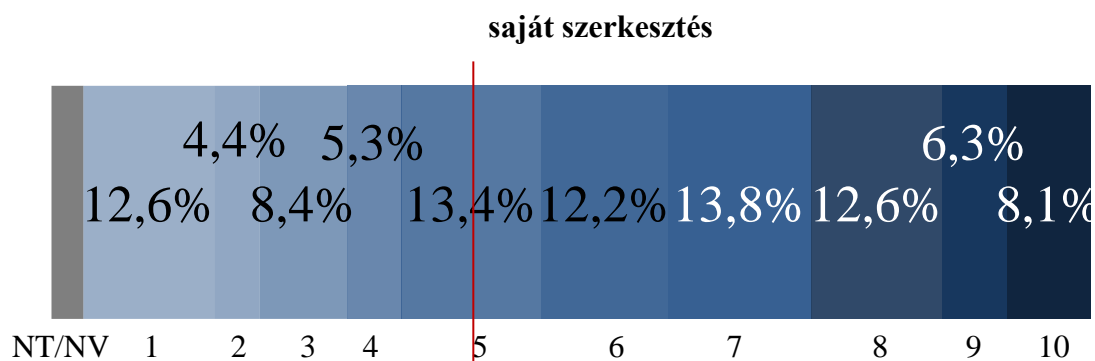
Legkevésbé jellemző a válaszadókra, hogy környezettudatos vásárlóként használt termékeket vegyenek, vagy másokkal cseréljenek. Az átlagosnál kevésbé jellemző, hogy azért csökken a fogyasztásuk, mert jobban odafigyelnek a környezetükre. Átlagon aluli az egyetértés foka azoknak az állításoknak is, melyek szerint inkább kevesebbet vásárol a válaszadó egy-egy termékből, de nem változtat a szokásain, valamint, hogy a változó gazdasági körülmények miatt ma már inkább néhány dolgot otthon állítanak elő.

26. ábra: Vásárlói attitűdök: „Mennyire ért egyet a következő állításokkal?”. Forrás: saját szerkesztés

A kutatásban résztvevők tízfokozatú skálán átlagosan 5,59-re értékelték, hogy mennyire hisznek abban, hogy a fogyasztók összefogással hatást tudnak gyakorolni a vállalatok tevékenységére (27. ábra). Akik legalább 6-os értéket adtak meg, azoknak az aránya 53%.

27. ábra: Fogyasztói hatásgyakorlás a vállalatokra: „Hisz-e abban, hogy a fogyasztók összefogással hatást tudnak gyakorolni a vállalatok tevékenységére?” (n=2000). Forrás:

A vállalatok társadalmi felelősségvállalása a kutatásban résztvevők szerint leginkább azt jelenti, hogy a vállalatok a társadalmi és környezeti ügyeket támogatják, továbbá, hogy a törvények szerint működnek. Legkevésbé azt feltételezik, hogy ez csupán egy reklámfogás, illetve, hogy ez valami, amit ők fognak megfizetni (28. ábra).

28. ábra: A vállalatok társadalmi felelősségvállalása: „Ön szerint mit jelent a vállalatok társadalmi felelősségvállalása?” (n=2000). Forrás: saját szerkesztés

A válaszadók szerint fontos, hogy egy vállalat társadalmilag felelősséget is vállaljon: 61,6% mondta azt, hogy ez teljes mértékben fontos. Ötfokozatú skálán 4,47-es átlagot kapott ennek a fontossága. A tapasztalatok már nem ilyen pozitívak a megkérdezettek körében: 21,2% azok aránya, akik egyet értettek azzal az állítással, miszerint tapasztalják is, hogy a vállalatok társadalmilag felelősséget vállalnak. A vásárlásokat, a vásárlási döntéshozatalt sem befolyásolja, ha egy vállalat társadalmilag felelős: 2,56-os átlagot adtak ki a válaszolók által adott értékelések ebben az esetben (29. ábra).

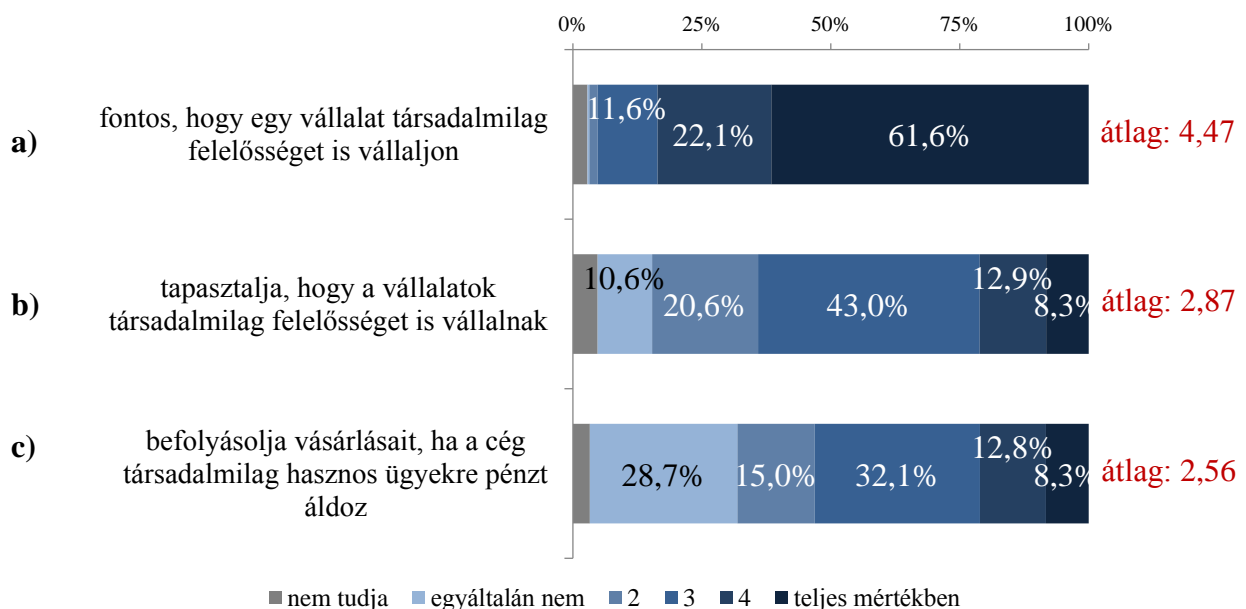
29. ábra: A társadalmi felelősségvállalás fontossága és hatásai:

a) „Mennyire fontos, hogy egy vállalat társadalmilag felelősséget is vállaljon (ne csak törvényesen működjön, hanem adományozzon, alapítványokat hozzon létre, tegyen a közösségért)?” (n=2000)

b) „Mennyire tapasztalja, hogy a vállalatok társadalmilag felelősséget is vállalnak (nem csak törvényesen működnének, hanem adományoznak, alapítványokat hoznak létre, tesznek a közösségért)?” (n=2000)

c) „Hétköznapi vásárlásai során befolyásolja-e vásárlási döntését, hogy egy cég társadalmilag hasznos célokra pénzt, figyelmet áldoz?” (n=2000).

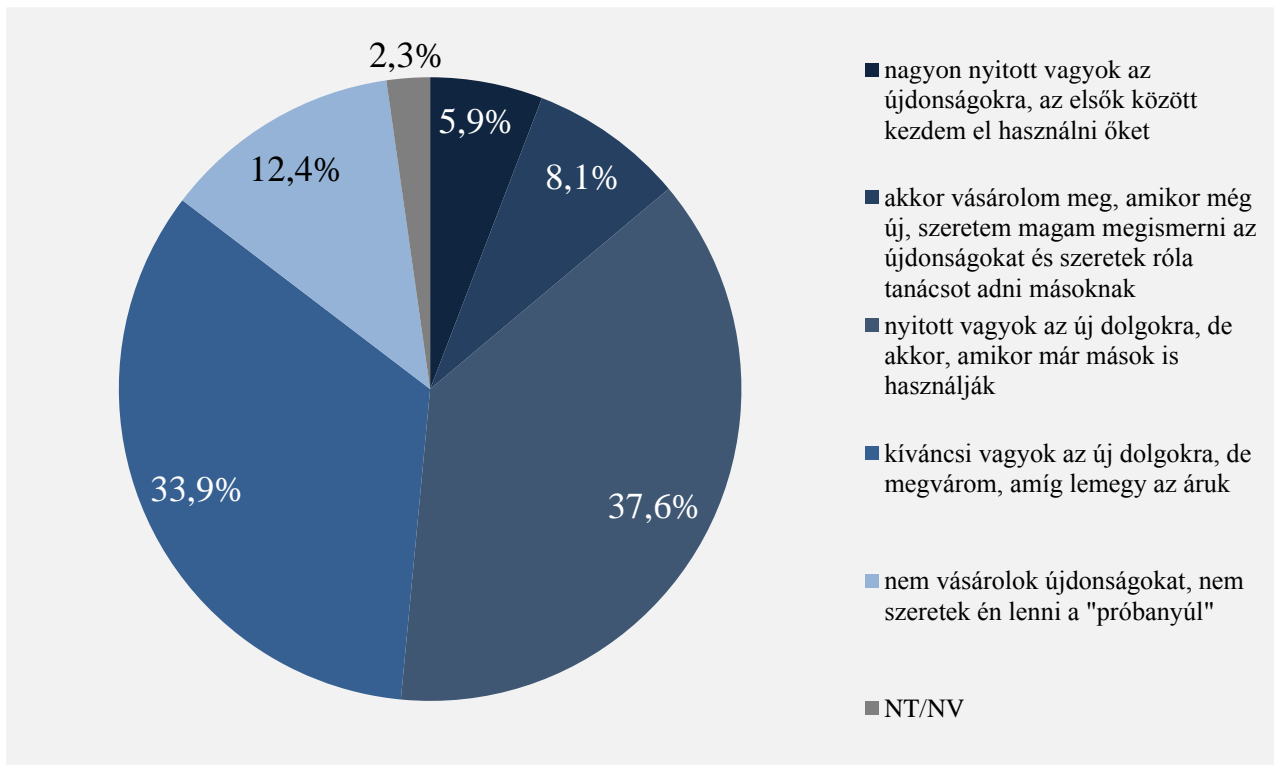
Forrás: saját szerkesztés

Az újdonságok kipróbálása csak megfontolások után jellemző a megkérdezettekre: 37,6% mondta azt, hogy nyitott az új dolgokra, de akkor, amikor azt már mások is használják.

További 33,9% úgy nyilatkozott, hogy kíváncsiak az új dolgokra, de várják, míg lemegy az áruk. Jellemzően alacsonyabb azoknak az aránya, akik elutasítóak, illetve azoké is, akik nagyon nyitottak, és az elsők között próbálják ki az új dolgokat (30. ábra).

30. ábra: Új termék vagy piaci megoldás elfogadásának hajlandósága: „Ha megjelenik egy új termék, egy új megoldás a piacon, Ön mennyire nyitott annak elfogadására?” (n=2000). Forrás: saját szerkesztés

Összefoglalás – Vásárlási szokások, attitűdök

A megkérdezettek kétharmada mondta azt, hogy az utóbbi évek megváltozott gazdasági körülményei – kisebb-nagyobb mértékben – érintették őket. Fontosak a szükségletek a vásárlás során, továbbá jellemző, hogy a régi, elromlott dolgokat megjavítják. Fontos továbbá, hogy nem kidobják azt, amire már nincs szükségük, hanem inkább továbbadják másoknak. Jellemző a vásárlások előzetes megtervezése.

A vásárlás során nagy szerepe van az akcióknak, továbbá annak, hogy minél inkább sikerüljön a nem tervezett vásárlásokat elkerülni. Az a nézet is jellemző, miszerint nem a márka fontos, sokkal inkább a minőség kerül előtérbe. Jellemzően kevesebb a kiadás a szórakozásra, így a személyes kapcsolatok felértékelődnek.

Megosztó a válaszolók véleménye azzal kapcsolatban, hogy a fogyasztók tudnak-e hatást gyakorolni a vállalatok tevékenységére. A vállalatok társadalmi felelősségvállalásáról azt gondolják, hogy az leginkább azt jelenti, hogy a cégek a társadalmi és környezeti ügyeket támogatják, valamint, hogy a törvényeket betartva működnek. A kutatás résztvevői számára fontos, hogy a vállalat társadalmilag felelősen viselkedjen. Kevésbé jellemző, hogy a megkérdezettek tapasztalják a vállalatok társadalmi felelősségvállalását. Úgy nyilatkoztak, hogy vásárlási döntéseiket nem befolyásolja, ha egy vállalat ilyen jellegű tevékenységet folytat.

A válaszadók általában nyitottak az újdonságokra, de inkább már csak akkor, amikor mások is használják azokat.

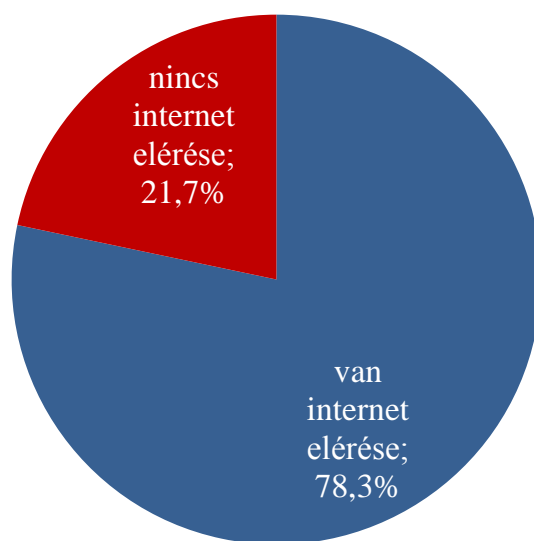
6. Internetezési szokások

A kutatásban résztvevők 78,3%-ának van otthoni internet elérése, 21,7% azok aránya, akiknek nincs az otthonában internetezési lehetőség (31. ábra).

24,4% rendelkezik mobilinternettel, míg az okostelefonnal rendelkezők aránya 33,4% (32. ábra).

31. ábra: Internet elérés otthon: „Van internet elérés az otthonában?” (n=2000).

Forrás: saját szerkesztés

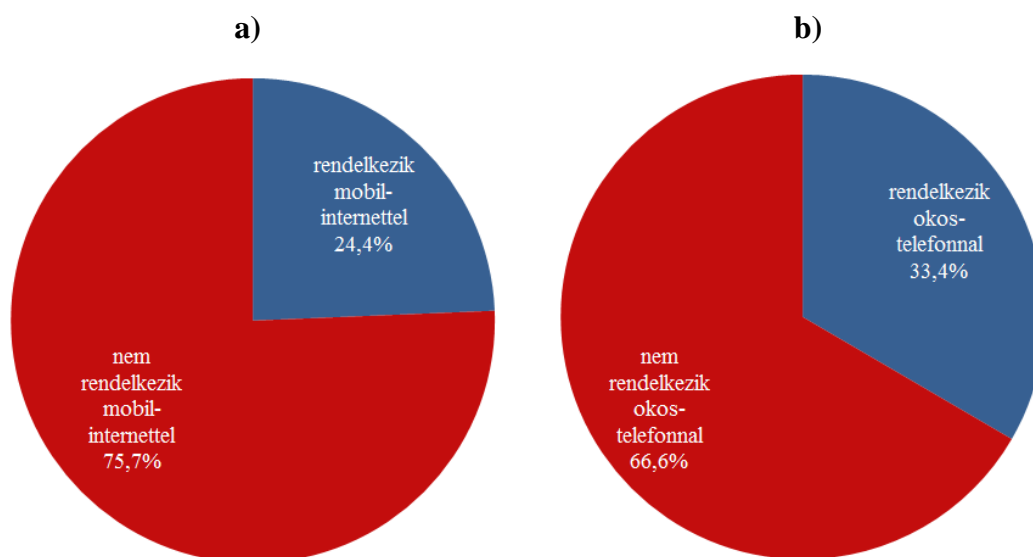

32. ábra: Mobilinternet és okostelefon elérhetőség:

a) „Rendelkezik mobilinternettel?” (n=2000)

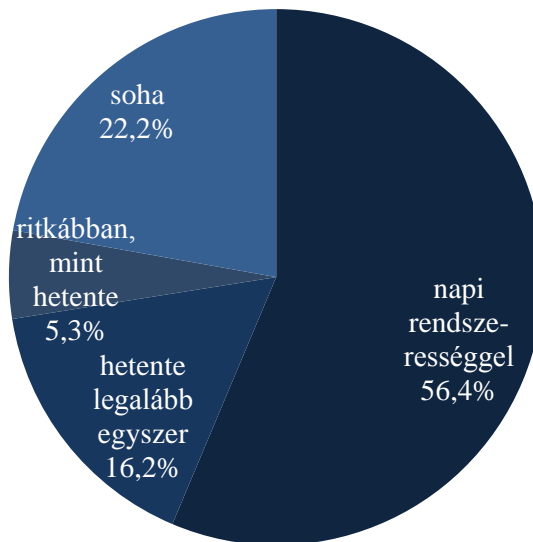
b) „Rendelkezik okostelefonnal?” (n=2000)

Forrás: saját szerkesztés

56,4% internetezik napi rendszerességgel, 16,2% hetente legalább egyszer, 5,3% ritkábban, mint hetente. Az internetet soha nem használók aránya 22,2% (33. ábra).

33. ábra: Internethasználat rendszeressége: „Milyen rendszerességgel használ Ön internetet a szabadidejében?” (n=2000). Forrás: saját szerkesztés

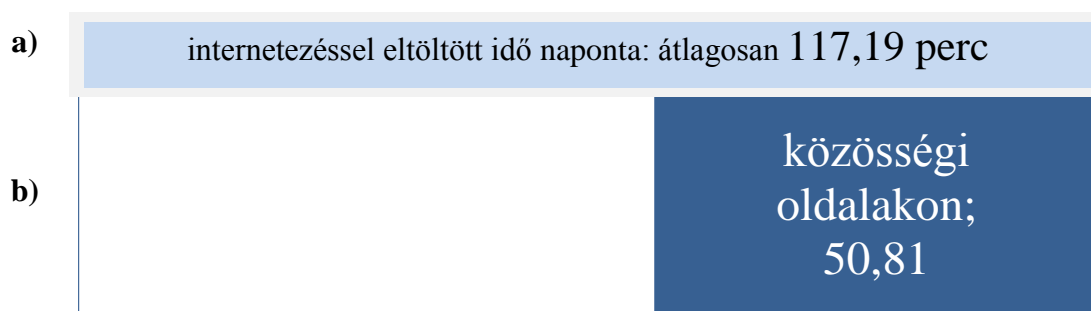

Átlagosan napi 117 percet töltenek a kutatás résztvevői interneten, ebből kb. 51 percet a közösségi oldalakon (34. ábra). Ez az online töltött idő 43,6%-a.

34. ábra: Az internetezéssel eltöltött idő naponta:

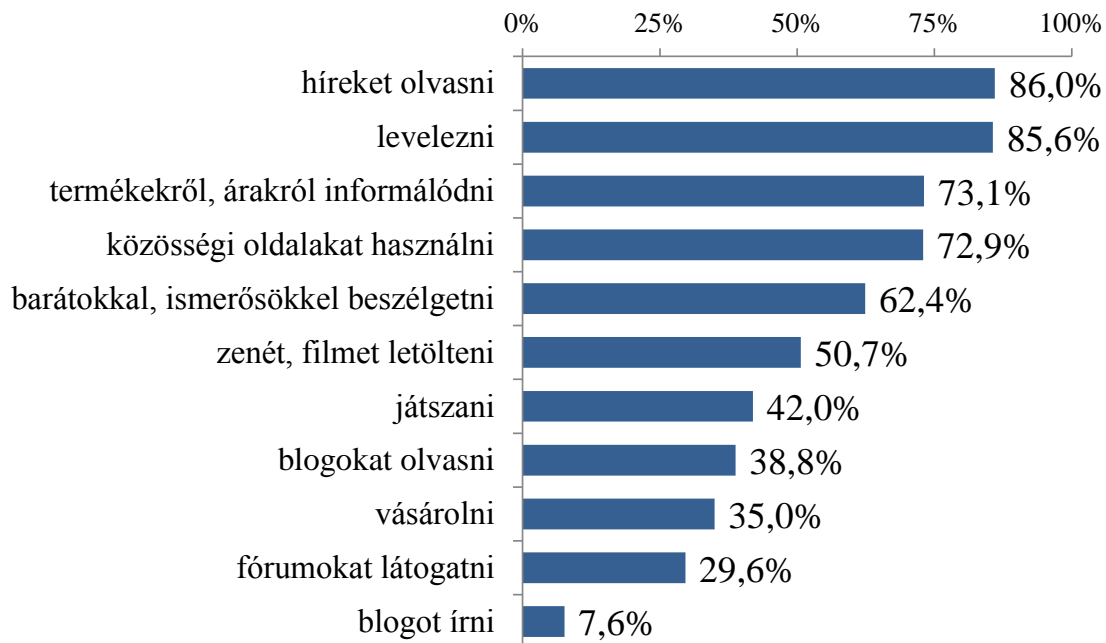
- a) „Hány percet tölt egy átlagos napon internetezéssel?” (n=1127, aki napi rendszerességgel használ internetet szabadidejében)
- b) „Ebből mennyi időt tölt a közösségi oldalakon egy nap?” (n=1127, aki napi rendszerességgel használ internetet szabadidejében).

Forrás: saját szerkesztés

Az interneten folytatott tevékenységeket tekintve (35. ábra): aki napi rendszerességgel használja az internetet szabadidejében, azok legnagyobb része híreket olvas (86,0%), illetve levelezik (85,6%). Magas arányban vannak azok is, akik termékekről, árakról informálódnak interneten (73,1%), illetve a közösségi oldalakat használják (72,9%). Legalacsonyabb azok aránya, akik különböző fórumokat látogatnak (29,6%), valamint blogot írnak (7,6%).

35. ábra: Internetes tevékenységek: „Szokott Ön az interneten...?” (n=1127, aki napi rendszerességgel használ internetet szabadidejében). Forrás: saját szerkesztés

Vizsgáltuk azt is, hogy egyes, az internetezéssel kapcsolatos attitűdállítások kapcsán milyen véleményt fogalmaznak meg a válaszadók. Az eredményeknél az figyelhető meg, hogy sok esetben nem értenek egyet a válaszadók az állítással; a főátlag 2,48 (36. ábra).

A napi rendszerességgel internetezők leginkább azzal az állítással értenek egyet, hogy a közösségi portálokon legtöbbször csak a jó oldalakat mutatják. A kérdésre válaszoló körében a legkevésbé jellemző, hogy blogot olvasnának, hogy szívesen megadják a személyes adataikat, hogy a virtuális térben könnyebben osztják meg problémáikat, mint a valóságban, továbbá, hogy sok esetben a közösségi médián keresztül kérnek segítséget és, hogy aktív tagjai rajongói közösségeknek. A válaszadók általában inkább nem értenek egyet az állításokkal sem, miszerint szórakoztatja őket, ha az ismerősök életét kutathatják, valamint, hogy félnének attól, hogy az online szokásaikat követik az interneten való böngészés közben.

36. ábra: Internetezéssel kapcsolatos attitűdök: „Mennyire igazak Önre a következő állítások?” (n=1127, aki napi rendszerességgel használ internetet szabadidejében).

Forrás: saját szerkesztés

Összefoglalás – Internetezési szokások

A megkérdezettek körében kb. 80%-os az internetelérés aránya. 25%-nak van mobilinternet elérhetősége, 33%-nak pedig okostelefonja. 56% nyilatkozott úgy, hogy naponta internetezik, 22% mondta azt, hogy soha nem internetezik.

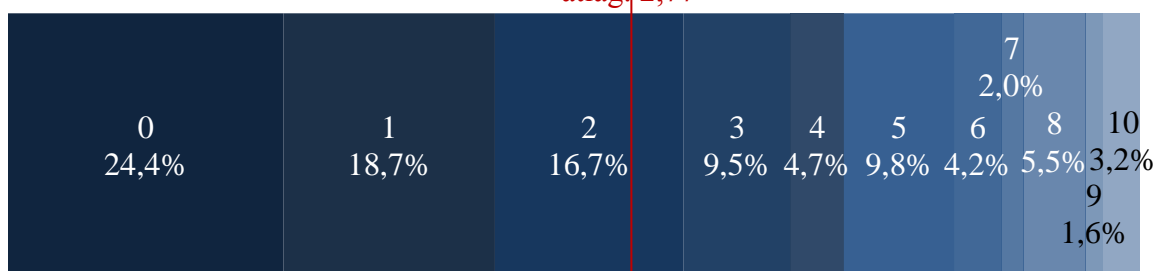
A gyakori internetezők átlagosan 117 percet töltenek online, ebből 51 percet közösségi oldalakon. A legjellemzőbb tevékenységek a hírolvasás, a levelezés, a termékekről, árakról való informálódás, valamint a közösségi oldalak használata.

A kutatásban résztvevők szerint a közösségi oldalakon az emberek csupán a jó oldalukat mutatják. A megkérdezettek általában nem szívesen adják meg a személyes adataikat online, és nem szívesen osztják meg interneten a problémáikat. Kevésbé jellemző, hogy online kérnének segítséget, illetve, hogy rajongói közösségek tagjai lennének a világhálón.

7. Szabadidő eltöltése

A kutatásban résztvevők átlagosan 10 estéből 2,77 estét töltenek otthonon kívüli tevékenységgel. Legmagasabb arányban, 24,4%-nyian azok vannak, akik egy estét sem töltenek otthonon kívül. 18,7% azok aránya, akik egy estét, 16,7% azoké, akik két estét töltenek az otthonukon kívül (37. ábra).

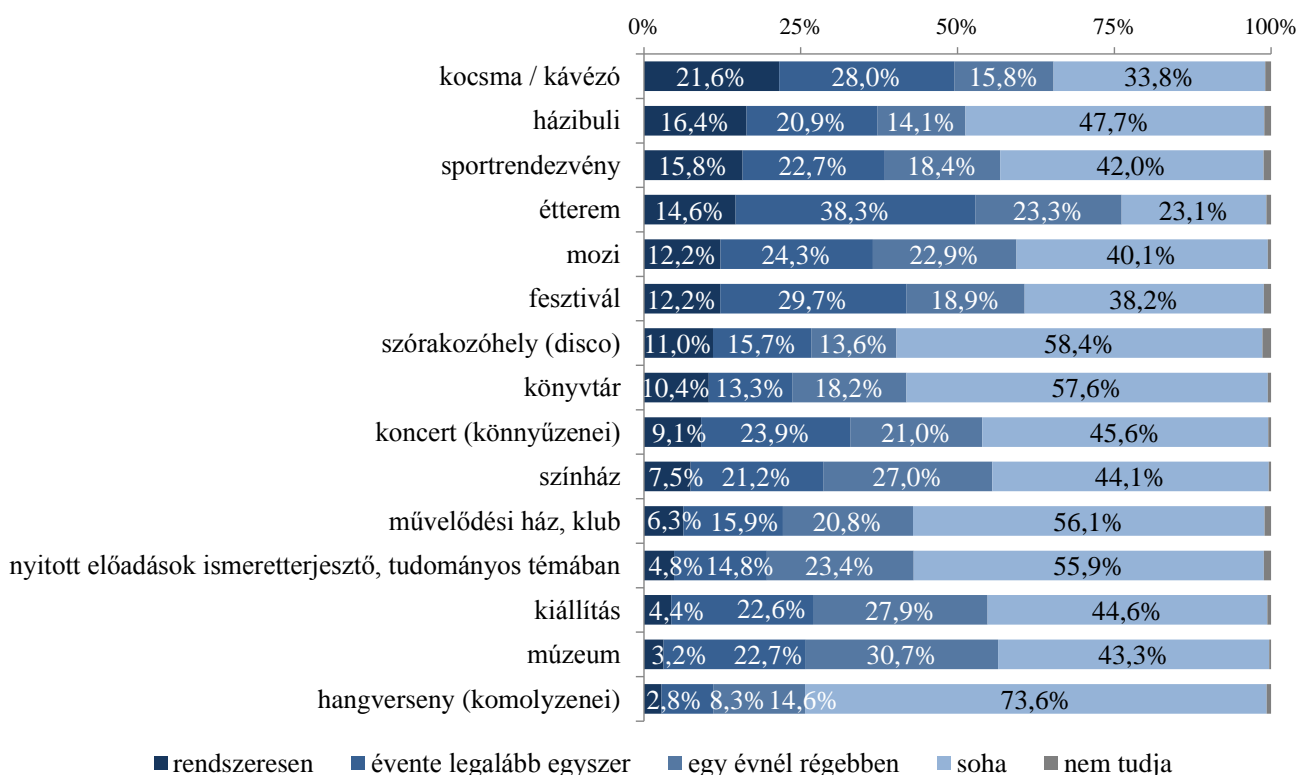
37. ábra: Otthonon kívüli tevékenységek: „Hány alkalommal keres magának otthonon kívüli tevékenységet 10 szabadon eltölthető estéből?” (n=2000). Forrás: saját szerkesztés
átlag: 2,77

A megkérdezettek körében a kocsmá/kávézó látogatása a leginkább rendszeres kikapcsolódási forma: 21,6%-uk látogatja ezeket a helyeket rendszeresen. 16,4% a házi bulit rendszeresen látogatók aránya, 15,8% a sportrendezvényekre és 14,6% a rendszeresen étterembe járók aránya.

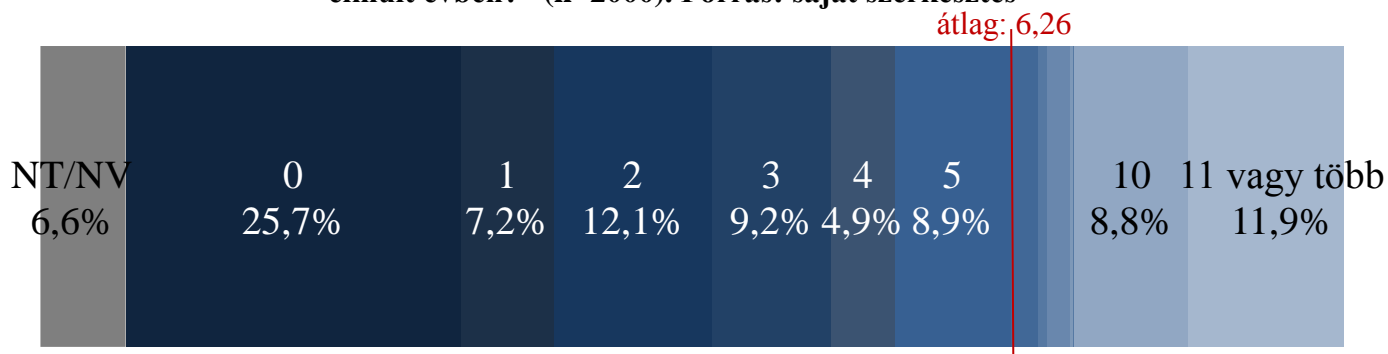
A rendszeres látogatásokat tekintve legalacsonyabb arányban hangversenyre, múzeumba, kiállításokra és nyitott, ismeretterjesztő, tudományos előadásokra járnak a megkérdezettek (38. ábra).

38. ábra: Kikapcsolódási formák igénybevételének gyakorisága: „Milyen gyakorisággal látogatja az alábbi intézményeket, eseményeket, helyszíneket?” (n=2000). Forrás: saját szerkesztés

Átlagosan 6,26 könyvet olvastak a kutatás résztvevői az utóbbi egy évben. A kérdésre válaszolók közül kb. minden negyedik ember egyet sem olvasott. 12,1% az aránya azoknak, akik kettőt olvastak, továbbá 11,9% azoké, akik még 10-nél is többet olvastak (39. ábra).

39. ábra: Elolvasott könyvek száma az elmúlt egy évben: „Hány könyvet olvasott el az elmúlt évben?” (n=2000). Forrás: saját szerkesztés

40. ábra: Sorozatnézés gyakorisága: „Milyen gyakran néz sorozatokat?” (n=2000).

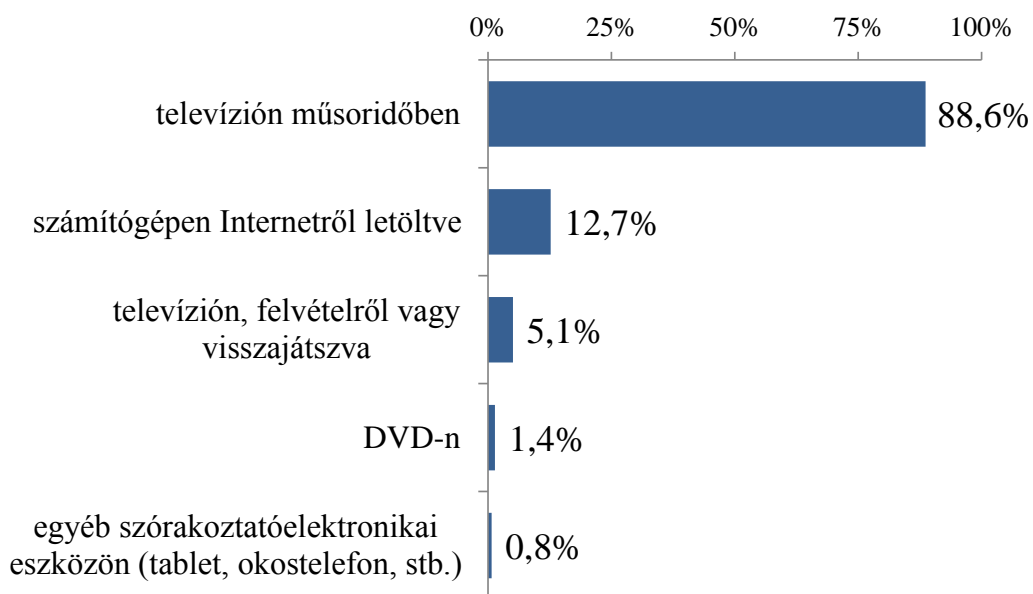
Forrás: saját szerkesztés

A megkérdezettek közül 22,9% napi rendszerességgel néz sorozatokat. 12,7% mondta, hogy két-háromnaponta, 13,4% hetente, 3,5% havonta. 47,7% nem néz sorozatokat (40. ábra).

Azok körében, akik szoktak sorozatokat nézni, a leginkább jellemző sorozatnézési mód televízió műsoridőben: 88,6% követi így a sorozatokat. Számítógépen internetről letöltve 12,7%, televízió, felvételtől vagy visszajátszva 5,1%, DVD-n 1,4%, egyéb szórakoztatóelektronikai eszközön 0,8% (41. ábra).

41. ábra: Sorozatnézés módja: „Hogyan nézi leggyakrabban a sorozatokat?” (n=1047, aki szokott sorozatot nézni). Forrás: saját szerkesztés

A kutatásban résztvevők számára a Barátok Közt a leginkább népszerű sorozat, de a Jóban Rosszban és az Éjjel-nappal Budapest is a legnézettebbek közé tartozik.

42. ábra: Kedvenc sorozatok: „Melyek a kedvenc sorozataid?” (n=1047, aki szokott sorozatot nézni). A szavak mérete az említések gyakoriságát tükrözi. Forrás: saját szerkesztés

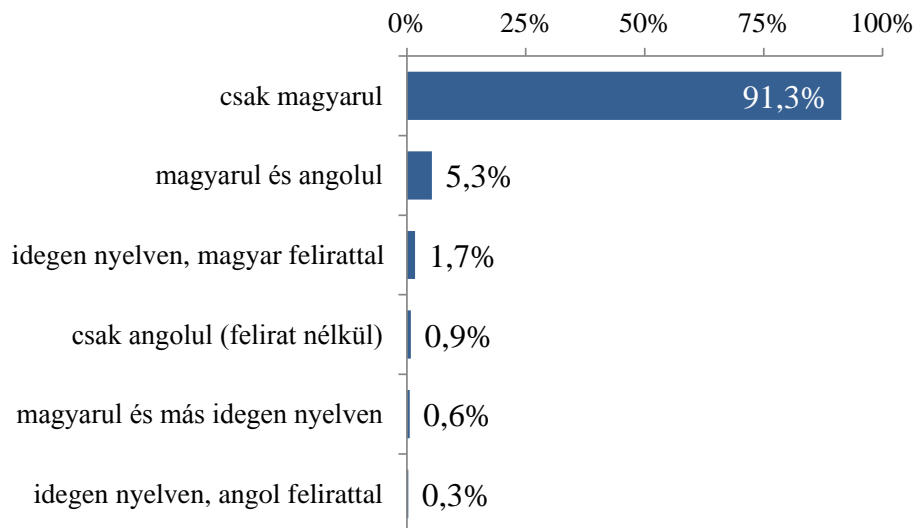

3. táblázat: Kedvenc sorozatok: „Melyek a kedvenc sorozataid?” (n=1047, aki szokott sorozatot nézni). Forrás: saját szerkesztés

kedvenc sorozat	említések száma	említések aránya (n=1047)	kedvenc sorozat	említések száma	említések aránya (n=1047)
Barátok közt	306	29,2%	Családi titkok	15	1,4%
Jóban rosszban	128	12,2%	Grace klinika	15	1,4%
Éjjel-nappal Budapest	96	9,2%	krimik	15	1,4%
Szulejmán	70	6,7%	Zöld íjász	15	1,4%
Helyszínelők	68	6,5%	Columbo	14	1,3%
Dr. Csont	62	5,9%	Két pasi meg egy kicsi	14	1,3%
Riválisok	36	3,4%	Született feleségek	13	1,2%
Mentalista	30	2,9%	31	12	1,1%
New York-i helyszínelők	26	2,5%	Dallas	12	1,1%
Így jártam anyáttal	24	2,3%	Dexter	12	1,1%
Dr. House	19	1,8%	Miami helyszínelők	12	1,1%
Cobra 11	18	1,7%	Rex felügyelő	11	1,1%
Gyilkos elmék	17	1,6%	NT/NV	221	21,1%
Trónok harca	17	1,6%	további említések	311	29,7%
Csillagkapu	16	1,5%	<i>összesen</i>	<i>1641</i>	<i>156,7%</i>
Jóbarátok	16	1,5%			

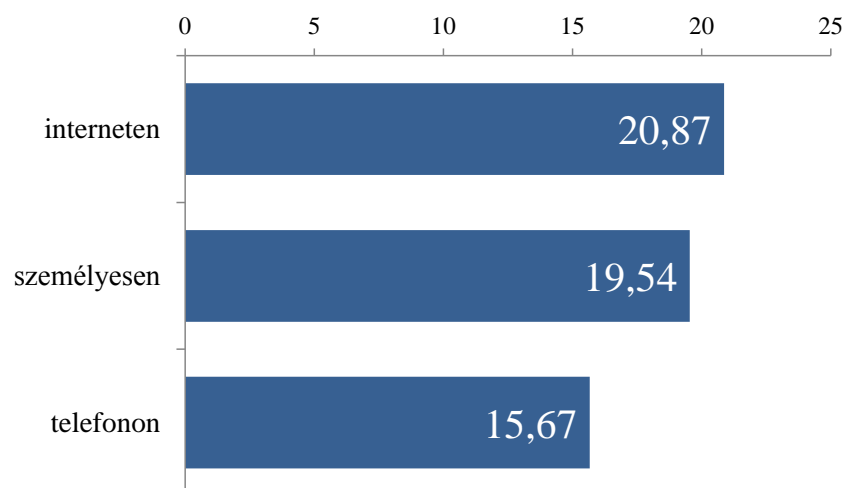
Akik szoktak sorozatokat nézni, azok legmagasabb arányban csak magyarul követik azokat; az ő arányuk 91,3%. 5,3% azok aránya, akik magyarul és angolul, valamint 1,7% mondta azt, hogy idegen nyelven, magyar felirattal nézik a sorozatokat.

43. ábra: A sorozatok követésének módja „Miképpen követi leggyakrabban a sorozatokat?” (n=1047, aki szokott sorozatot nézni). Forrás: saját szerkesztés

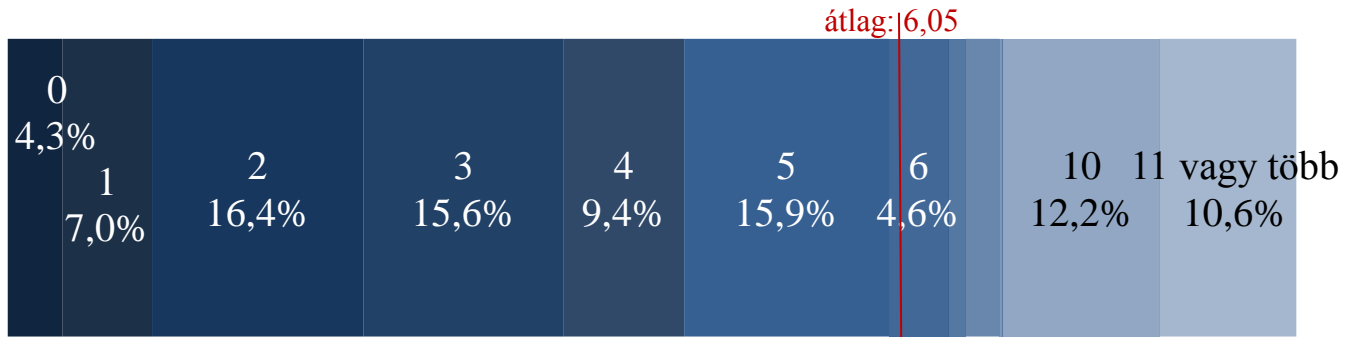
A kutatásban résztvevők elmondása alapján a legtöbb emberrel interneten tartják a kapcsolatot, átlagosan kb. 21-gyel, személyesen kb. 20-szal, míg telefonon nagyjából 16 emberrel van kapcsolatuk (44. ábra).

44. ábra: Kapcsolattartás: „Megközelítőleg hány emberrel tartja rendszeresen a kapcsolatot...” (n=2000). Forrás: saját szerkesztés

Átlagosan 6 barátjuk van a megkérdezetteknek. Legmagasabb arányban – 16,4%-nyian – arról nyilatkoztak, hogy két barátjuk van, de hasonló arányban említették a három, az öt barát meglétét is. Akik azt mondták, hogy nincs barátjuk, azok aránya 4,3% (45. ábra).

45. ábra: Barátok száma: „Hány barátja van?” (n=2000). Forrás: saját szerkesztés

Összefoglalás – Szabadidő eltöltése

A kutatás résztvevőinek válaszai alapján 10 szabadon eltölthető estéből 3-at az otthonukon kívül töltenek el, de 25% azoknak az aránya, akik azt mondták, hogy egyet sem töltenek házon kívül. Rendszeresen a legmagasabb arányban kocsnában/kávézóban, házibuliban, sportrendezvényen és étteremben fordulnak meg. Legmagasabb arányban hangversenyre nem járnak soha. Jellemzően alacsony arányban járnak kiállításokra és múzeumokba is.

Interneten tartják a legtöbb emberrel rendszeresen a kapcsolatot, 21 fővel, személyesen 20-szal, míg telefonon 16 fővel vannak rendszeres kapcsolatban.

Az utóbbi egy évben a megkérdezettek átlagosan 6 könyvet olvastak el, ugyanakkor 25% azok aránya, akik egyet sem.

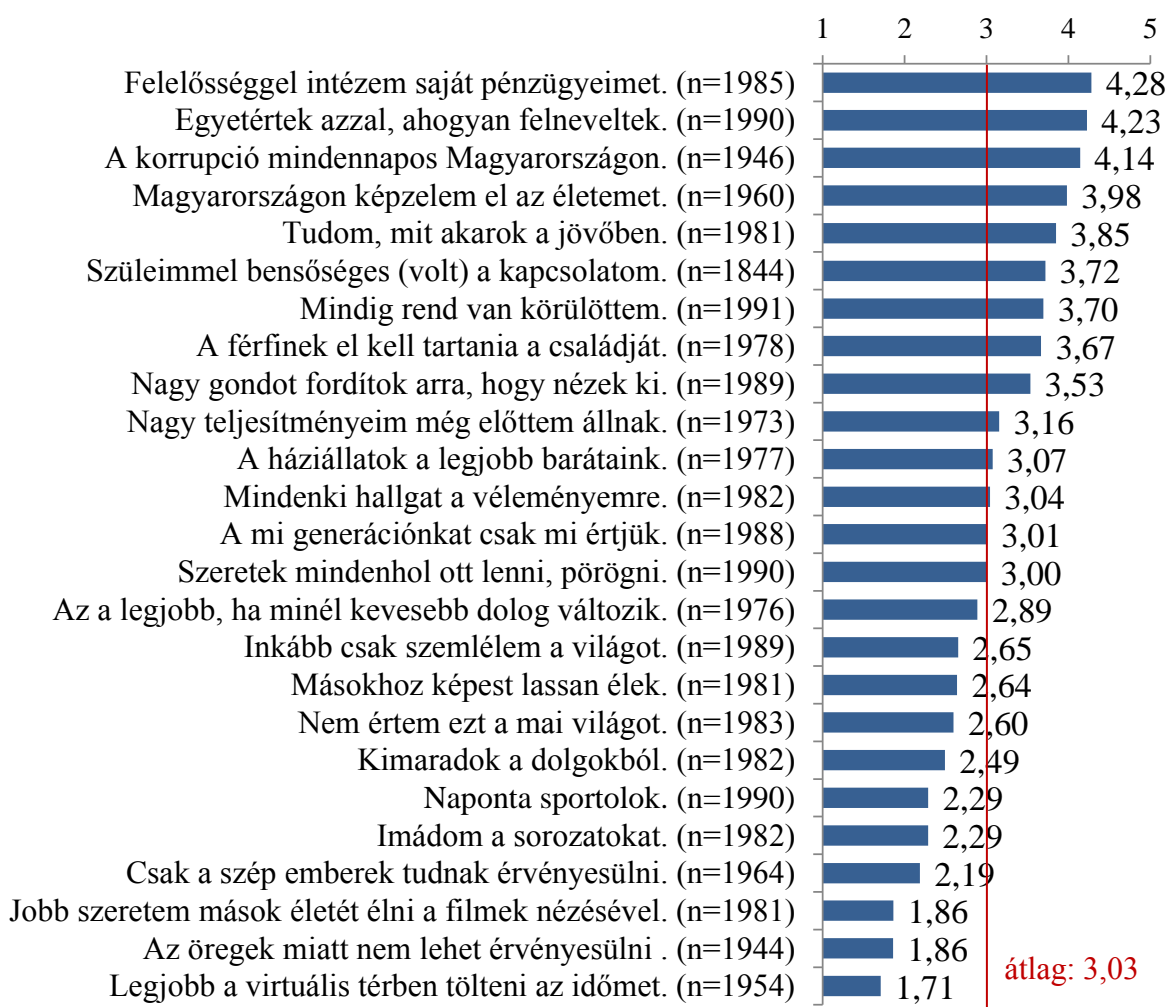
Nagyjából a résztvevők fele néz sorozatokat, legjellemzőbben televízió műsoridőben, csak magyar nyelven. A legnépszerűbb sorozatok köreikben a Barátok Közt, a Jóban Rosszban és az Éjjel-nappal Budapest.

8. Életstílus, életszervezés

A válaszadók jellemzően úgy vélik, hogy felelősséggel intézik a pénzügyeiket, továbbá jellemzően egyetértnek azzal, ahogy felneveltek őket. Ötfokozatú skálán átlagosan 4,14-es értékkel értettek egyet azzal, hogy a korrupció mindennapos Magyarországon. Átlag feletti az egyetértés abban is, hogy Magyarországon képzelik el a jövőjüket, és jellemzőbb, hogy úgy vélik, hogy tudják, mit akarnak a jövőben.

Legkevésbé értnek egyet azzal, hogy a virtuális térben a legjobb tölteniük az idejüket, továbbá, hogy az öregek miatt nem lehet érvényesülni, valamint, hogy jobb szeretik mások életét élni a filmek nézésével (46. ábra).

46. ábra: Attitűdállítások: „Mennyire ért egyet a következő állításokkal?”. Forrás: saját szerkesztés

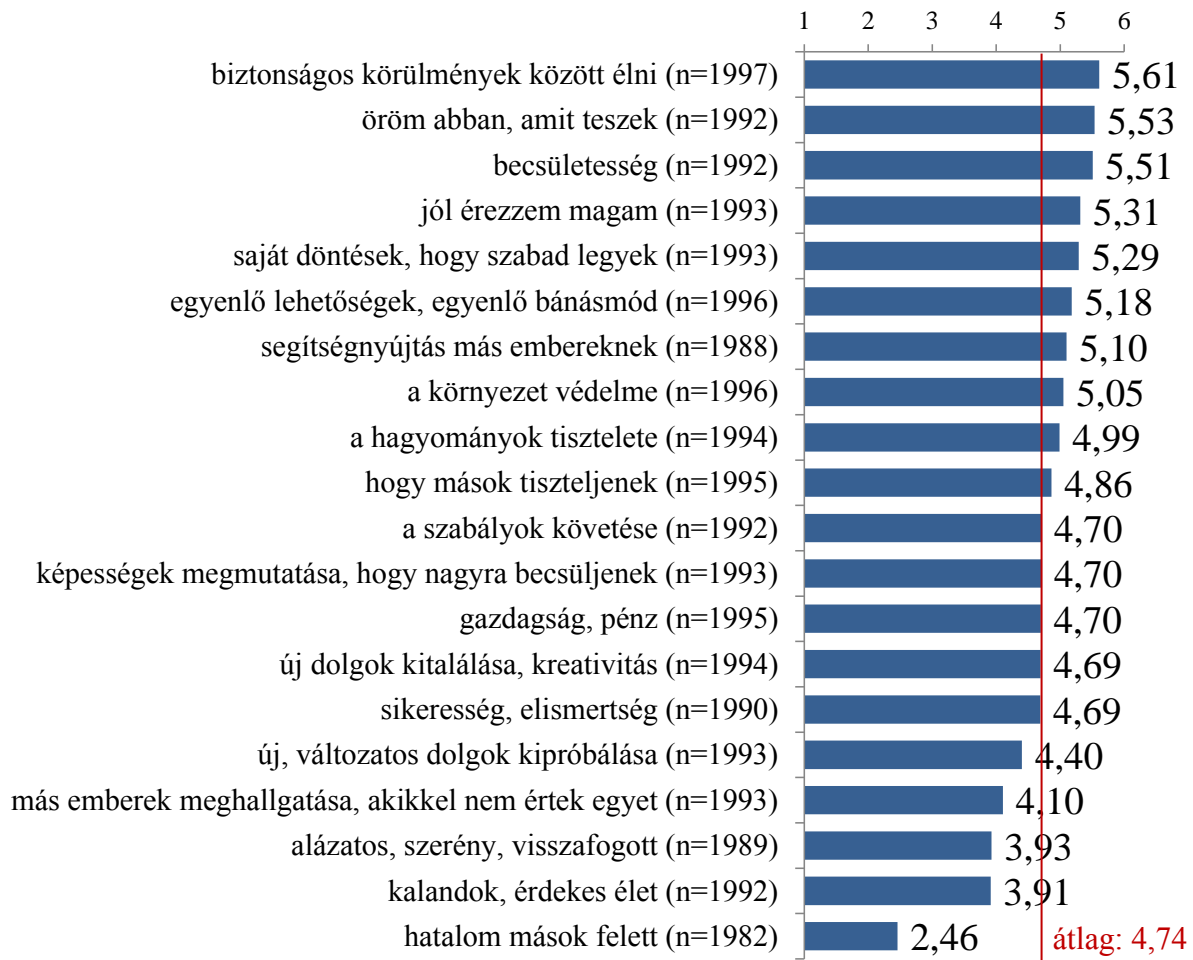

Arra is rákérdeztünk, hogy mit gondolnak a kutatásban résztvevők egyes tulajdonságokról, azok mennyire fontosak számukra. A legfontosabb tulajdonságok között található a biztonságos körülmények közötti élet, az öröm abban, amit tesz, a becsületesség, a jó

közérzet, a saját döntések, az egyenlő lehetőségek, a segítségnyújtás embereknek és a környezet védelme.

Ami jellemzően nem fontos a megkérdezettek számára, az a hatalom mások felett, a kalandok, az érdekes élet, az alázatosság, a szerénység, a visszafogottság, valamint más emberek meghallgatása (47. ábra).

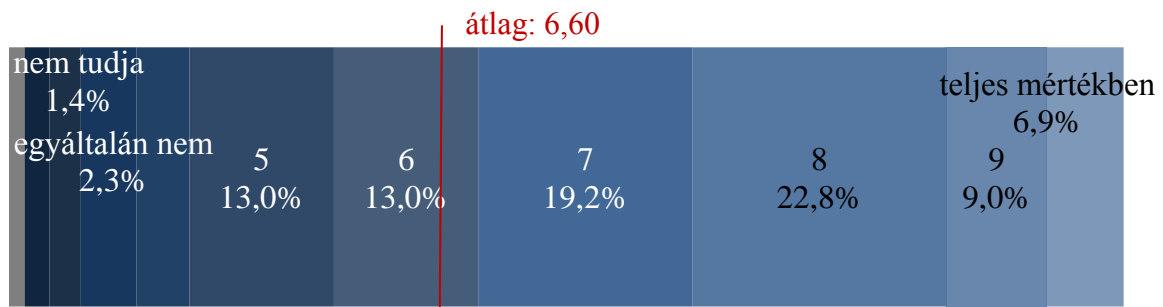
47. ábra: Tulajdonságok fontossága: „Mennyire tartja fontosnak az alábbi tulajdonságokat?”. Forrás: saját szerkesztés

A kutatásban résztvevők átlagosan tízfokozatú skálán 6,6-ra értékelték saját életükkel való elégedettségüket; legnagyobb arányban azok voltak, akik 8-as értéket adtak meg: 22,8%-nyian (48. ábra).

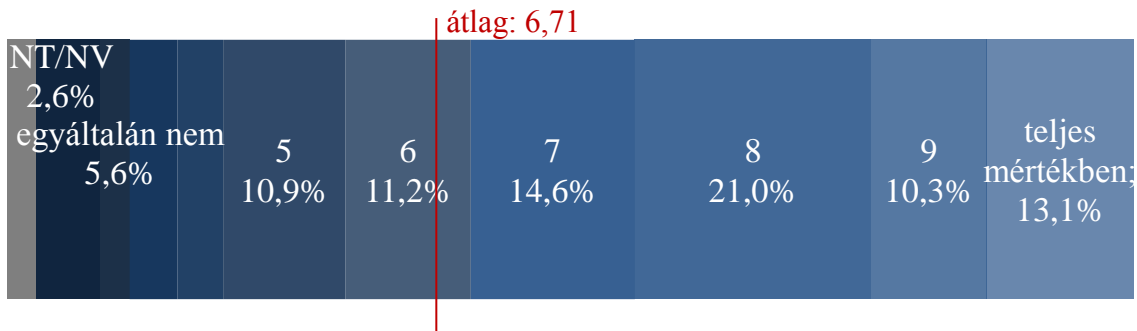
48. ábra: Az étellel való elégedettség: „Mennyire elégedett a jelenlegi életével?”

(n=2000). Forrás: saját szerkesztés

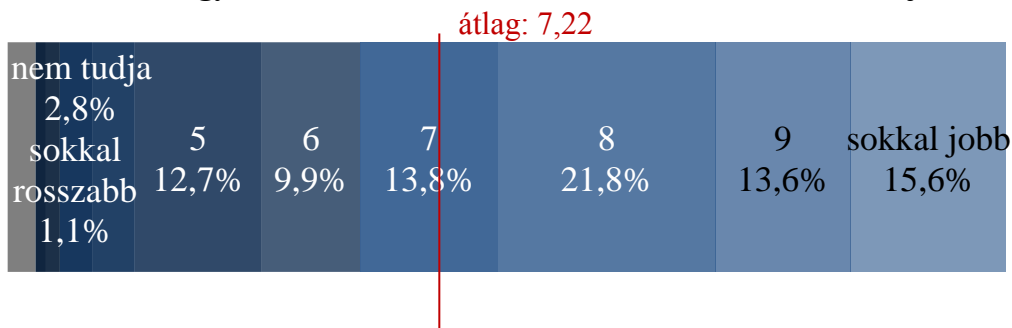
Az iskolával/munkával való elégedettséget tízfokozatú skálán átlagosan 6,71-re értékelték a kutatás résztvevői. Legmagasabb arányban – 21,0%-nyian – 8-as értéket adtak meg. 2,6% azok aránya, akik nem válaszoltak a kérdésre (49. ábra).

49. ábra: Az iskolával/munkával való elégedettség: „Mennyire elégedett a munkájával/iskolájával?” (n=2000). Forrás: saját szerkesztés

A válaszadók saját maguk egészségi állapotát tízfokozatú skálán átlagosan 7,22-re értékelték. Legmagasabb arányban – 21,8%-nyian – 8-as értéket adtak meg. 2,8% azok aránya, akik nem válaszoltak.

50. ábra: Egészségi állapot szubjektív megítélése: „Mennyire érzi magát egészségesnek az Önnel egykorúakkal összehasonlítva?” (n=2000). Forrás: saját szerkesztés

A kutatásban résztvevők átlagosan 171 cm magasak és 75 kg a testsúlyuk.

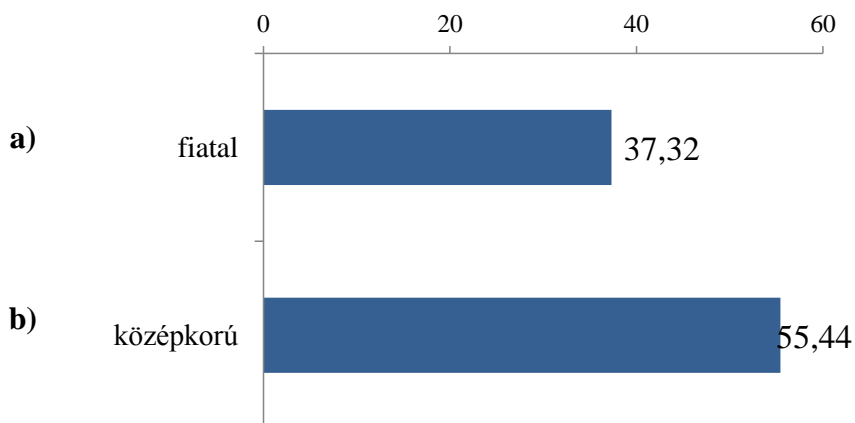
A válaszadók úgy vélik, hogy átlagosan 37 éves koráig fiatal valaki, a középkor felső határát pedig 55 éves korig datálják (51. ábra).

51. ábra: A fiatalkor és a középkor felső határai:

a) „Hány éves korig fiatal valaki Ön szerint?” (n=1889)

b) „Hány éves korig középkorú valaki Ön szerint?” (n=1888).

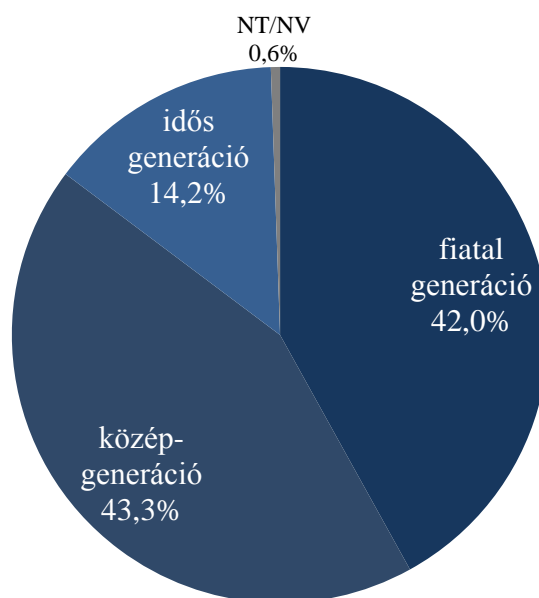
Forrás: saját szerkesztés

43,3% a középgenerációba sorolja magát, 42,0% a fiatal generációba, míg 14,2% pedig az idős generációba. 0,6% azok aránya, akik nem tudják, illetve nem válaszoltak erre a kérdésre (52. ábra).

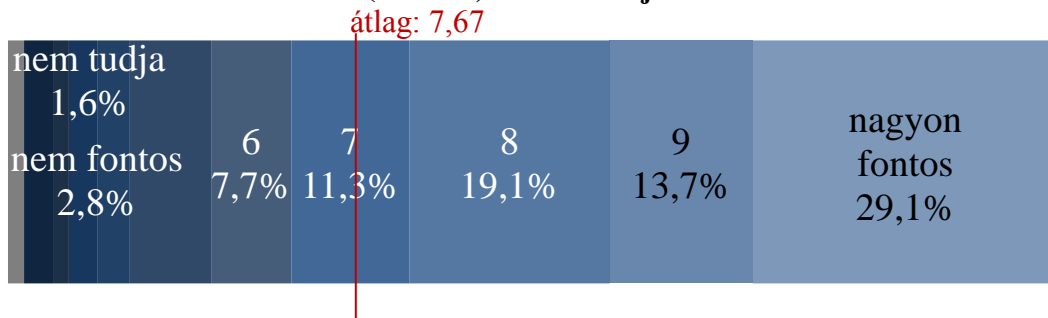
52. ábra: Generációba sorolás: „Melyik generáció tagjának érzi magát?”(n=2000).

Forrás: saját szerkesztés

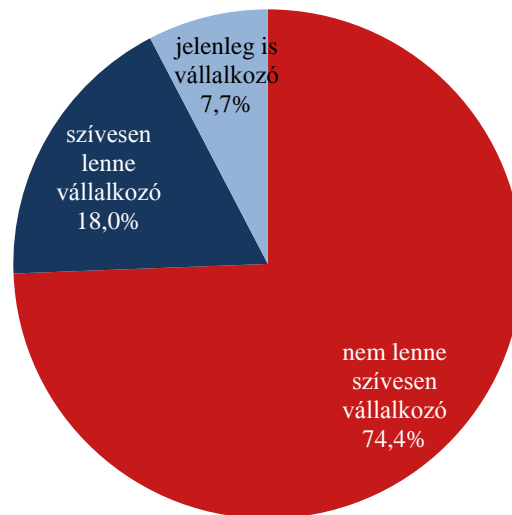
A saját stílus tízfokozatú skálán értékelve átlagosan 7,67-es fontosságú a kutatás résztvevői számára. Legmagasabb arányban azok vannak, akik 10-es értéket adtak meg ennél a kérdésnél; az ő arányuk 29,1% (53. ábra).

53. ábra: Saját stílus fontossága: „Mennyire tartja fontosnak azt, hogy legyen saját stílusa?” (n=2000). Forrás: saját szerkesztés

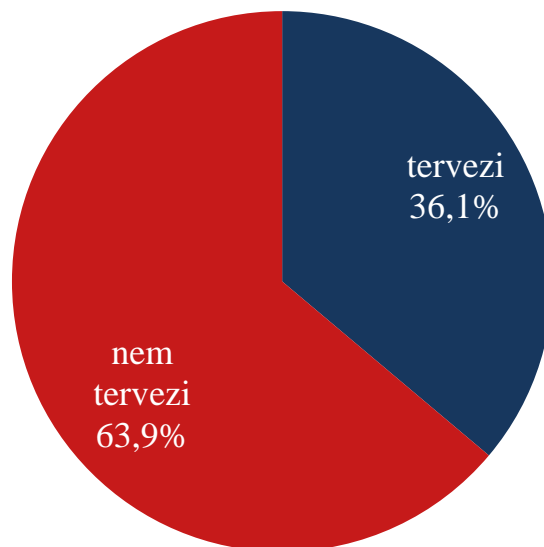
A válaszadók háromnegyede úgy nyilatkozott, hogy nem szeretne vállalkozó lenni. 18% mondta azt, hogy szívesen lenne vállalkozó, 7,7% pedig jelenleg is vállalkozik (54. ábra).

54. ábra: Vállalkozói ambíciók: „Szívesen lenne vállalkozó?” (n=2000). Forrás: saját szerkesztés

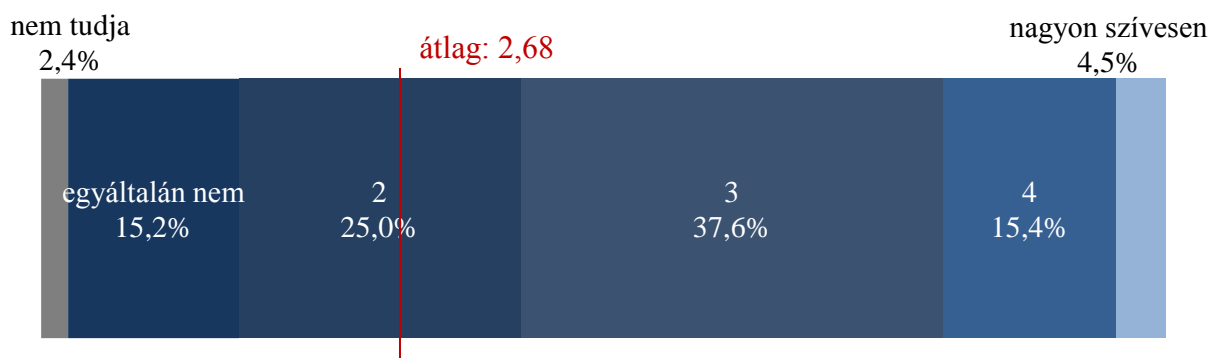
Aki jelenleg is vállalkozó, vagy szívesen lenne az, azok 36%-a azt mondta, hogy tervezi (új) vállalkozás indítását (55. ábra).

55. ábra: (Új) vállalkozás indításának terve: „Tervezi, hogy 5 éven belül (új) vállalkozást indít?” (n=512, aki vállalkozó vagy szívesen lenne az). Forrás: saját szerkesztés

Arra is kitértünk, hogy a válaszadók milyen hajlandóságot mutatnak megkérdezései vizsgálatokban való részvételre (56. ábra). Ötfokozatú skálán átlagosan 2,68-ra értékelték azt, hogy mennyire szívesen vesznek részt ilyen vizsgálatokban. Legmagasabb arányban – 37,6%-nyian – azok voltak, akik 3-as értéket adtak meg ebben az esetben.

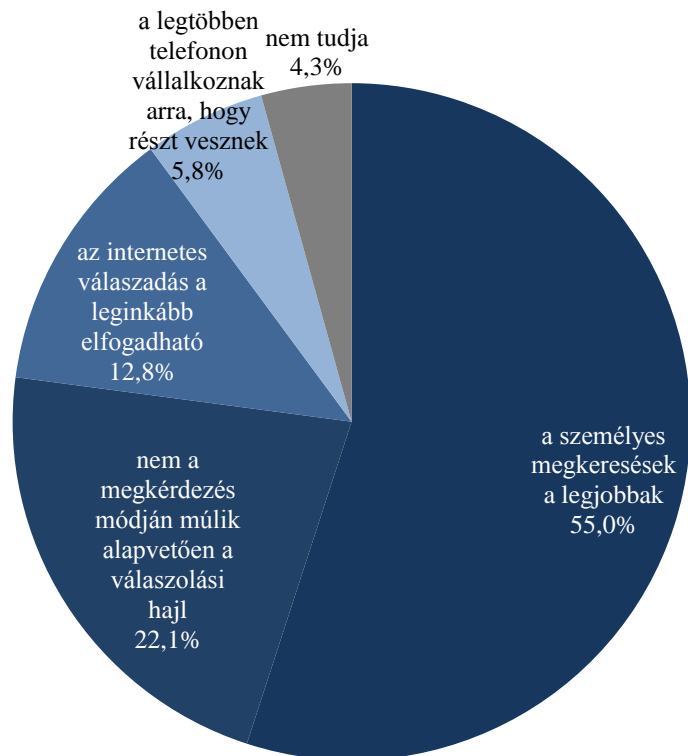
56. ábra: Megkérdezései vizsgálatokban való részvételi hajlandóság: „Mennyire szívesen vesznek részt Ön szerint az emberek manapság ehhez hasonló megkérdezései vizsgálatokban?” (n=2000). Forrás: saját szerkesztés

A megkérdezettek nagy része (55%-a) szerint a személyes megkeresések a legjobbak. 22,1% nyilatkozott úgy, hogy nem a megkérdezés módján múlik alapvetően a válaszolási hajlandóság. 12,8% mondta azt, hogy az internetes válaszadás a leginkább elfogadható, míg 5,8% azok aránya, akik azt említették, hogy telefonon vállalkoznak a legtöbben arra, hogy részt vesznek kutatásban. 4,3% nem tudja vagy nem válaszolt erre a kérdésre.

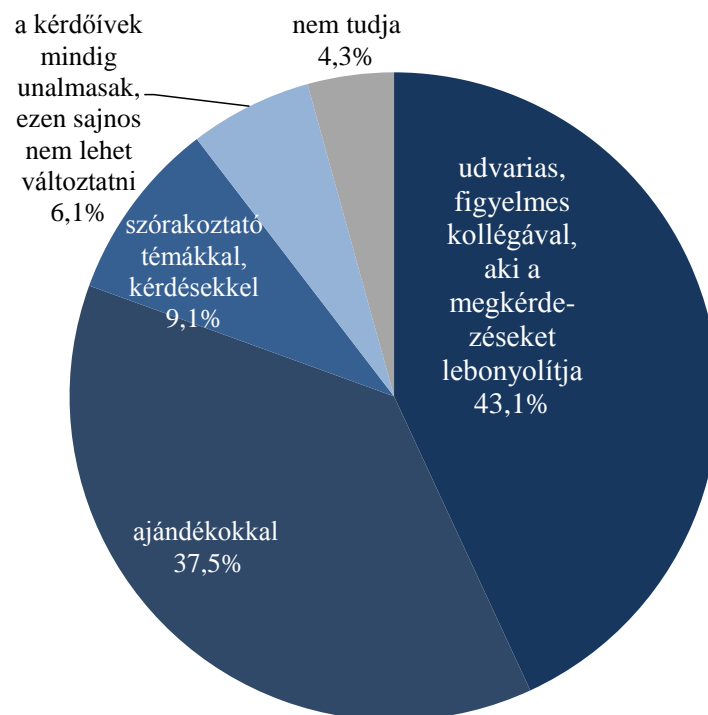
57. ábra: Kutatás(ok)ban való részvétel preferált módja: „Milyen formában vesznek részt Ön szerint legszívesebben az emberek ehhez hasonló vizsgálatokban?” (n=2000).

Forrás: saját szerkesztés

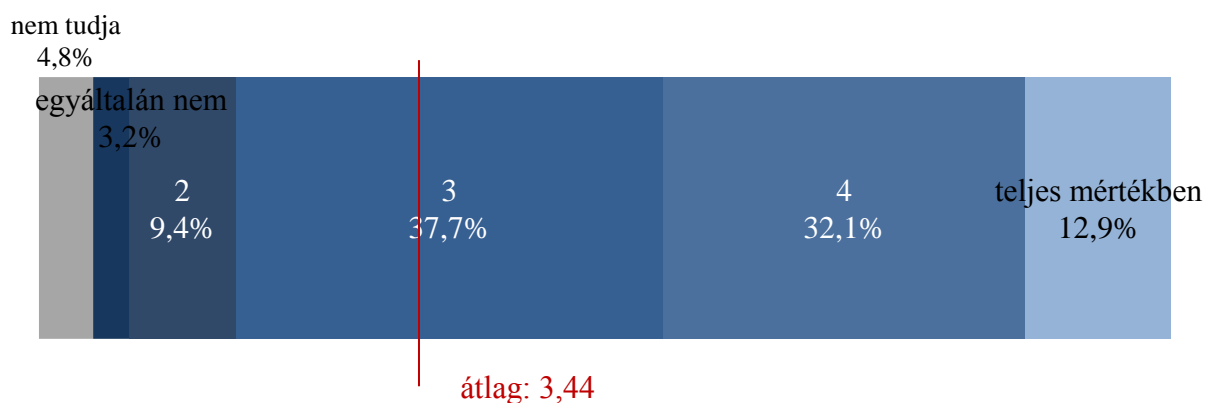
A válaszolók legmagasabb arányban (43,1%) úgy vélik, hogy a megkérdezést lebonyolító udvarias és figyelmes kollégával lehet leginkább válaszadásra bírni a potenciális megkérdezettet. 37,5% azok aránya, akik azt mondják, hogy ajándékokkal érhető ez el leginkább. 9,1% azok aránya, akik azt gondolják, hogy a szórakoztató témák és kérdések azok, melyek által meggyőzhetőek a válaszolók. 6,1% jelölte azt a lehetőséget, hogy a kérdőívek mindig unalmasak, ezen sajnos nem lehet változtatni (58. ábra).

58. ábra: Kedvelt ösztönzők: „Mivel lehet a legjobban elismerni a válaszadásra hajlandók hozzájárulását a vizsgálathoz?” (n=2000). Forrás: saját szerkesztés

Kíváncsiak voltunk arra, hogy konkrétan ennek a kérdőívnek a kitöltését mennyire találták érdekesnek a megkérdezettek: ötfokozatú skálán átlagosan 3,44-et jelöltek meg. Legmagasabb arányban azok voltak, akik 3-as értéket adtak meg; az ő arányuk 37,7% volt (59. ábra).

59. ábra: A kérdőív kitöltésének érdekessége: „Ön személy szerint mit gondol, mennyire volt érdekes erre a kérdőívre válaszolni?” (n=2000). Forrás: saját szerkesztés

Összefoglalás – Életstílus, életszervezés

A kutatás résztvevői úgy vélik, hogy felelősséggel intézik a pénzügyeiket, jellemzően egyetértenek azzal, ahogyan felnevelték őket. Úgy vélik, hogy a korrupció mindennapos Magyarországon. Jellemzően Magyarországon képzelik el az életüket. Nem értnek egyet azzal az állítással, miszerint a virtuális térben a legjobb tölteni az időt. Nem gondolják, hogy az idősebbek miatt nem tudnak a fiatalok érvényesülni.

Fontosnak gondolják, hogy meglegyenek a biztonságos körülményeik, valamint, hogy örömük legyen abban, amit csinálnak. Jellemzően fontosnak tartják még a becsületességet és azt, hogy jól érezzék magukat. Kevésbé fontos számukra a hatalom mások felett és a kalandok, az érdekes élet.

A megkérdezettek az életükkel való elégedettség terén megosztó válaszokat adtak, de összességében inkább elégedettek. Hasonló a helyzet az iskola/munka terén is. Az egészségi állapotukat a saját korcsoportjukhoz viszonyítva átlagosan jobbnak ítélik meg.

A fiatalkor felső határát 37 évre, míg a középkor felső határát 55 évre teszik. A megkérdezettek kb. háromnegyede mondta azt, hogy nem lennének szívesen vállalkozók (18% azoknak az aránya, akik szívesen lennének azok).

A megkérdezésben résztvevők kevésbé szívesen vesznek részt megkérdezéses vizsgálatokban. Az ilyen vizsgálatok különböző formái közül a személyeset preferálják a leginkább. Fontos számukra az udvarias, kedves kérdező, valamint az ajándékok, mint ösztönzők.

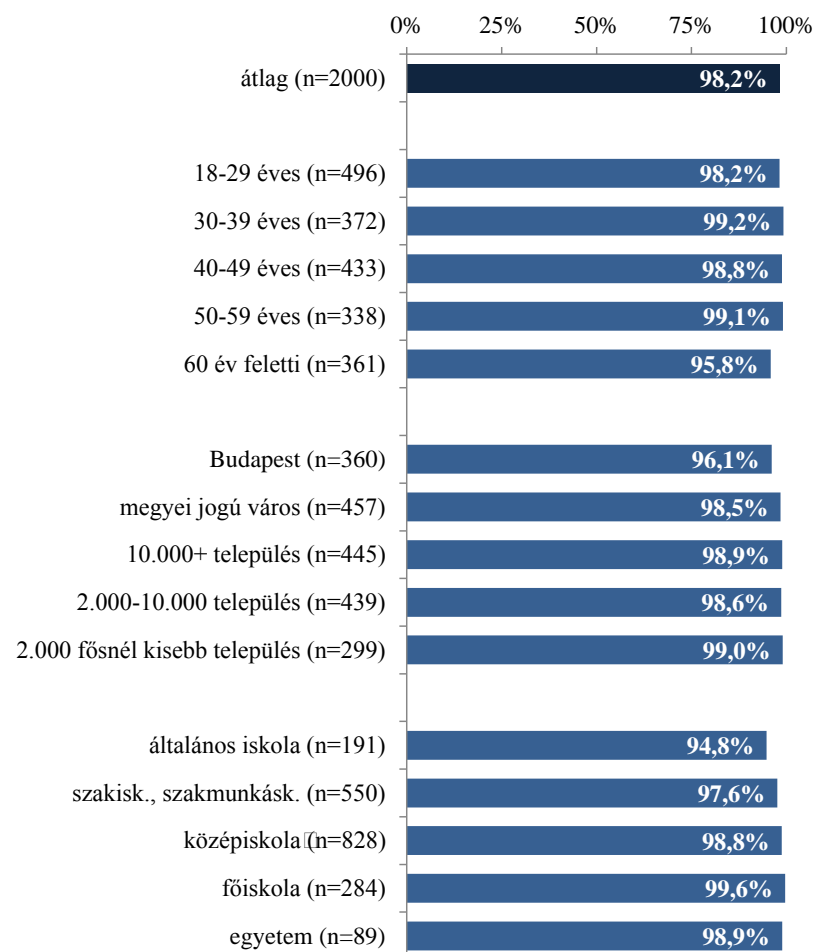
Mellékletek

Demográfiai háttérelmzés

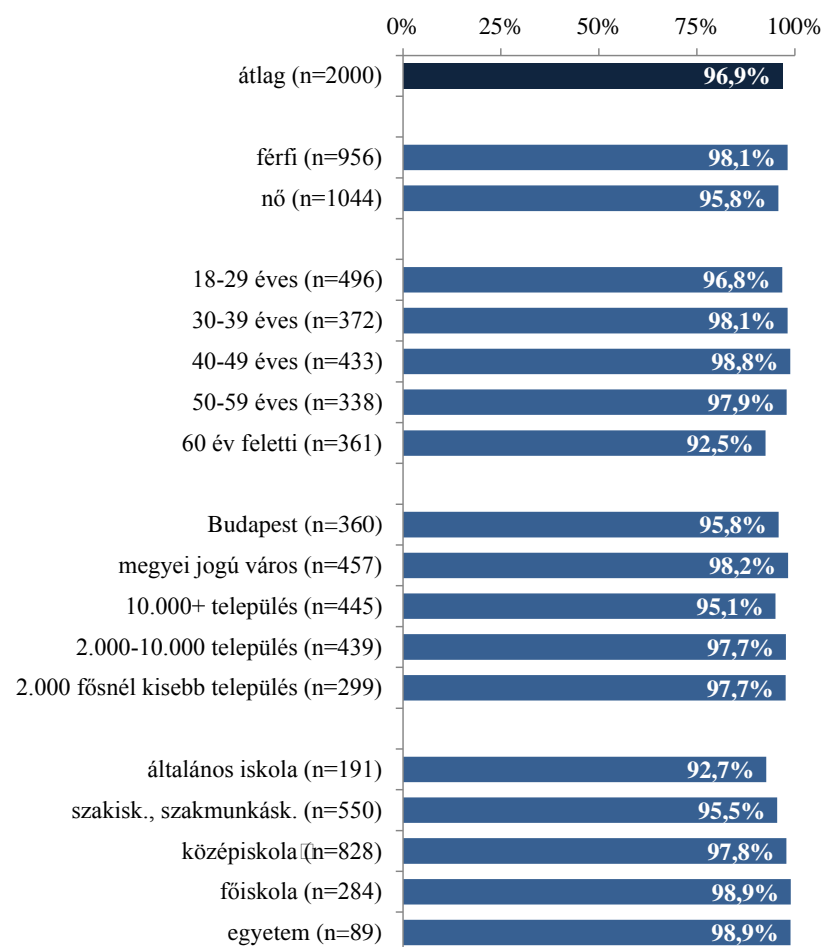
Ebben a részben azt taglaljuk, hogy az energiaforrásokat, az energiatudatosságot és a környezetvédelmet illetően milyen demográfiai különbségek mutathatók ki. A demográfiai háttérelmzés során azokat az eredményeket emeljük ki, melyek statisztikailag igazolhatóak, vagyis szignifikáns különbséget jelentenek. Az egyes háttérelmzések eredményeit sávdigramon ábrázoljuk, de szöveges elemzést nem közlünk.

Négy ismérv szerint vizsgálódunk: életkor, településtípus, nem és iskolai végzettség.

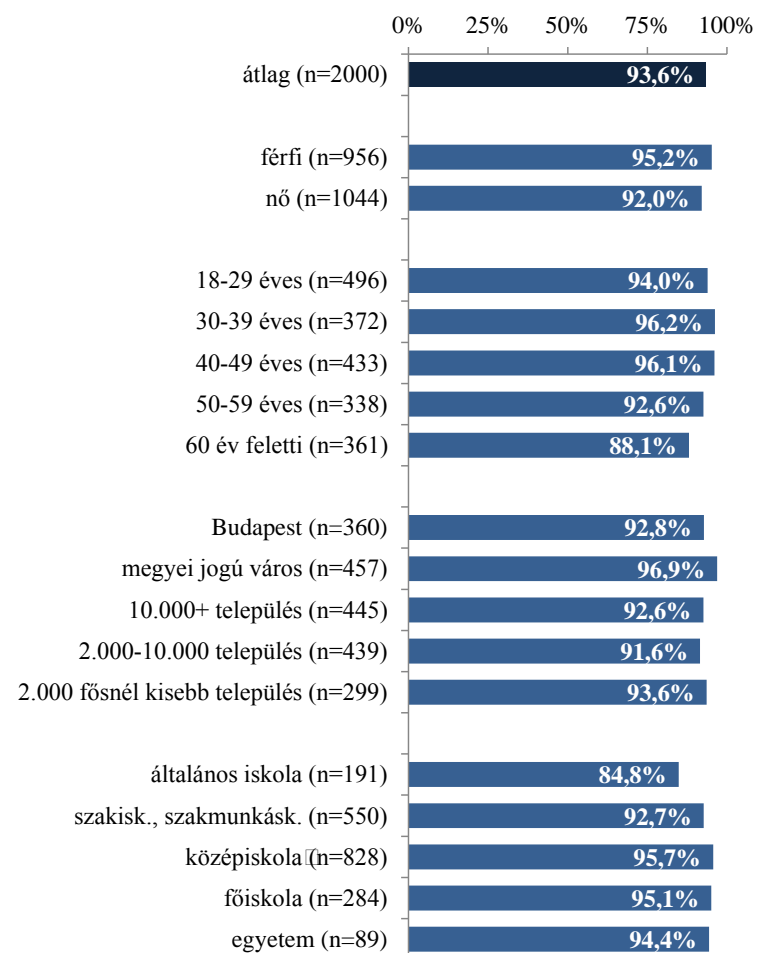
1. melléklet: A napenergia ismertsége

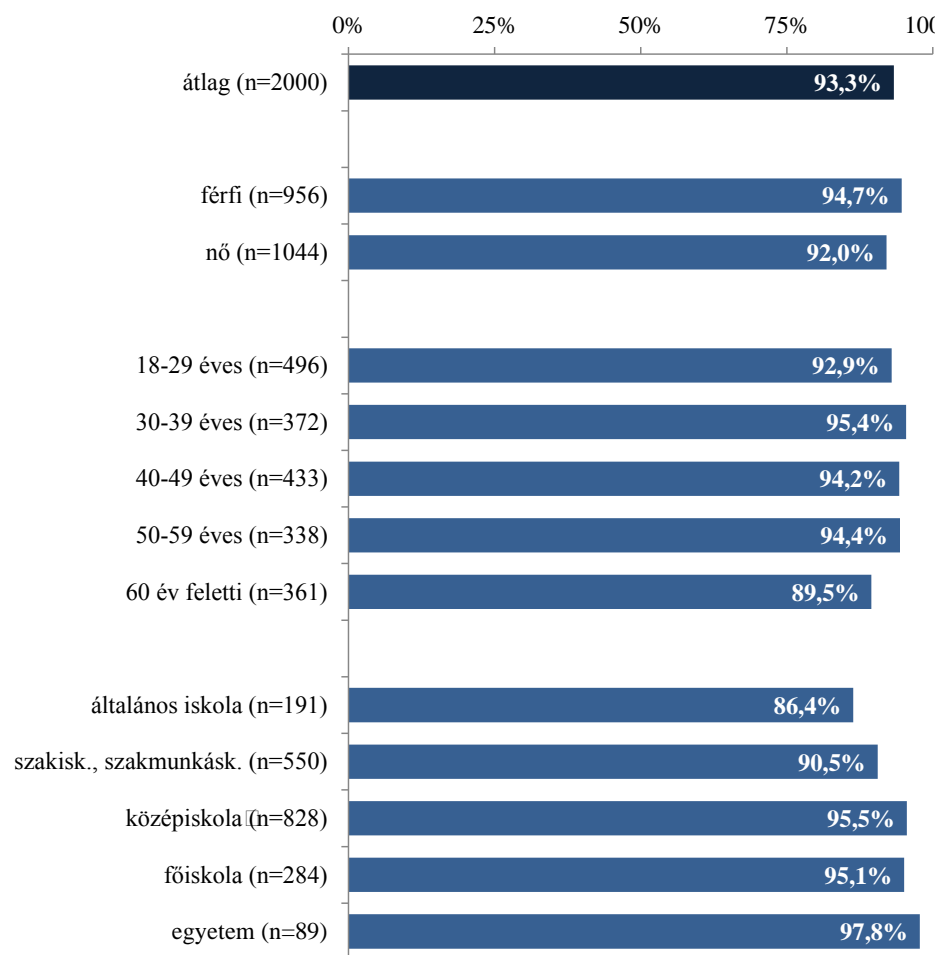
2. melléklet: A szélenergia ismertsége

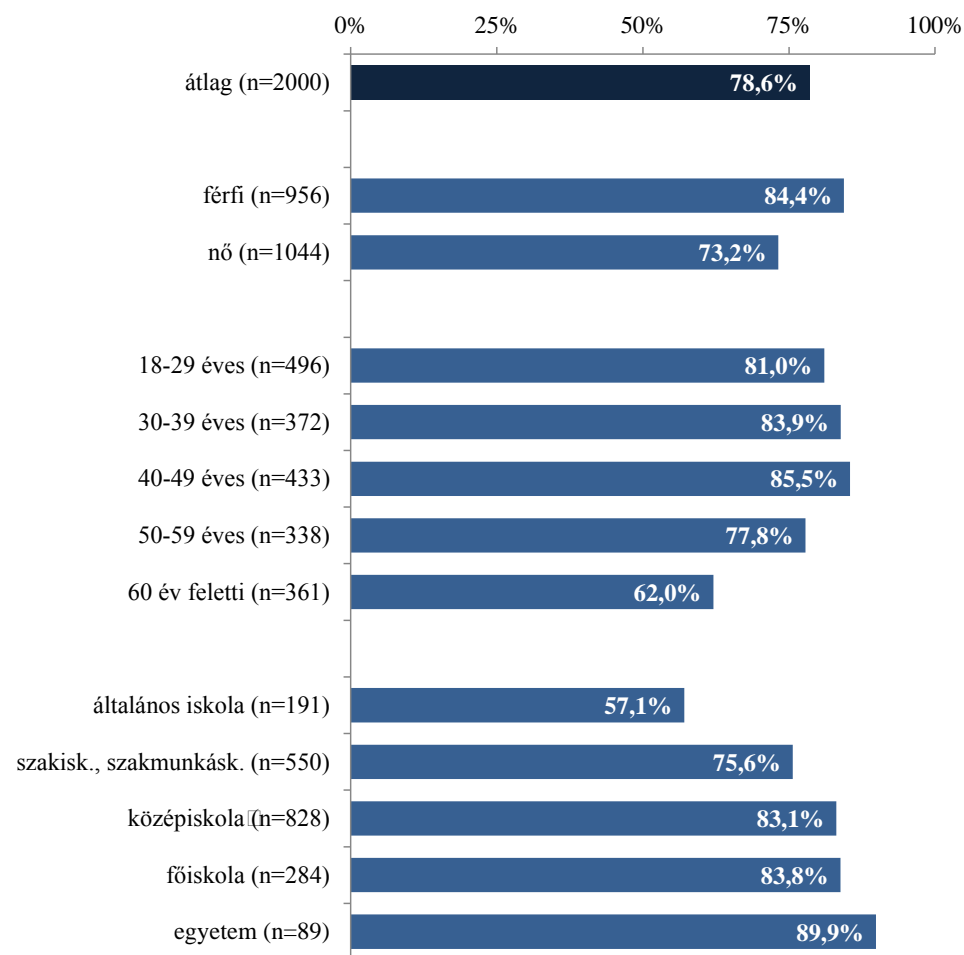
3. melléklet: Az atomenergia ismertsége

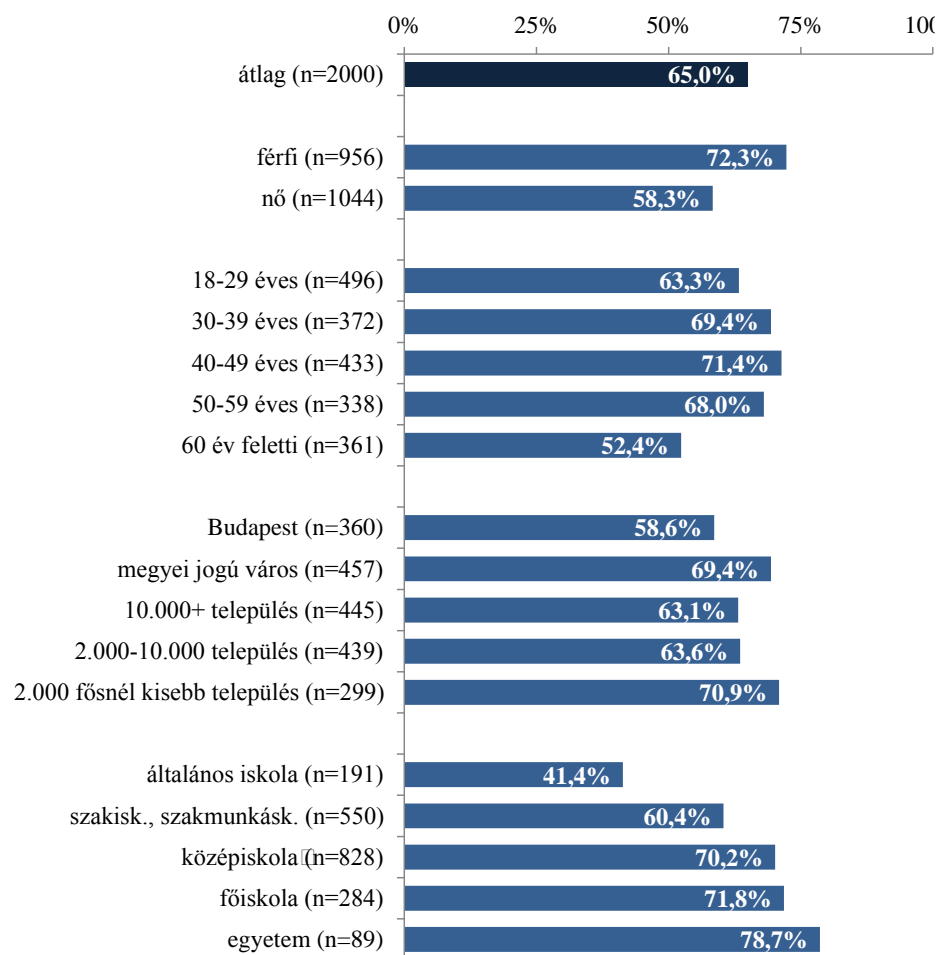
4. melléklet: A vízenergia ismertsége

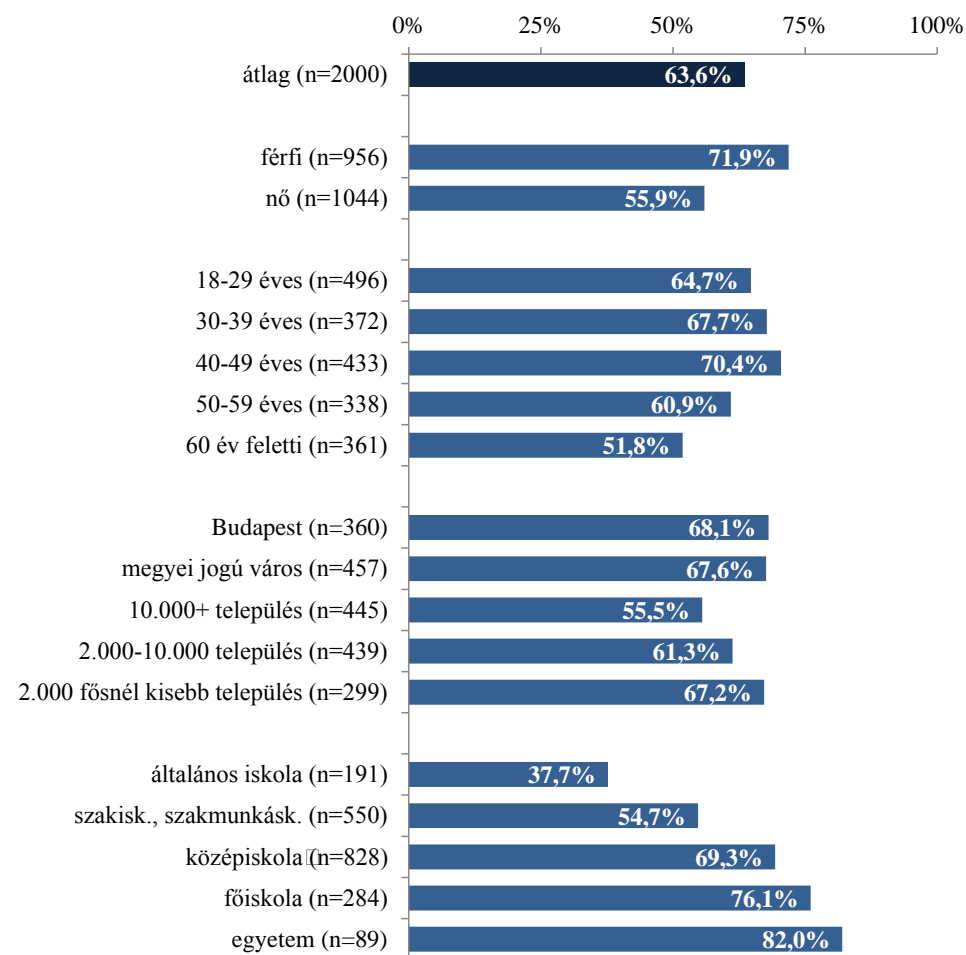
5. melléklet: A bioüzemanyagok ismertsége

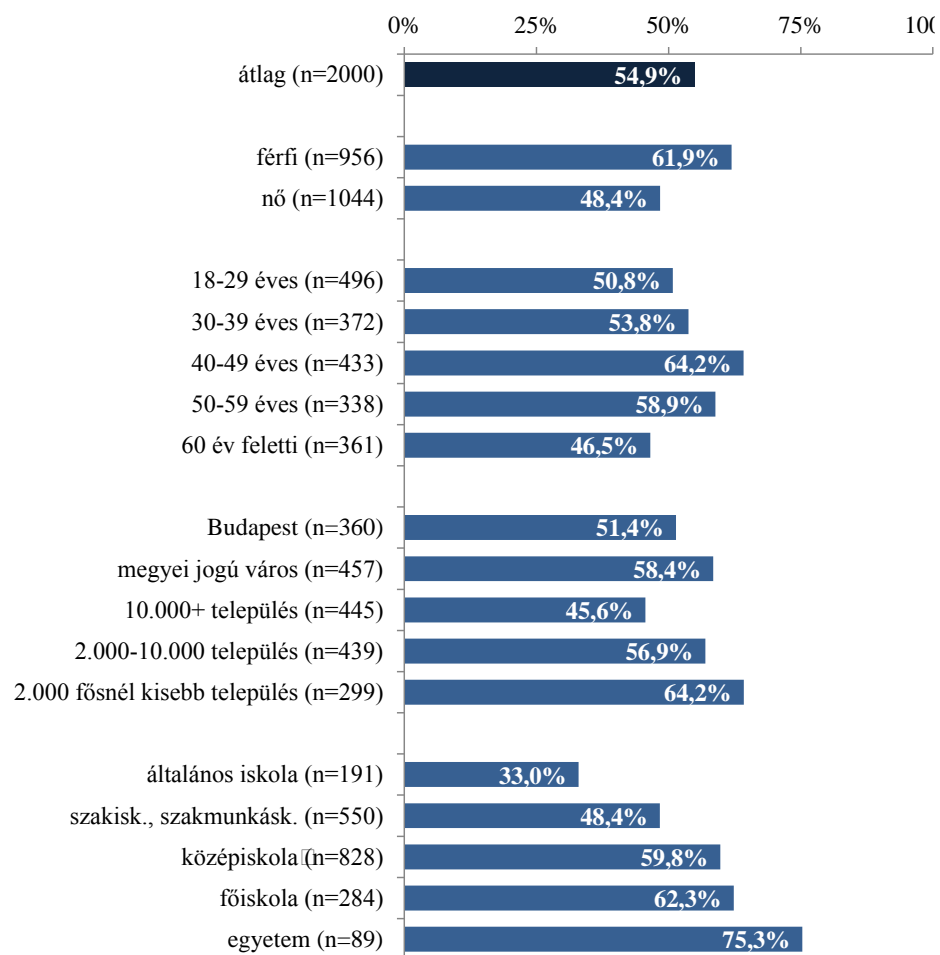
6. melléklet: A biogáz ismertsége

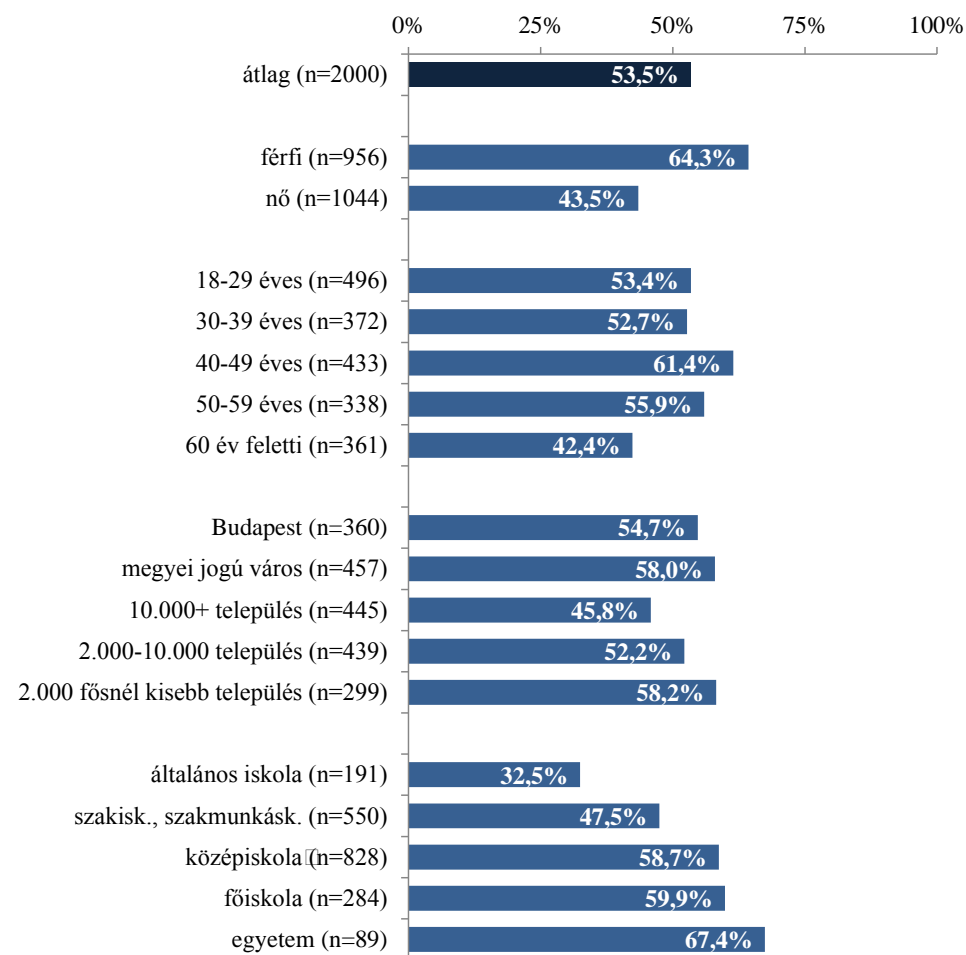
7. melléklet: A geotermikus energia ismertsége

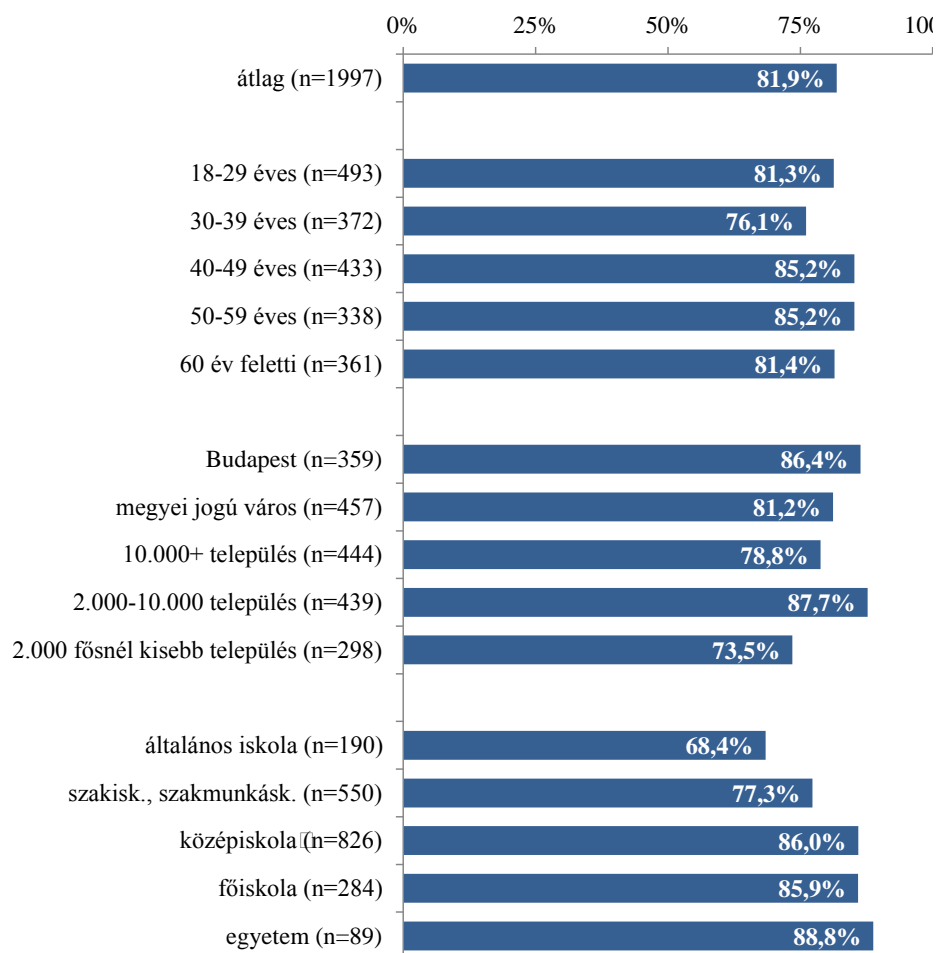
8. melléklet: A biomassza energia ismertsége

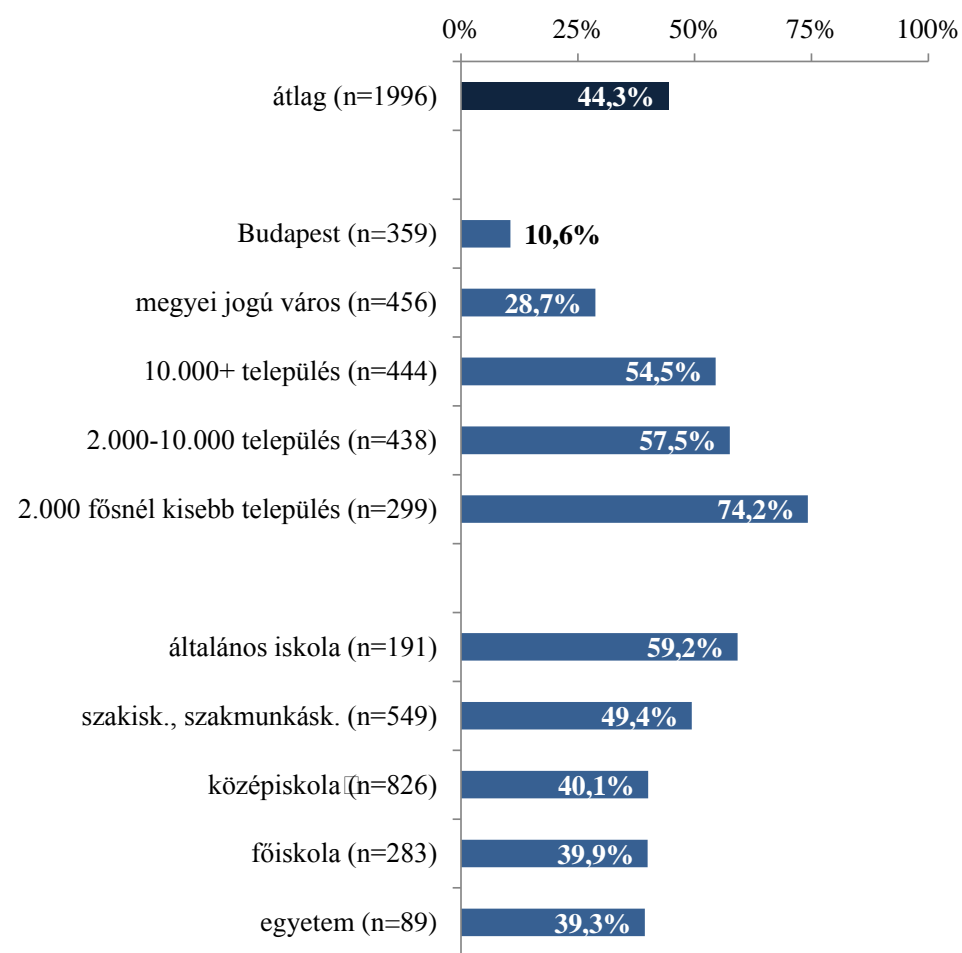
9. melléklet: A hőszivattyú ismertsége

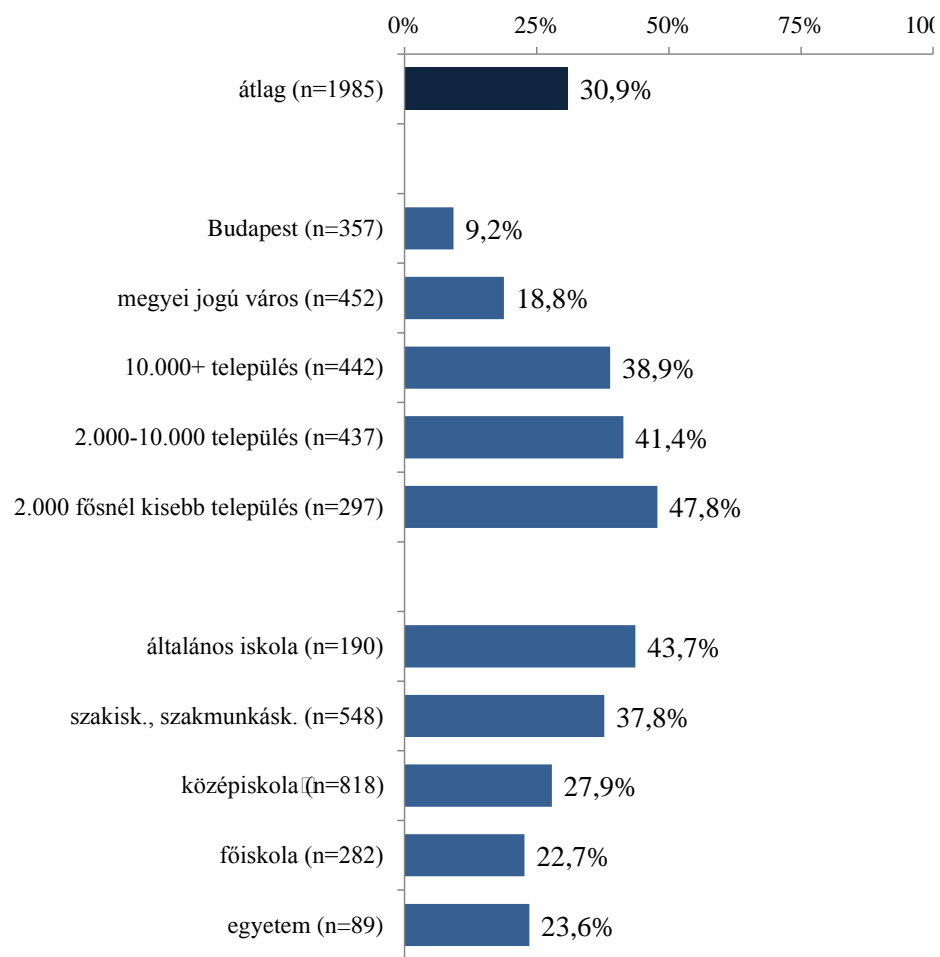
10. melléklet: A vezetékes gáz használata

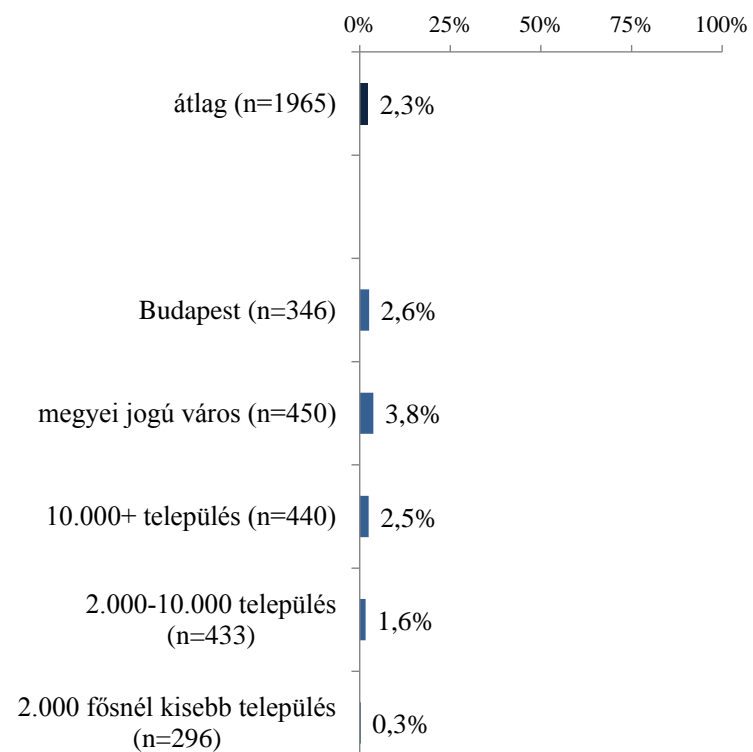
11. melléklet: A fa, mint energiaforrás használata

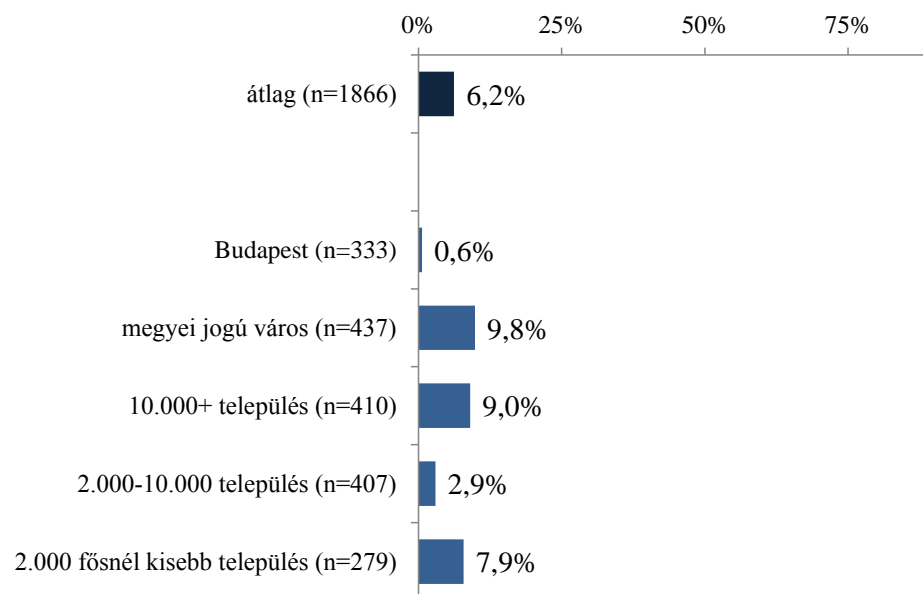
12. melléklet: A palackos gáz, mint energiaforrás használata

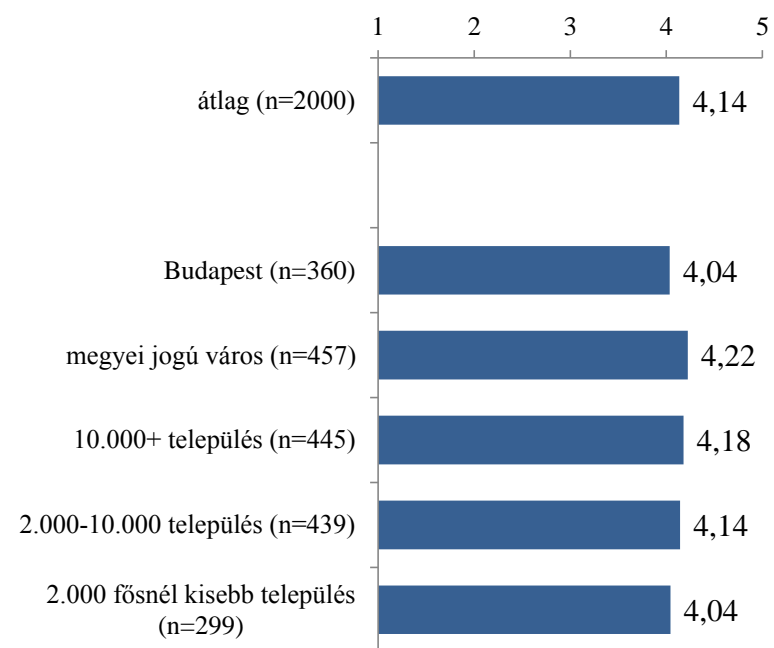
13. melléklet: A napenergia, mint energiaforrás használata

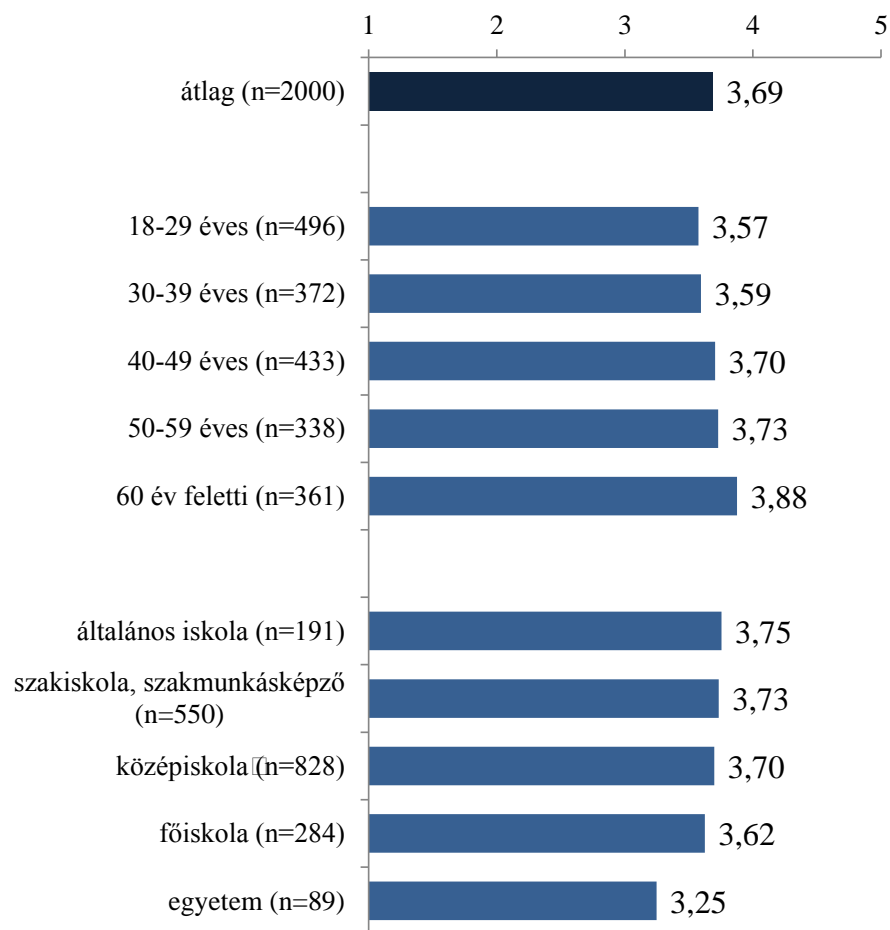
14. melléklet: A vízenergia, mint energiaforrás használata

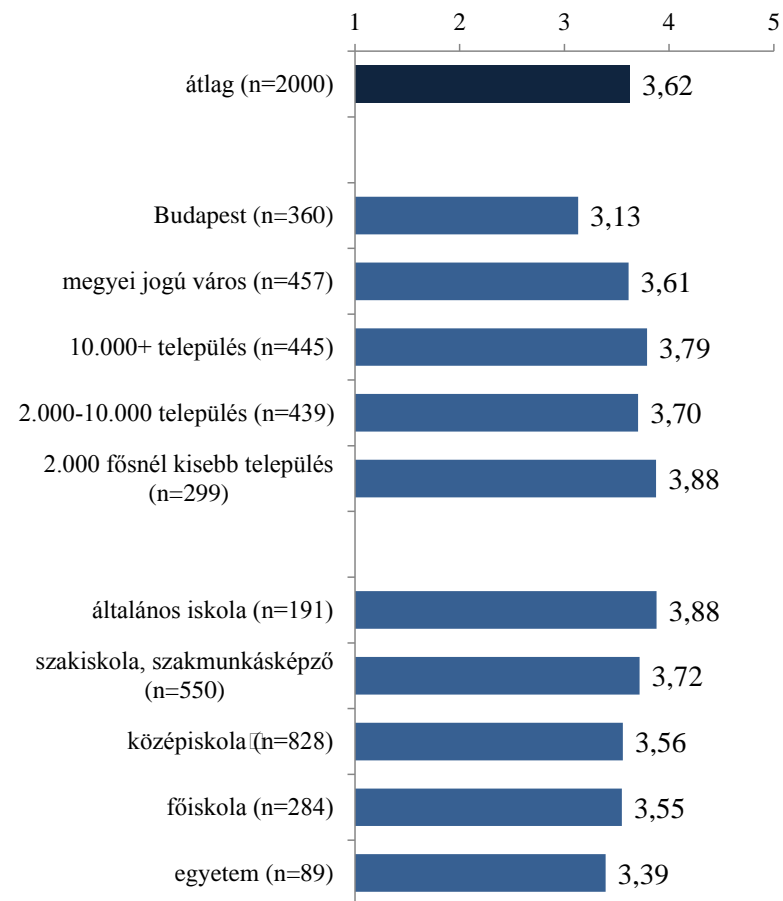
15. melléklet: Az árammal kapcsolatban kialakult szimpátia

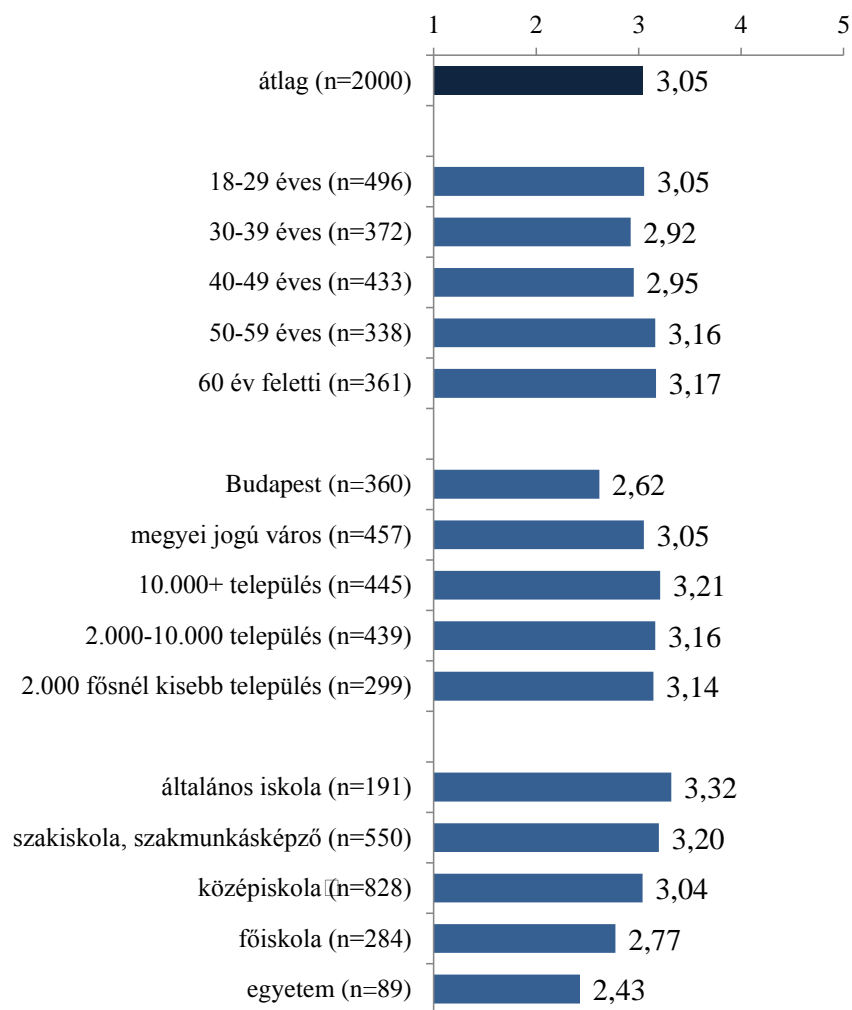
16. melléklet: A vezetékes gázzal kapcsolatban kialakult szimpátia

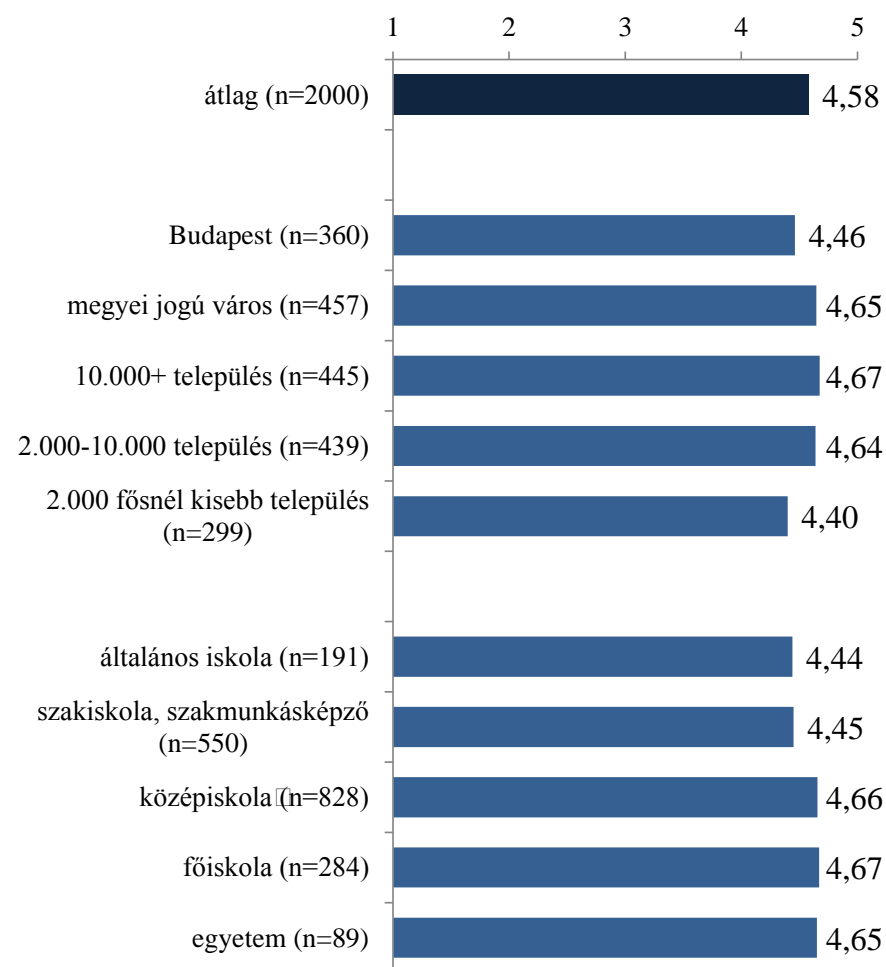
17. melléklet: A fával, mint energiahordozóval kapcsolatban kialakult szimpátia

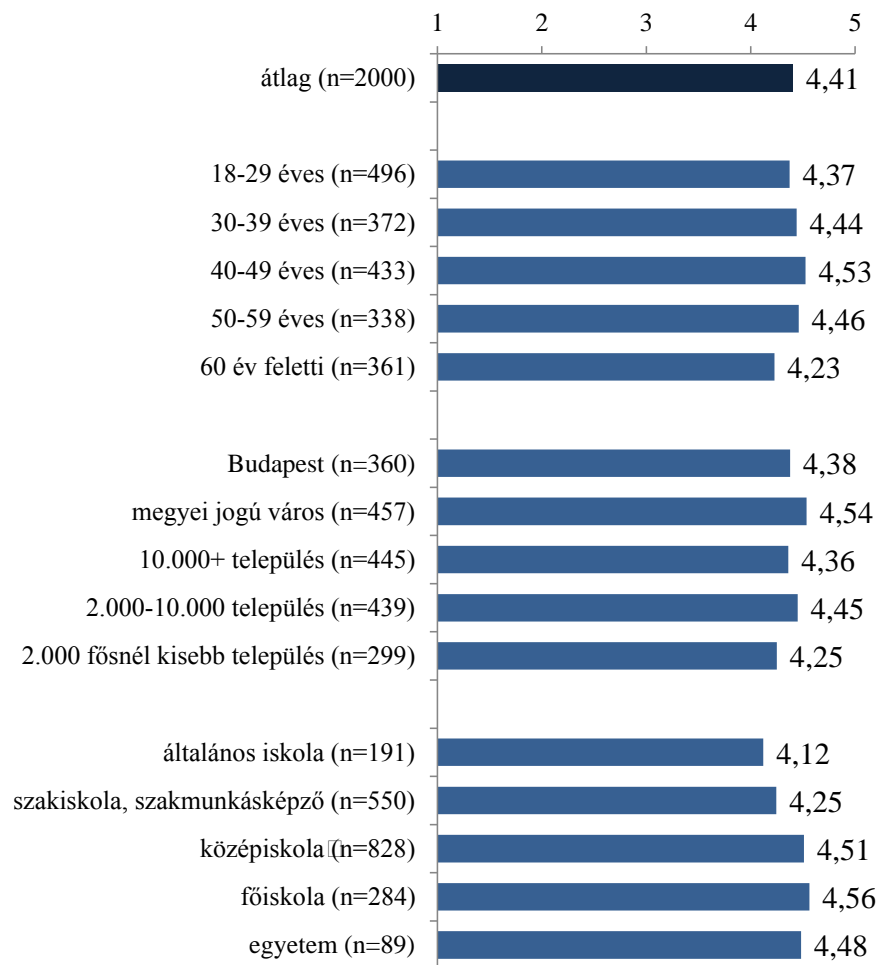
18. melléklet: A palackos gázzal, mint energiahordozóval kapcsolatban kialakult szimpátia

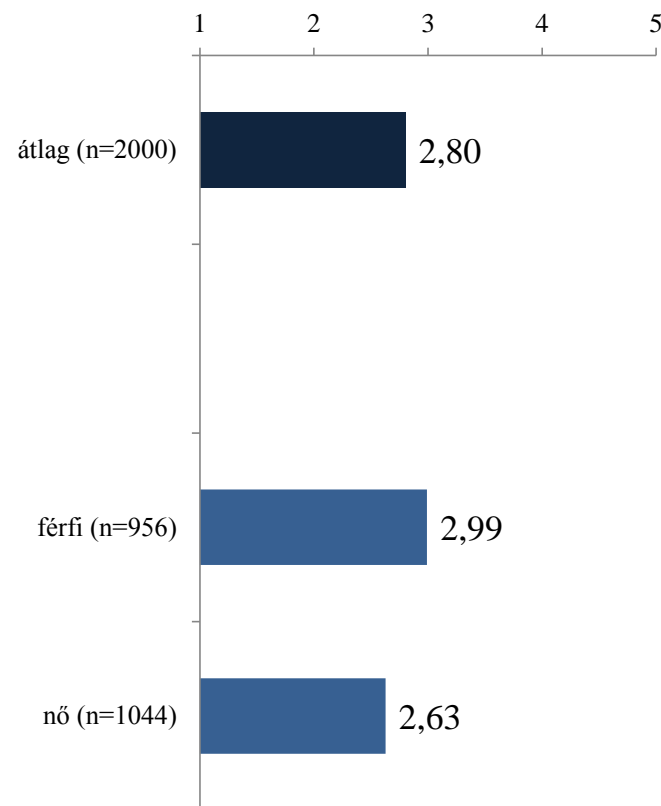
19. melléklet: A napenergiával, mint energiahordozóval kapcsolatban kialakult szimpátia

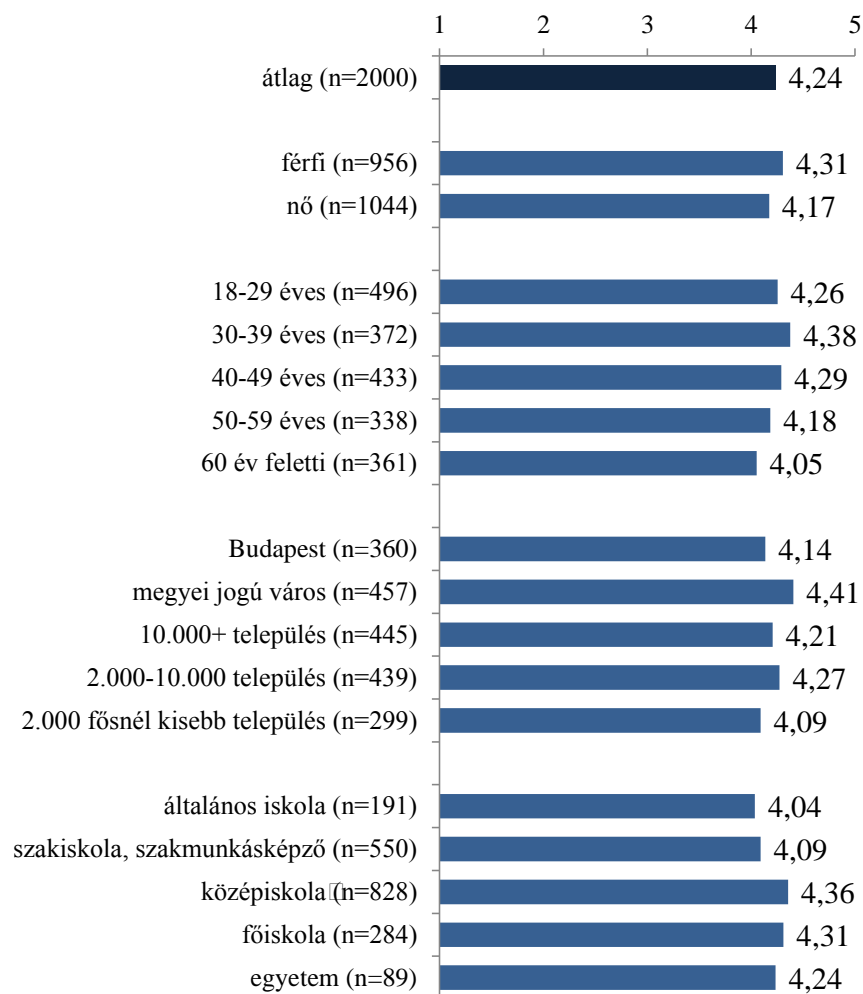
20. melléklet: A szélenergiával, mint energiahordozóval kapcsolatban kialakult szimpátia

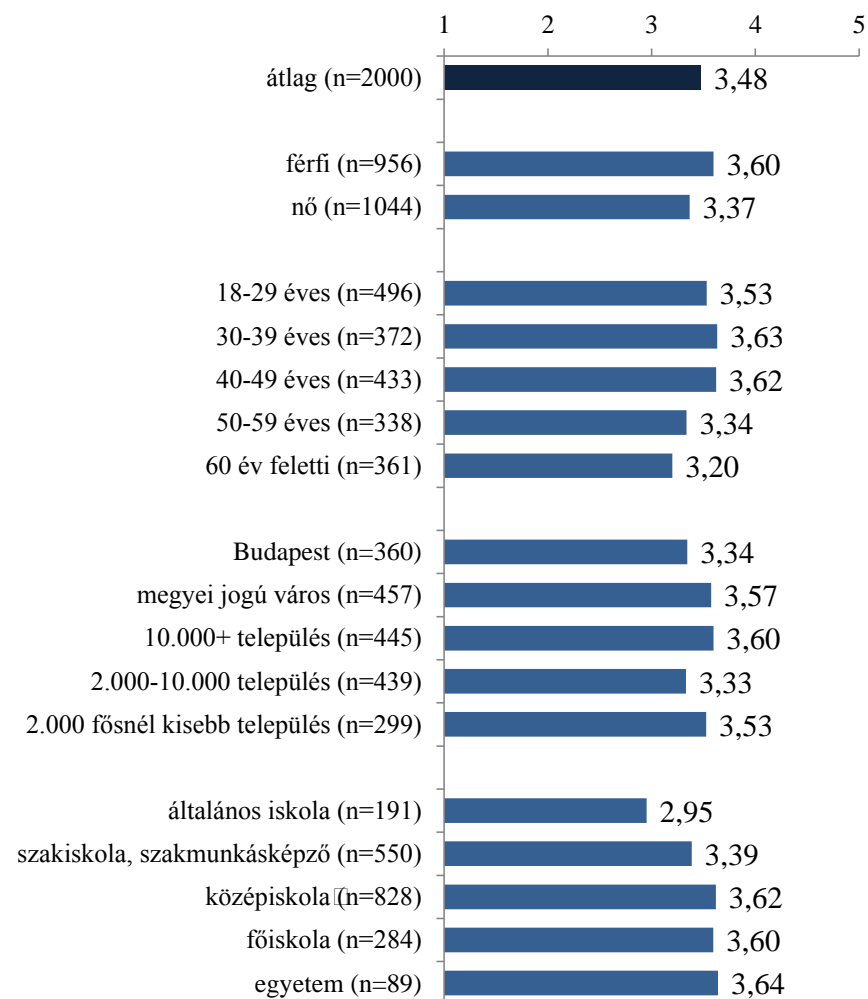
21. melléklet: Az atomenergiával, mint energiahordozóval kapcsolatban kialakult szimpátia

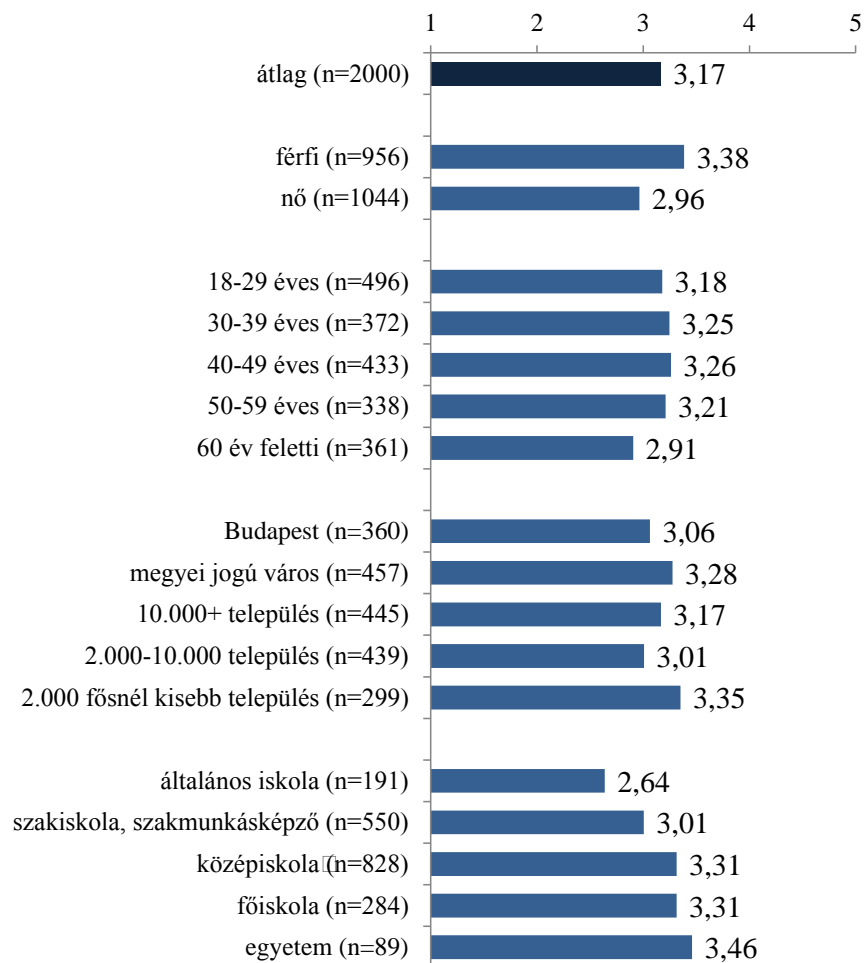
22. melléklet: A vízenergiával, mint energiahordozóval kapcsolatban kialakult szimpátia

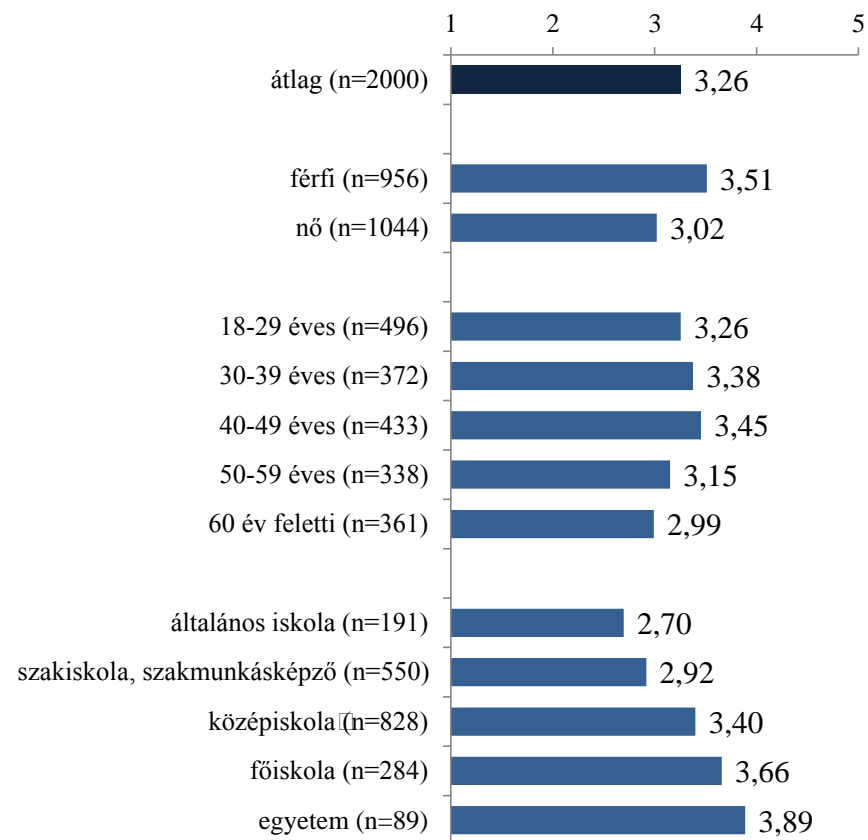
23. melléklet: A bioüzemanyagokkal, mint energiahordozóval kapcsolatban kialakult szimpátia

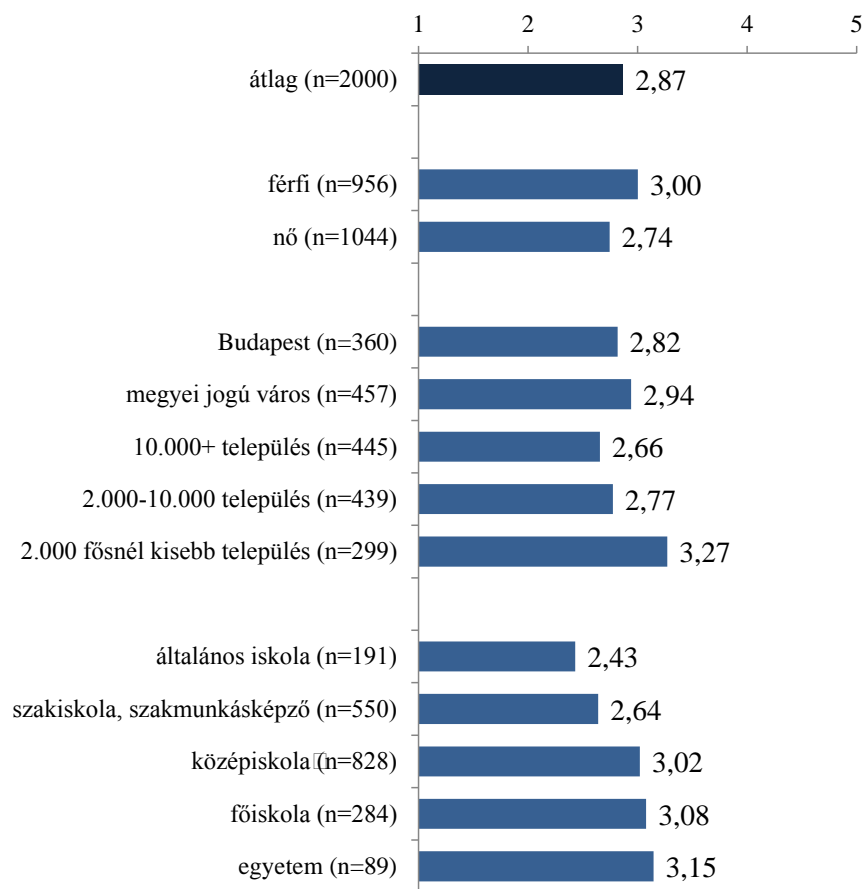
24. melléklet: A biogázzal, mint energiahordozóval kapcsolatban kialakult szimpátia

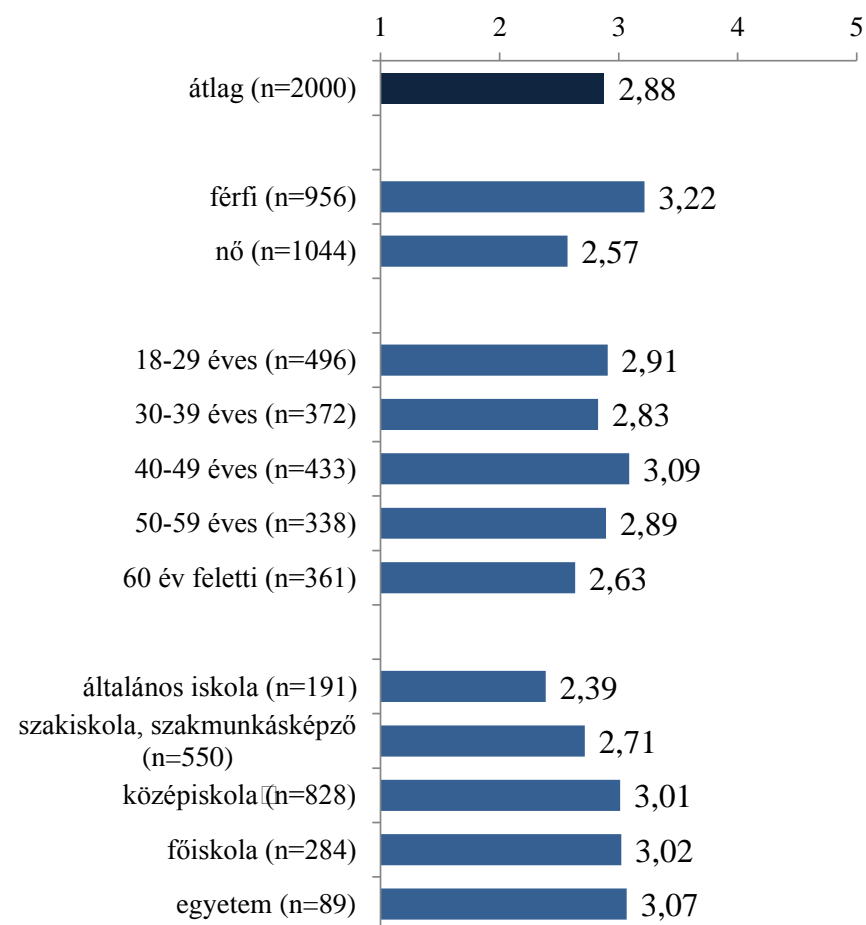
25. melléklet: A geotermikus energiával, mint energiahordozóval kapcsolatban kialakult szimpátia

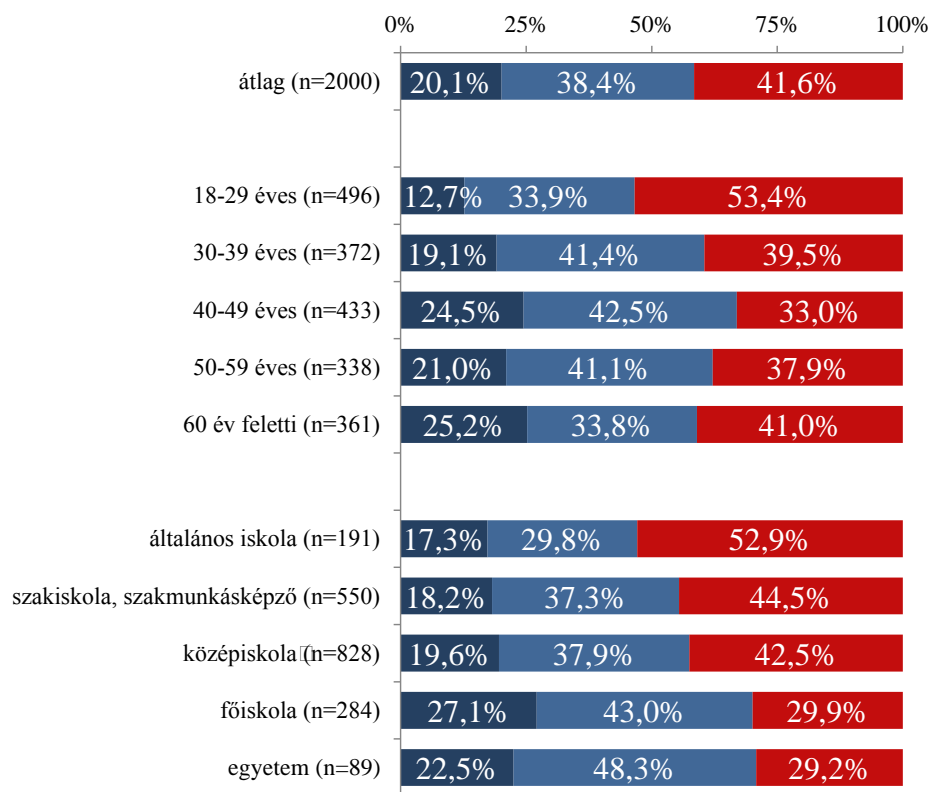
26. melléklet: A biomasszával, mint energiahordozóval kapcsolatban kialakult szimpátia

27. melléklet: A hőszivattyúval, mint energiahordozóval kapcsolatban kialakult szimpátia

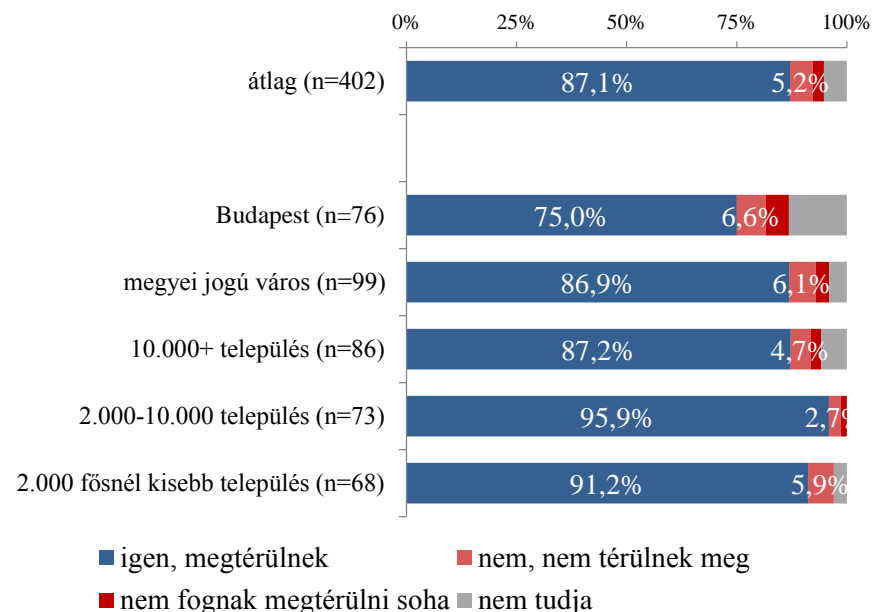

28. melléklet: Az otthon átalakítása/korszerűsítése

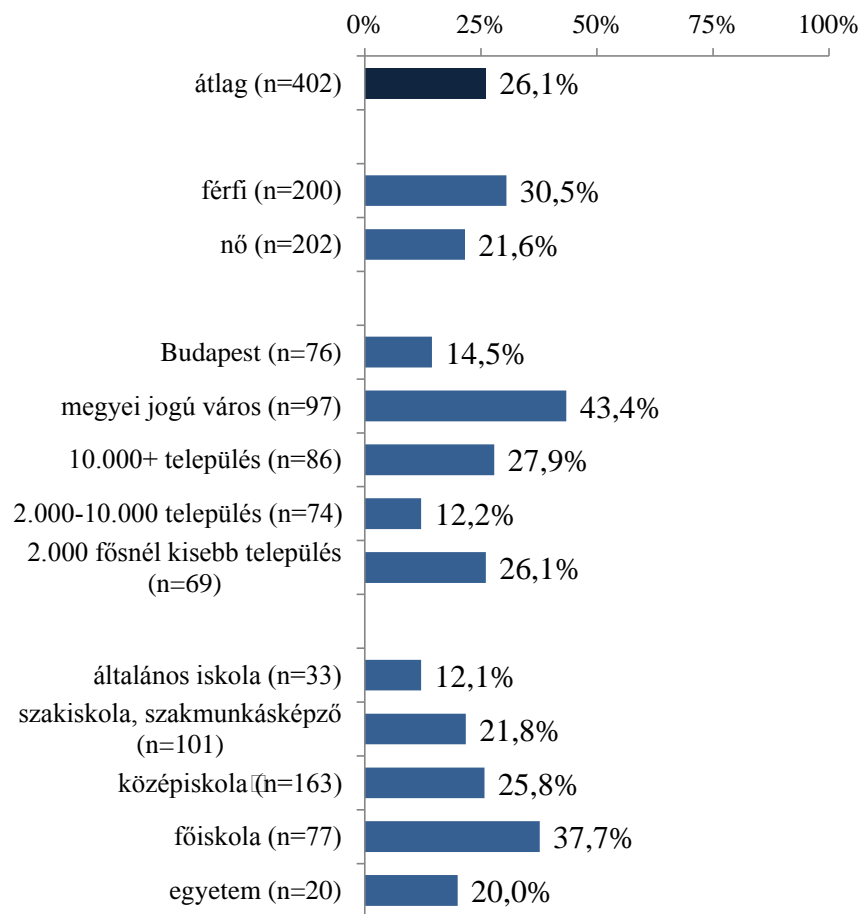
- igen, és már végre is hajtottam bizonyos korszerűsítéseket
- igen, terveztem már, de még nem tettem semmit
- nem, még soha nem gondolkodtam ilyenén

29. melléklet: a beruházások anyagi értelemben vett megtérülése

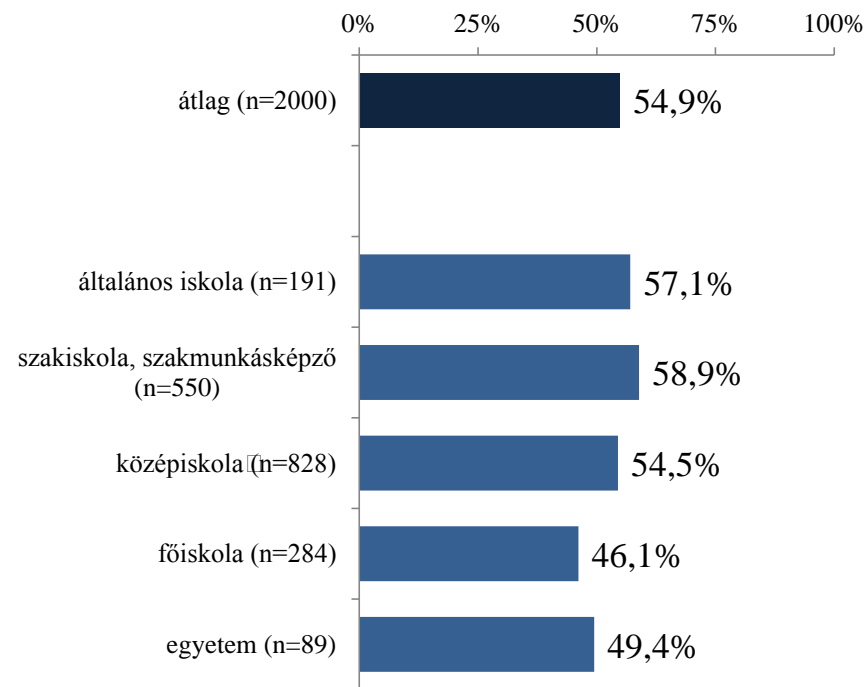

- igen, megtérülnek
- nem, nem térülnek meg
- nem fognak megtérülni soha
- nem tudja

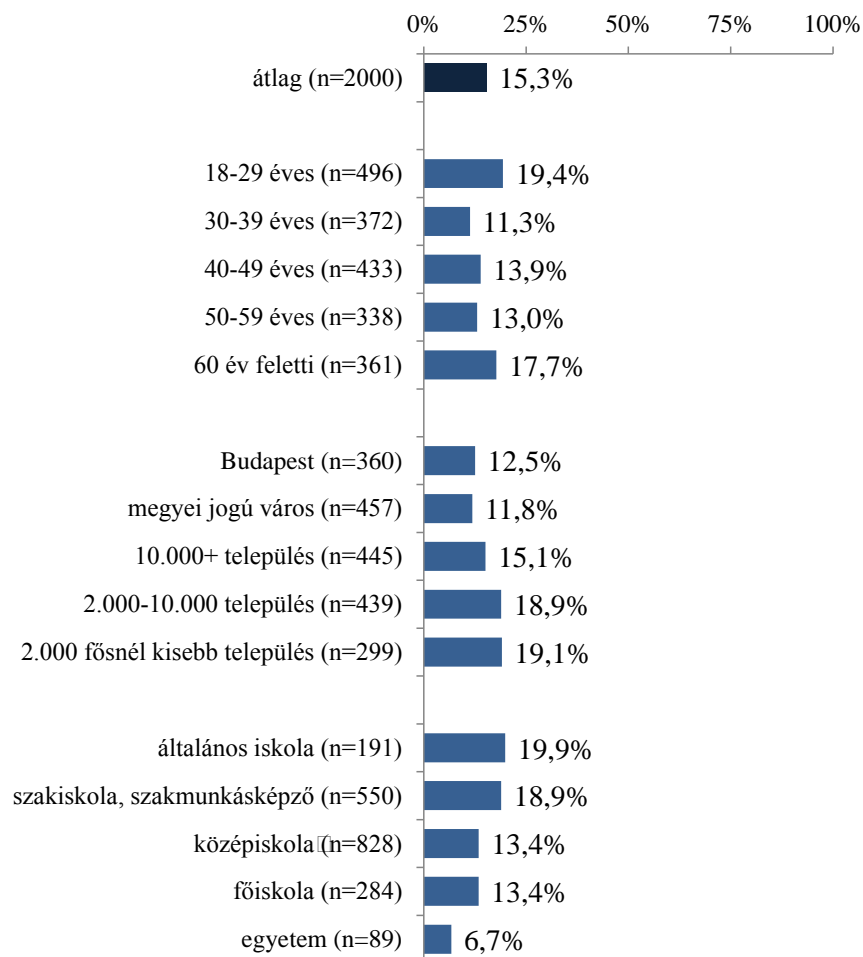
30. melléklet: Már végrehajtott korszerősítések – elektronikus eszközök korszerűbbre cserélése

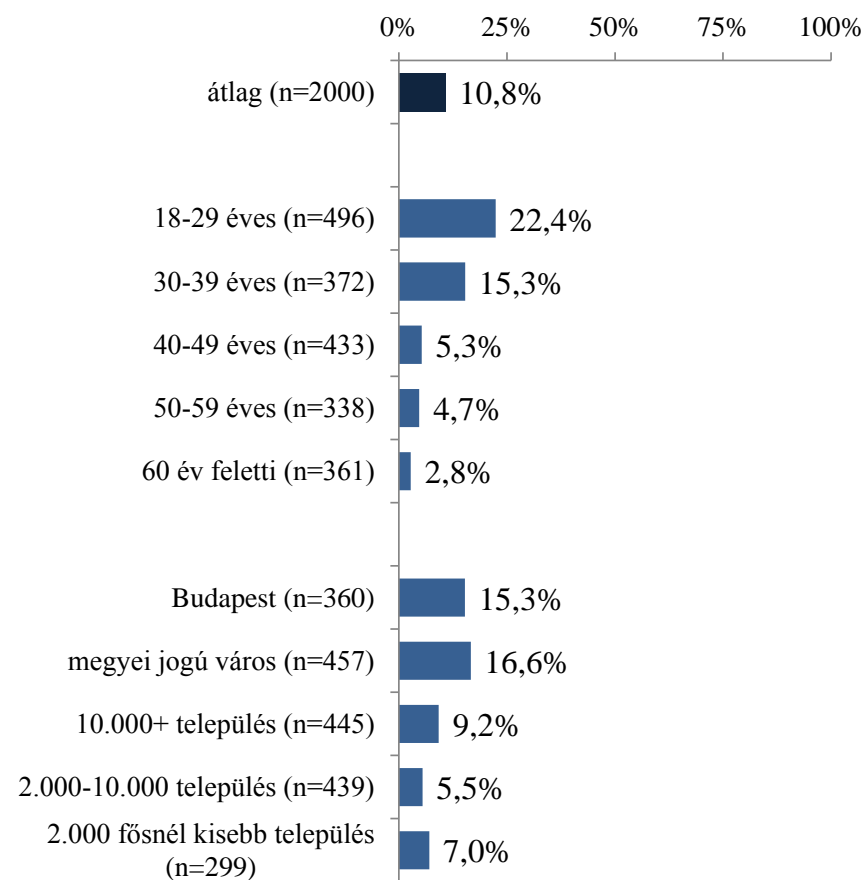
31. melléklet: Korszerősítéseket, átalakításokat gátló tényezők - bármilyen változtatás túl sokba kerülne, nem tud belevágni

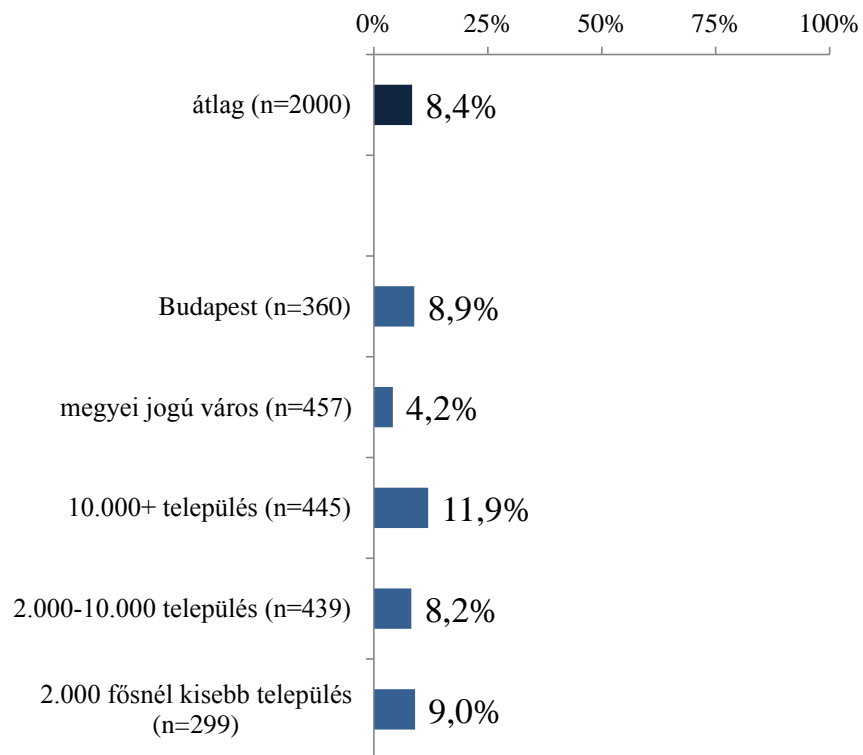
32. melléklet: Korszerűsítéseket, átalakításokat gátló tényezők – nem foglalkoztatja a téma

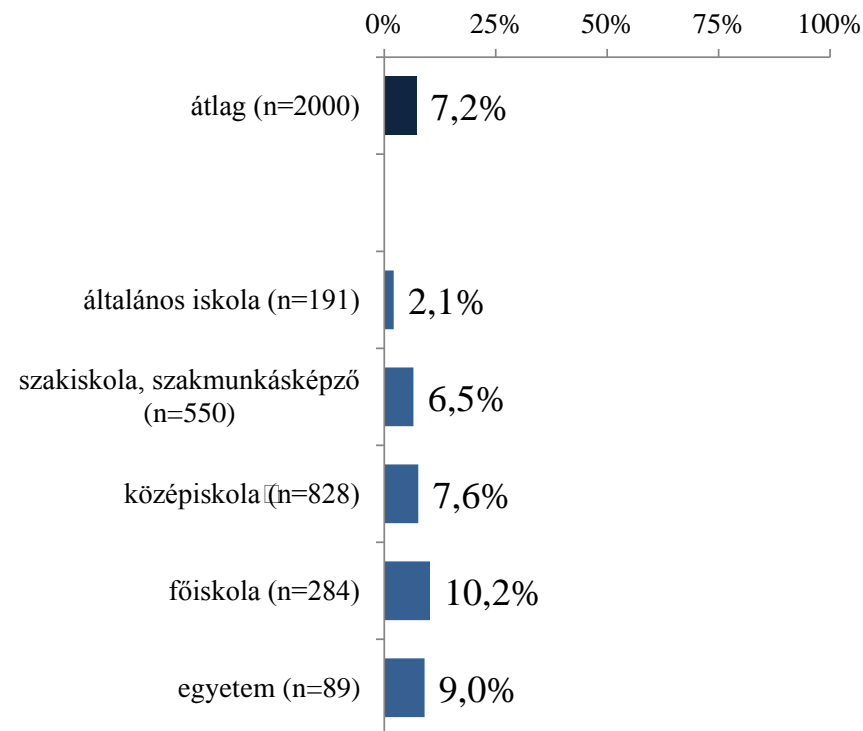
33. melléklet: Korszerűsítéseket, átalakításokat gátló tényezők – nem saját lakásban él, ezért nem akar arra költeni

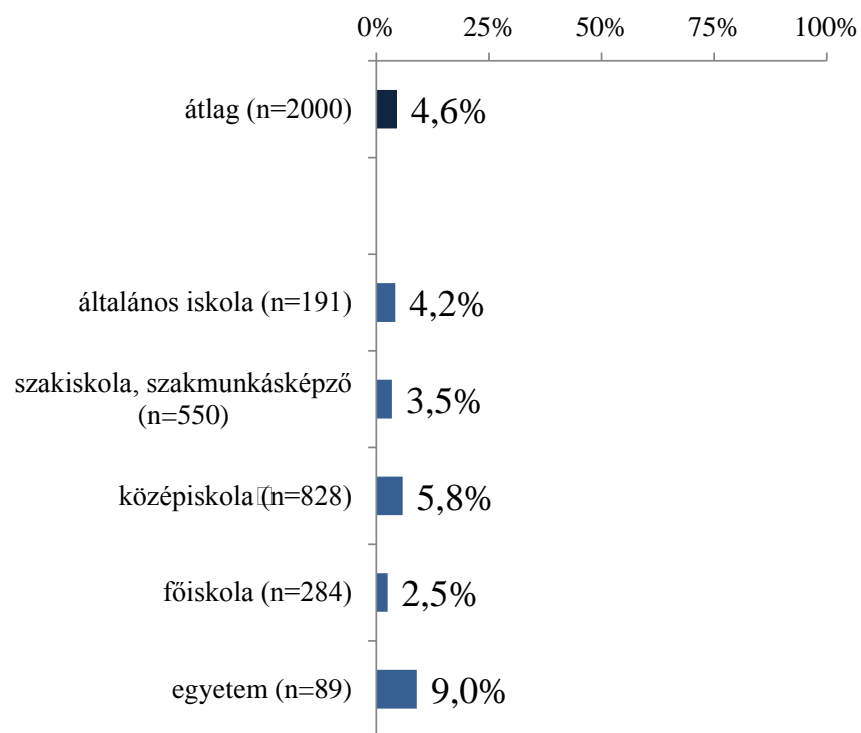
34. melléklet: Korszerűsítéseket, átalakításokat gátló tényezők – ezek a beruházások sosem térülnek meg, hosszútávon jobban jár anyagilag akkor, ha nem változtat semmin

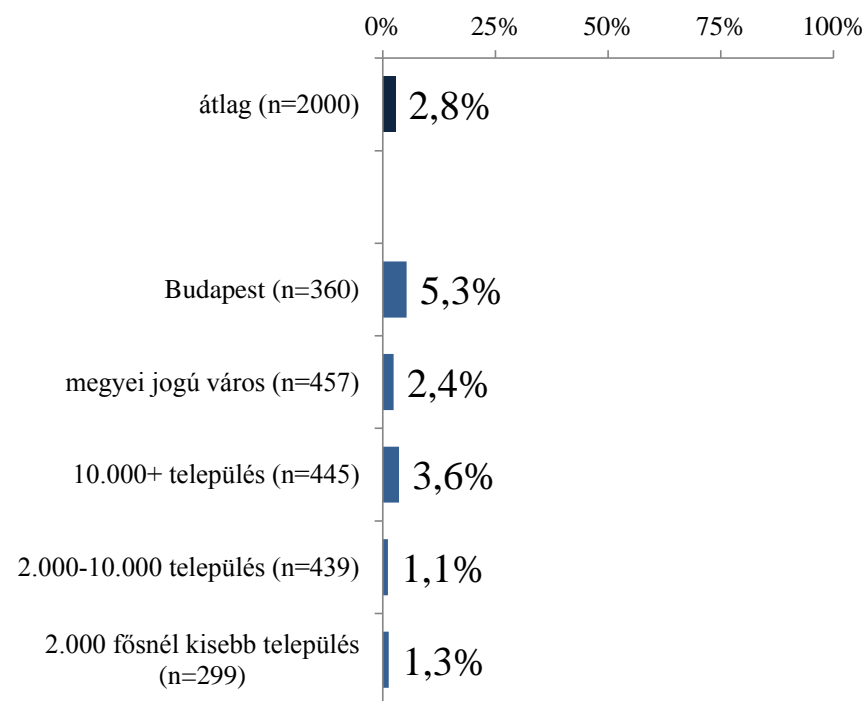
35. melléklet: Korszerűsítéseket, átalakításokat gátló tényezők – nincs elég információja a lehetőségekről

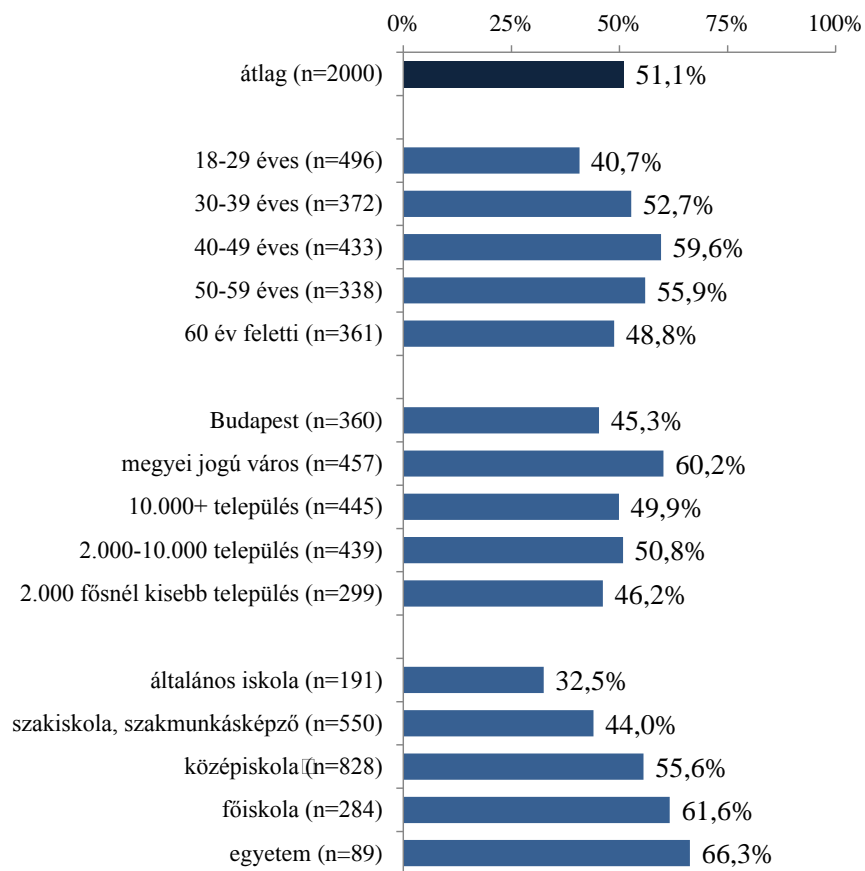
**36. melléklet: Korszerűsítéseket, átalakításokat gátló tényezők –
nincs, aki segítene a kivitelezésben, lebonyolításban**

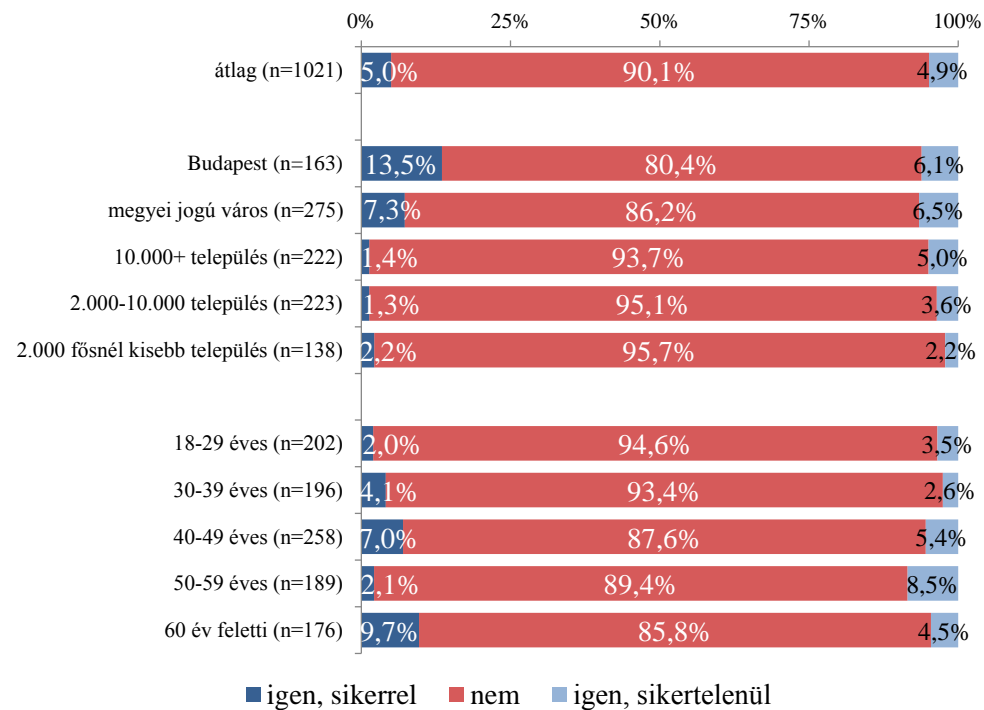
**37. melléklet: Korszerűsítéseket, átalakításokat gátló tényezők –
nincs jó szakember, aki megtervezné a korszerűsítést**

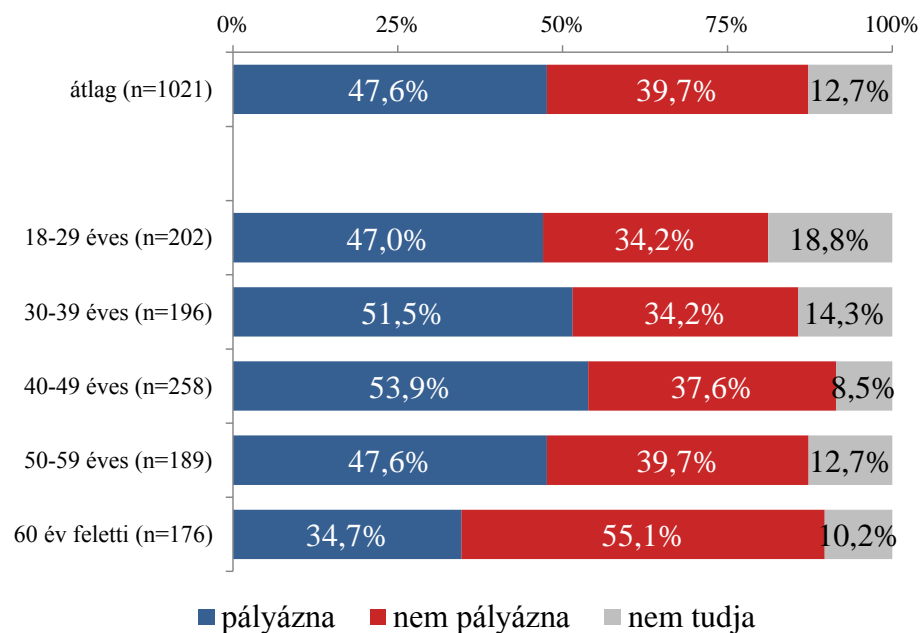
38. melléklet: Épületenergetikai fejlesztésekre rendelkezésre álló pályázatok ismertsége

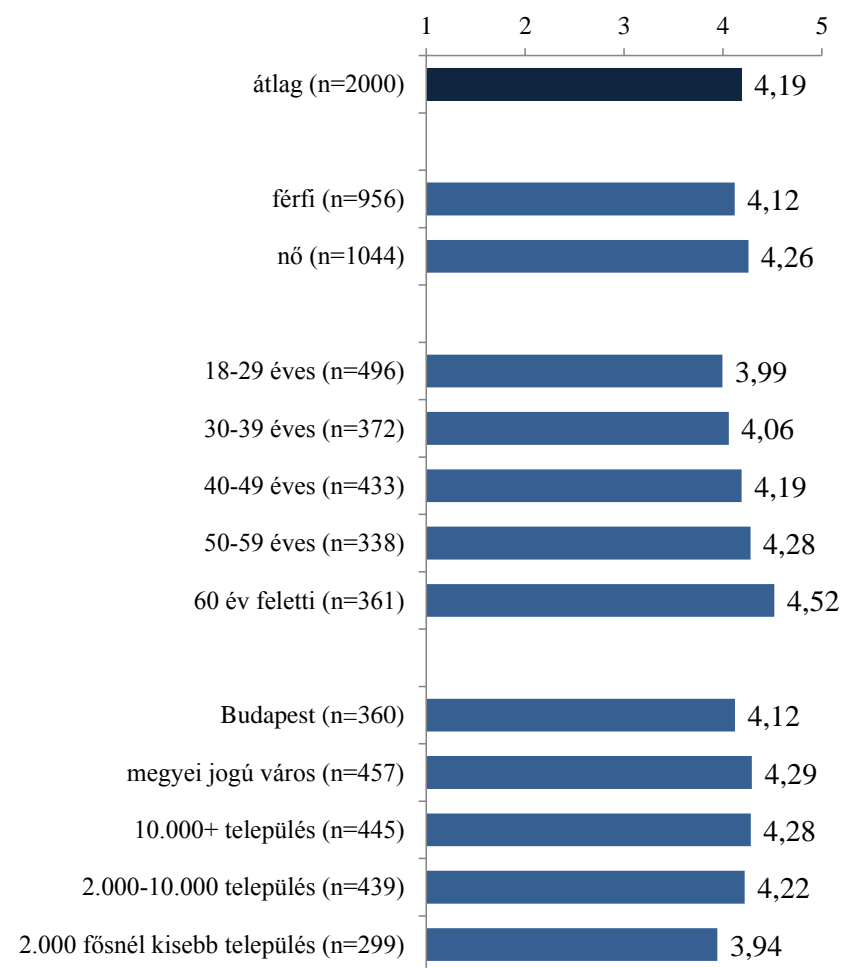
39. melléklet: Épületenergetikai fejlesztésekre való pályázás a múltban

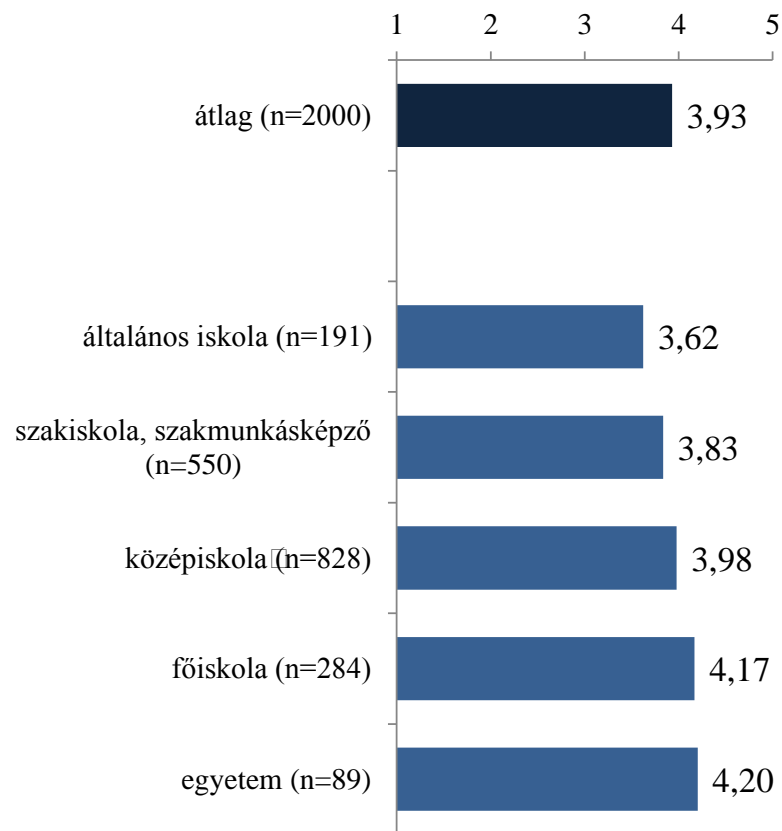
40. melléklet: Épületenergetikai fejlesztésekre való pályázás tervezése a jövőben

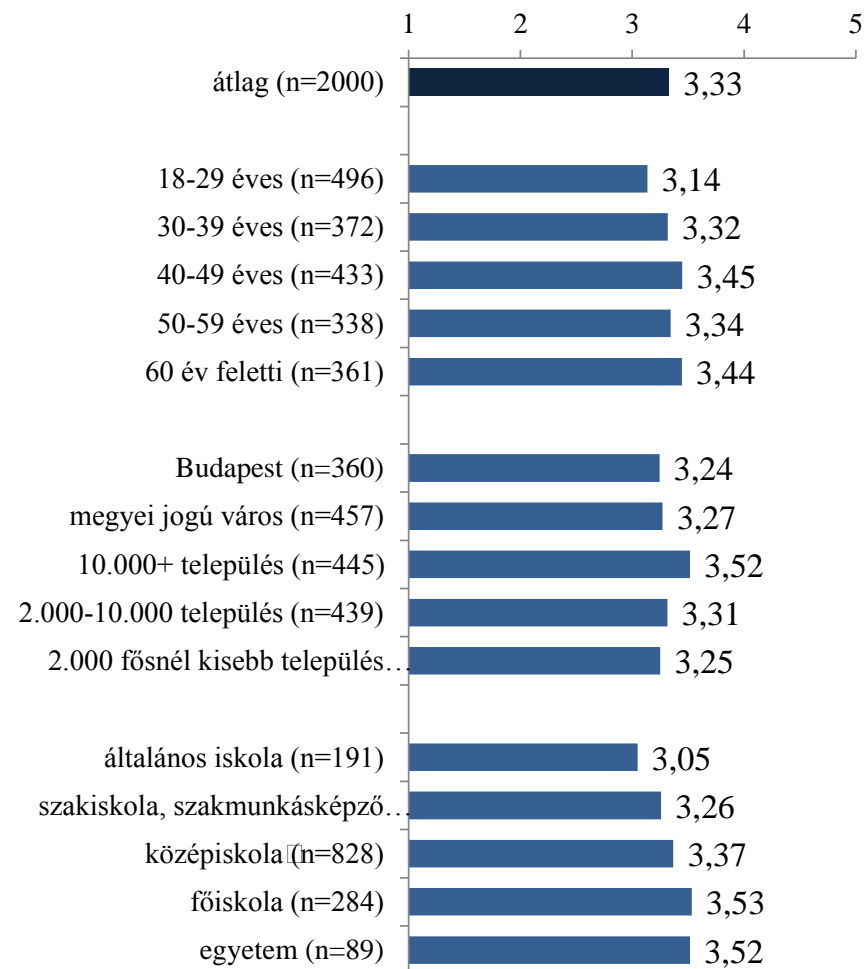
41. melléklet: Takarékossgal kapcsolatos tevékenységek a háztartásban – csak ott ég a villany, ahol éppen van valaki

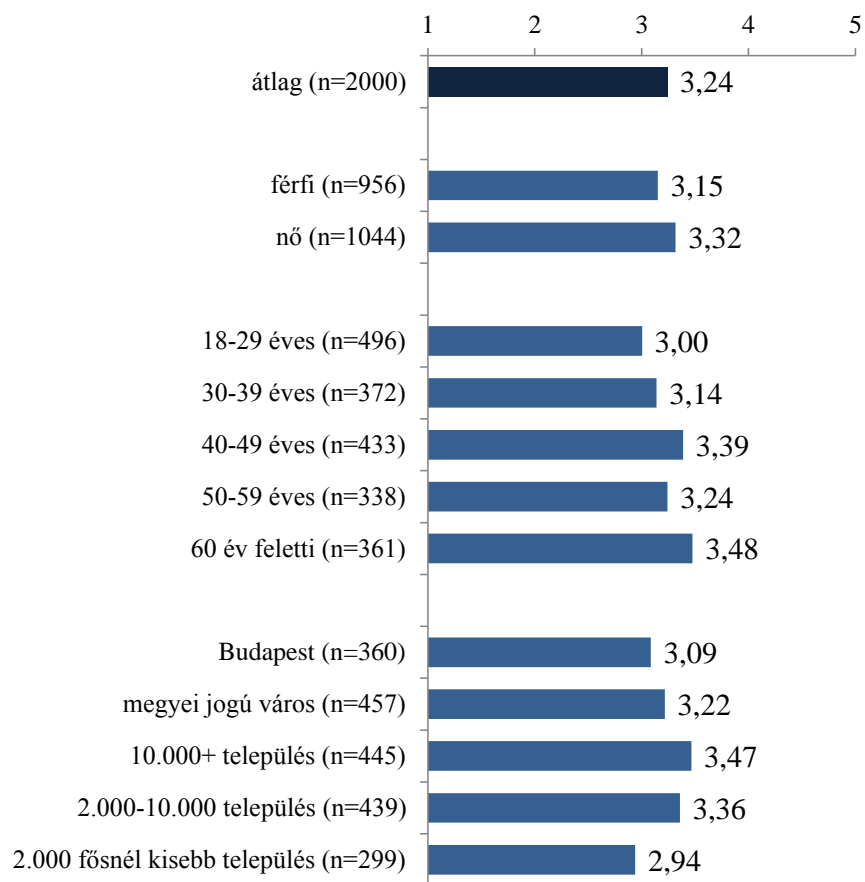
42. melléklet: Takarékosággal kapcsolatos tevékenységek a háztartásban – energiatakarékos izzók használata

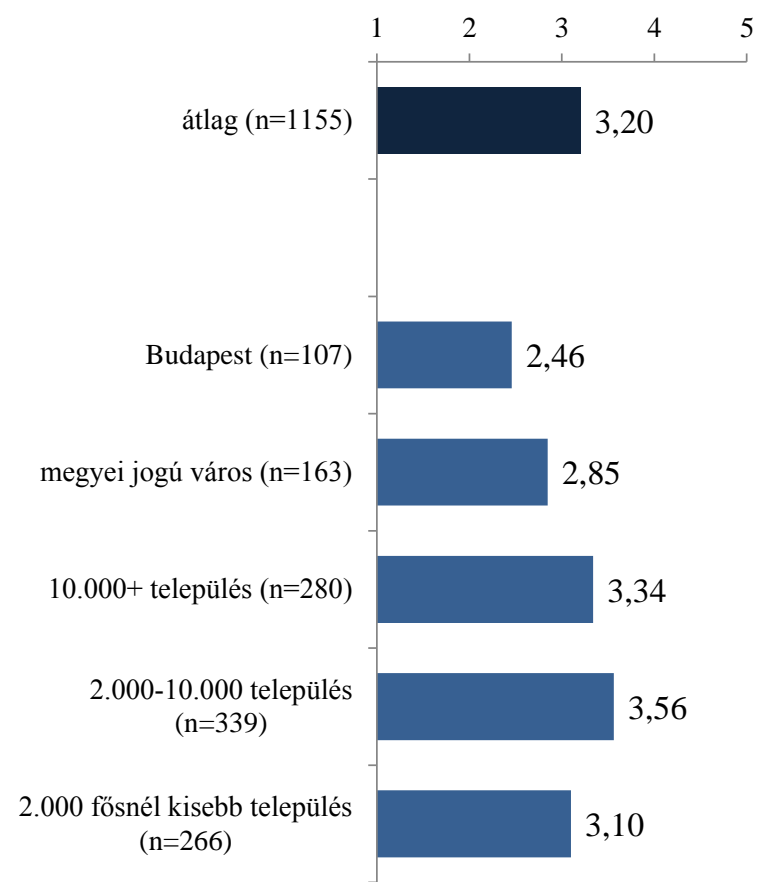
43. melléklet: Takarékosággal kapcsolatos tevékenységek a háztartásban – szelektív hulladékgyűjtés

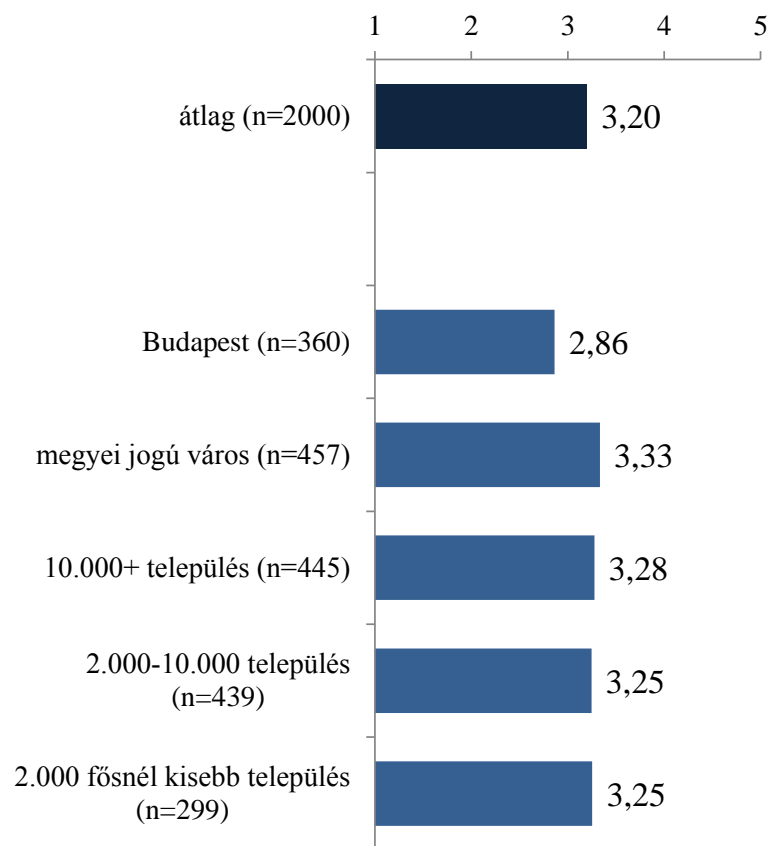
44. melléklet: Takarékosággal kapcsolatos tevékenységek a háztartásban – mosogatáskor nagyon kevés vizet használ

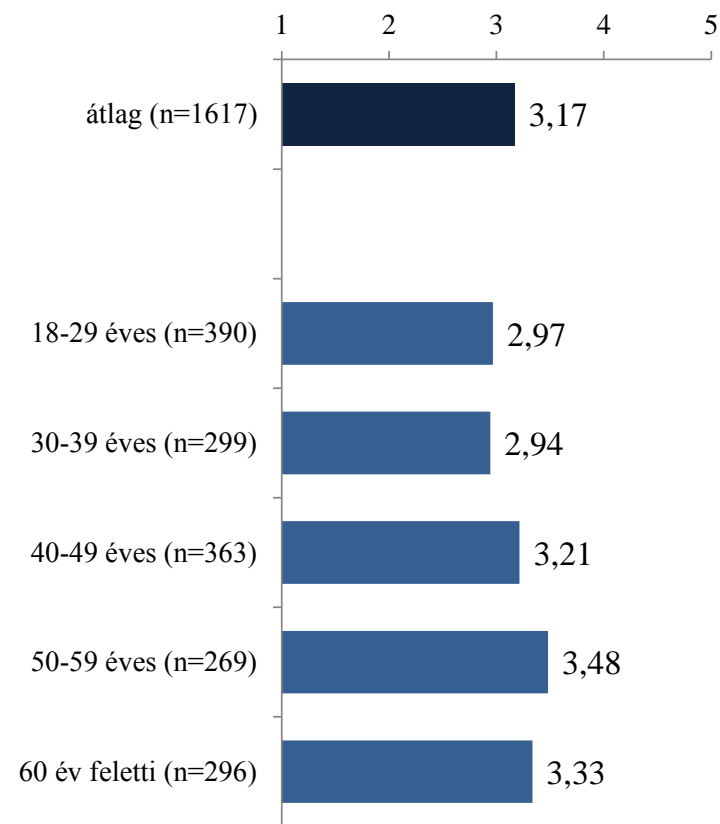
45. melléklet: Takarékosággal kapcsolatos tevékenységek a háztartásban – saját kerti kút használata

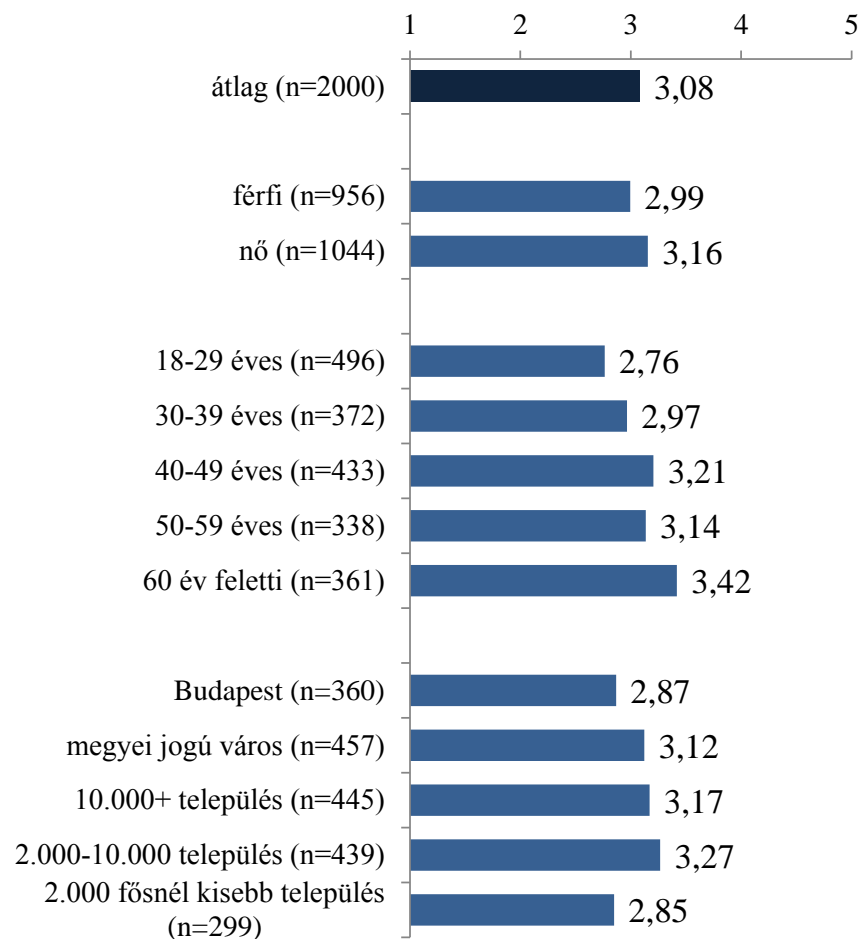
46. melléklet: Takarékosággal kapcsolatos tevékenységek a háztartásban – nem használt elektromos készülékek kihúzása a konnektorból

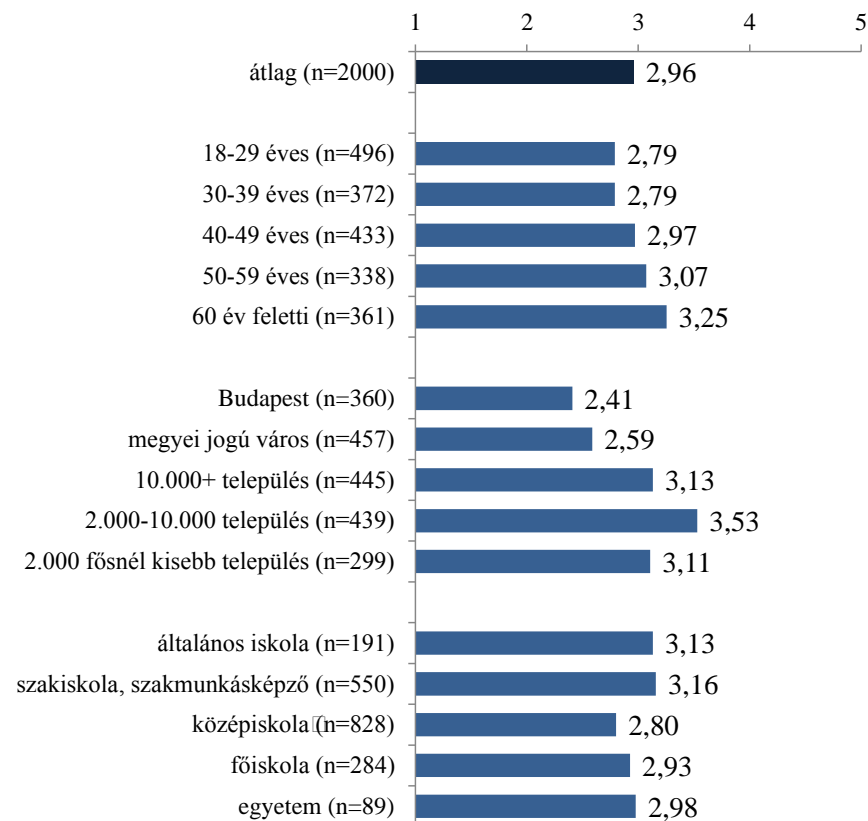
47. melléklet: Takarékosággal kapcsolatos tevékenységek a háztartásban – a szokásosnál alacsonyabb hőmérséklet a lakásban

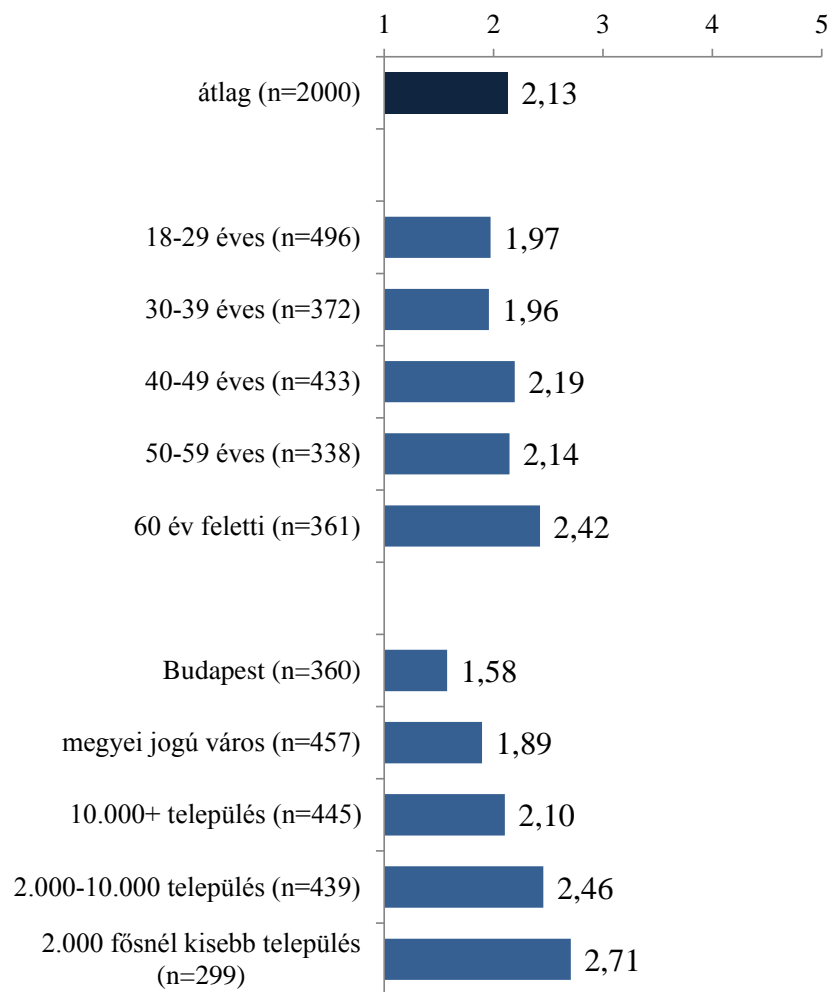
48. melléklet: Takarékossgal kapcsolatos tevékenységek a háztartásban – tisztálkodáskor nagyon kevés vizet használ

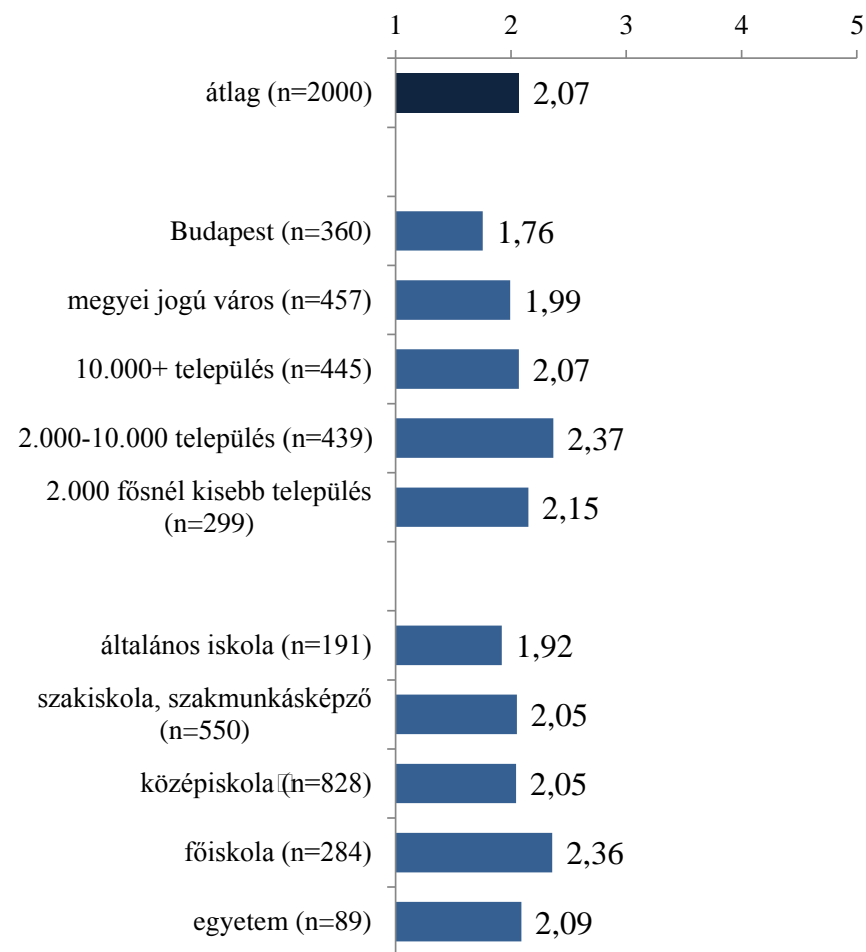
49. melléklet: Takarékossgal kapcsolatos tevékenységek a háztartásban – azokat a helyiségeket nem fűti, amelyeket nem használ

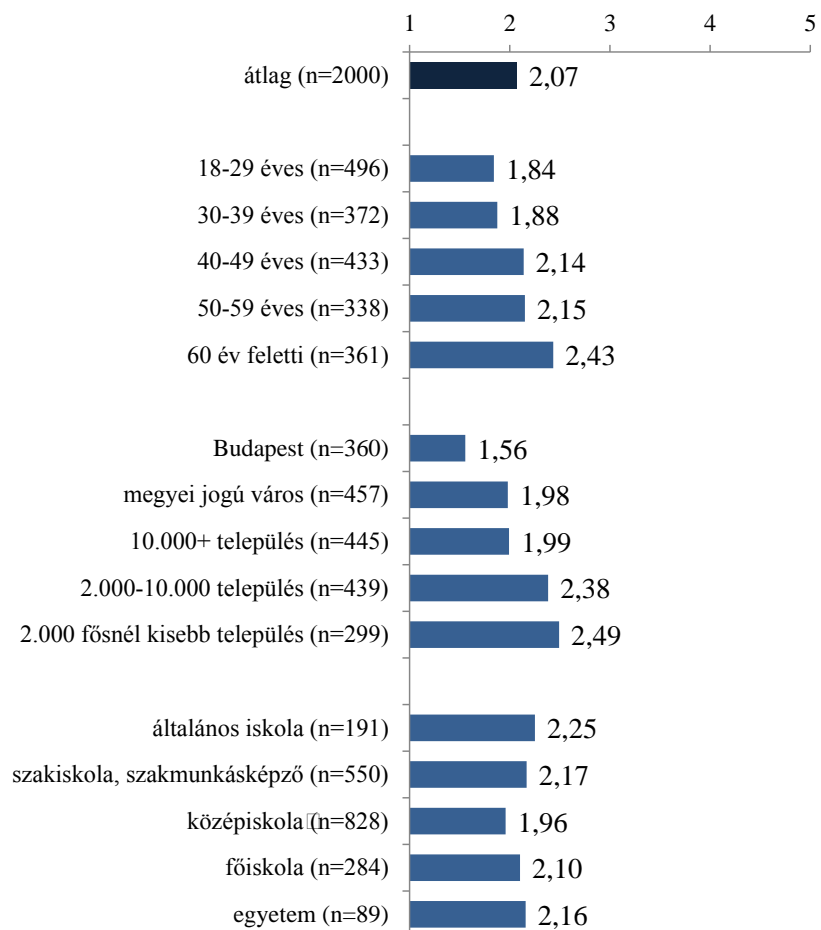
50. melléklet: Takarékossgal kapcsolatos tevékenységek a háztartásban – háztartási hulladék komposztálása

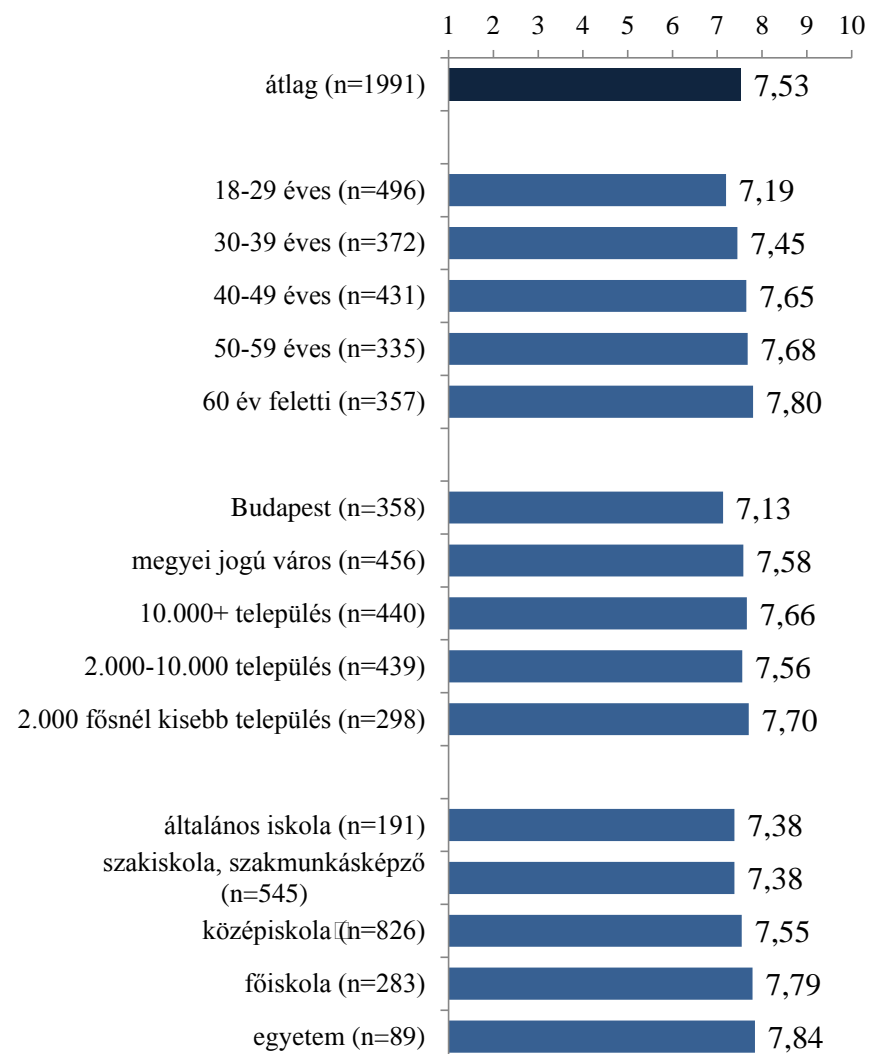
51. melléklet: Takarékossgal kapcsolatos tevékenységek a háztartásban – fáradt sütőolaj gyűjtése

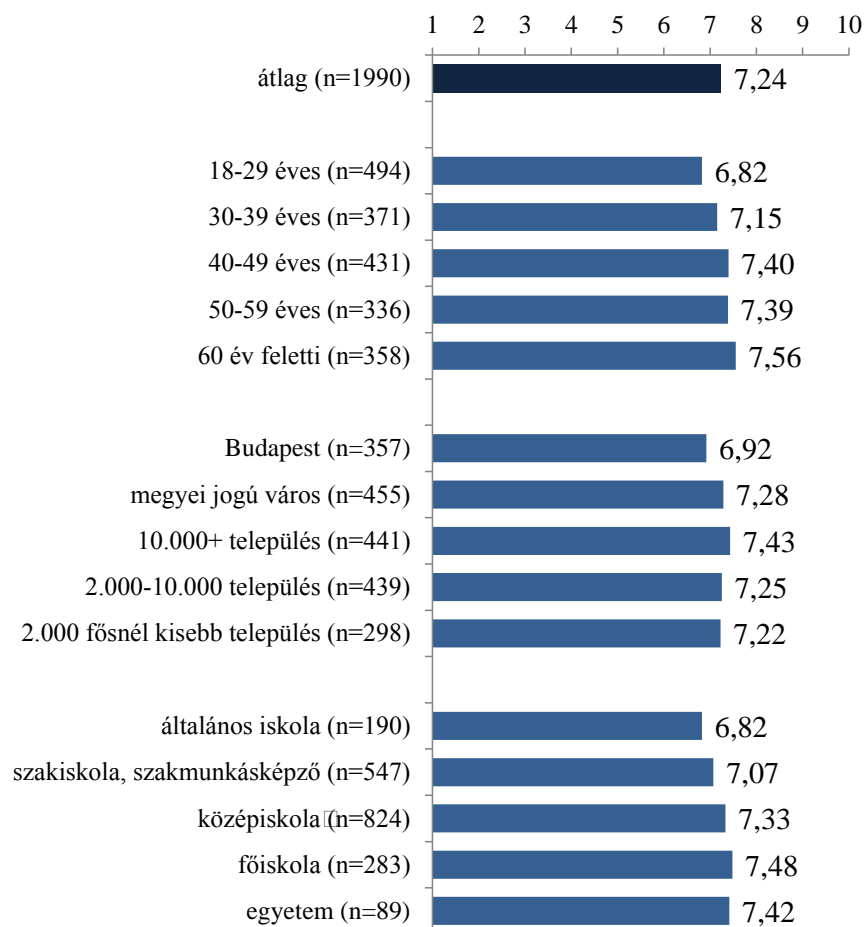
52. melléklet: Takarékosággal kapcsolatos tevékenységek a háztartásban – víz gyűjtése a háztartásban

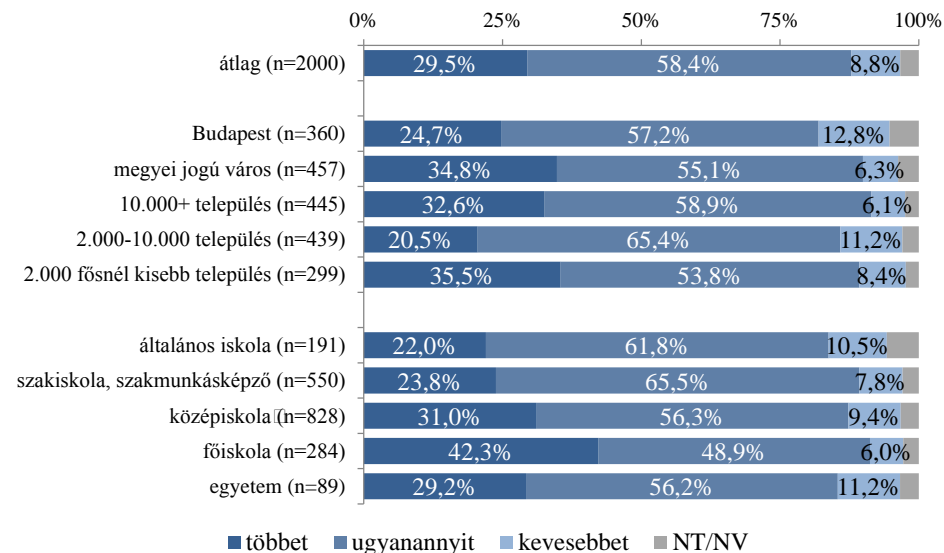
53. melléklet: Mennyire érzik magukhoz közelinek a természetet a válaszadók

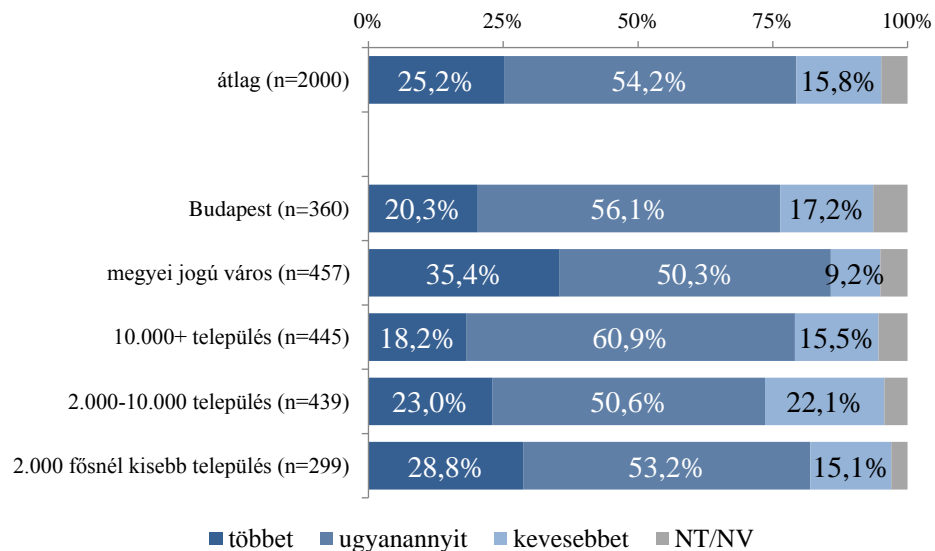
54. melléklet: A válaszadók mennyire érzik magukat környezetbarátnak

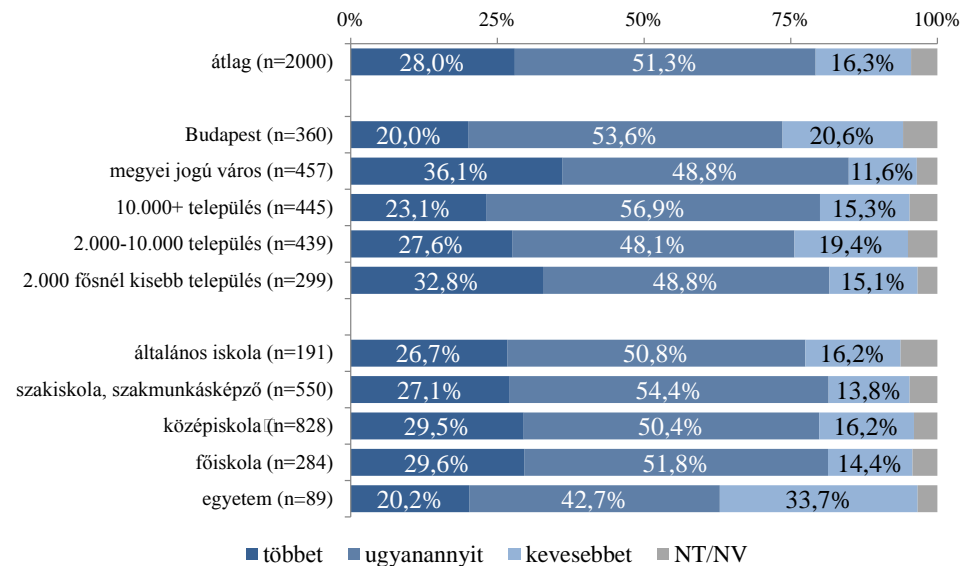
55. melléklet: A piaci szereplők környezetvédelemhez való hozzáállása az 5 évvel ezelőtti időszakhoz képest – az Ön közvetlen környezete (barátai, ismerősei, kollégái)

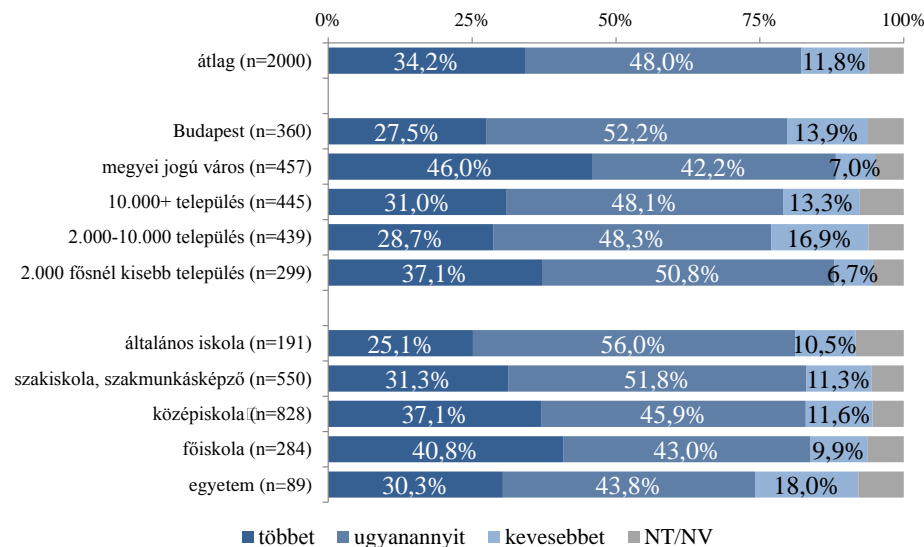
56. melléklet: A piaci szereplők környezetvédelemhez való hozzáállása az 5 évvel ezelőtti időszakhoz képest – a magyarországi vállalatok

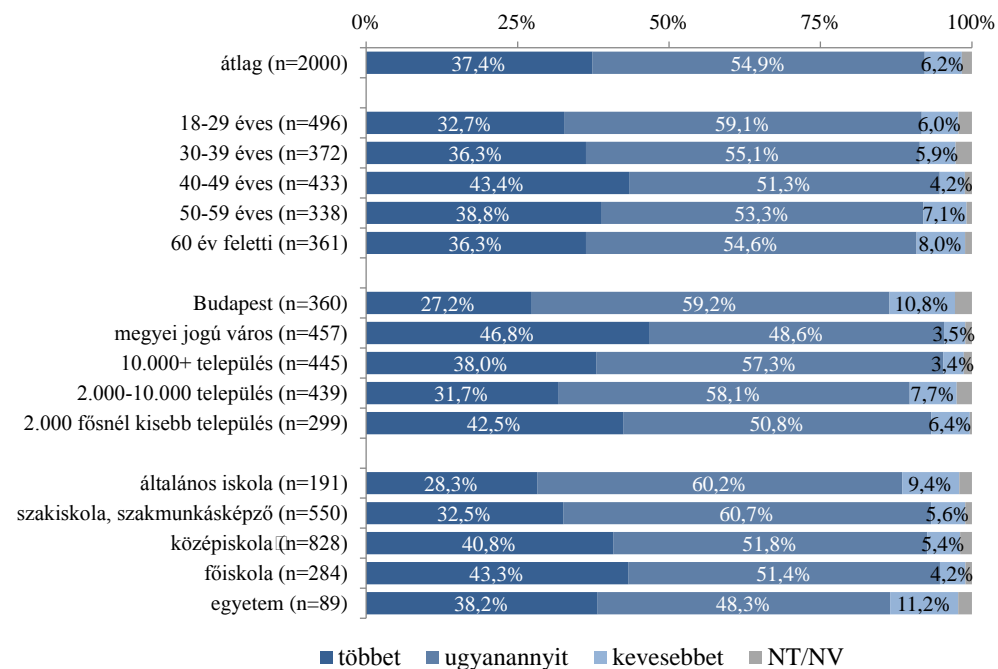
57. melléklet: A piaci szereplők környezetvédelemhez való hozzáállása az 5 évvel ezelőtti időszakhoz képest – az ország vezetése

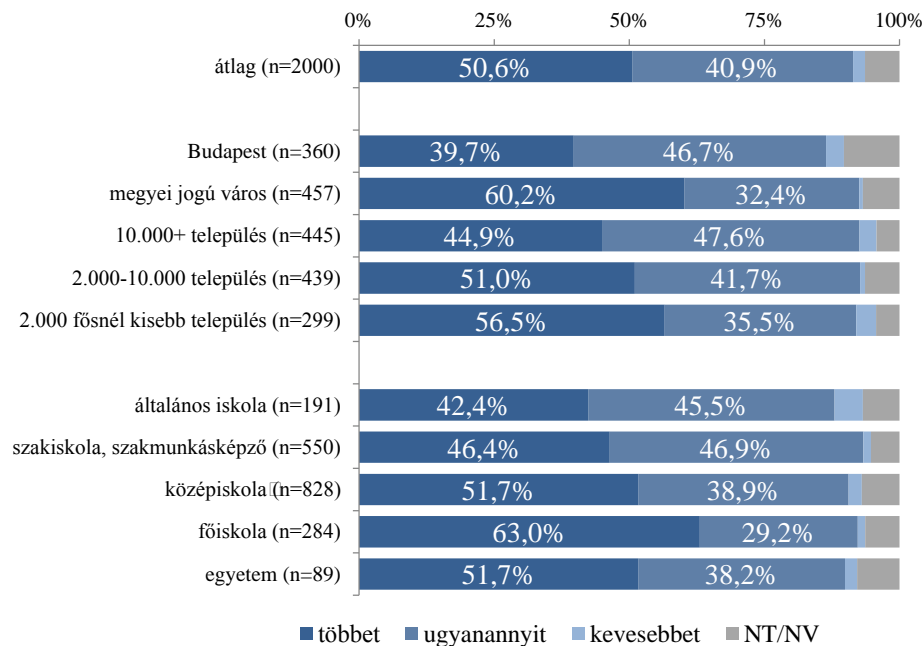
58. melléklet: A piaci szereplők környezetvédelemhez való hozzáállása az 5 évvel ezelőtti időszakhoz képest – a nemzetközi vállalatok és országok

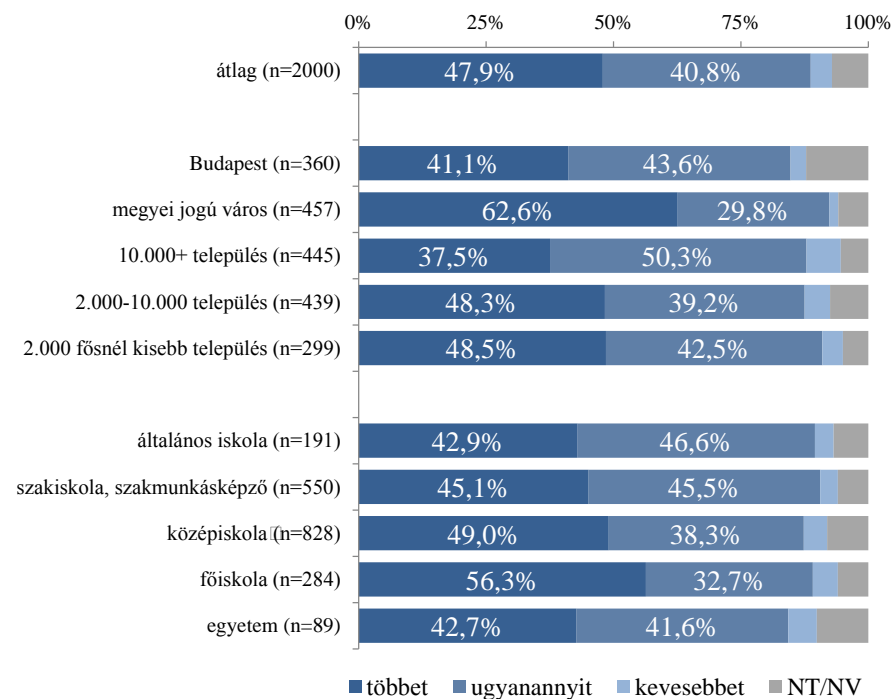
59. melléklet: A piaci szereplők környezetvédelemhez való hozzáállása az 5 évvel ezelőtti időszakhoz képest – Ön, vagyis saját maga

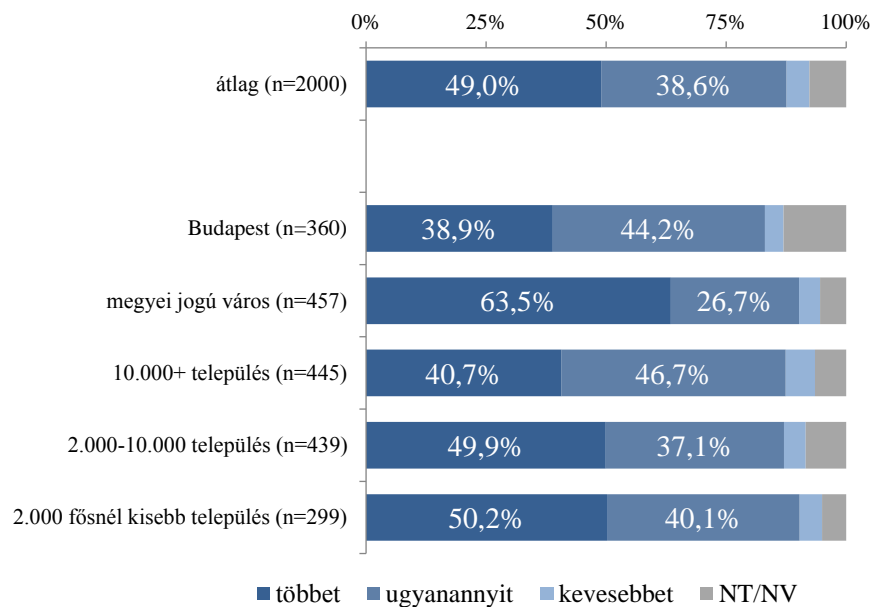
60. melléklet: A piaci szereplők környezetvédelemhez való hozzáállása 5 év múlva – az Ön közvetlen környezete (barátai, ismerősei, kollégái)

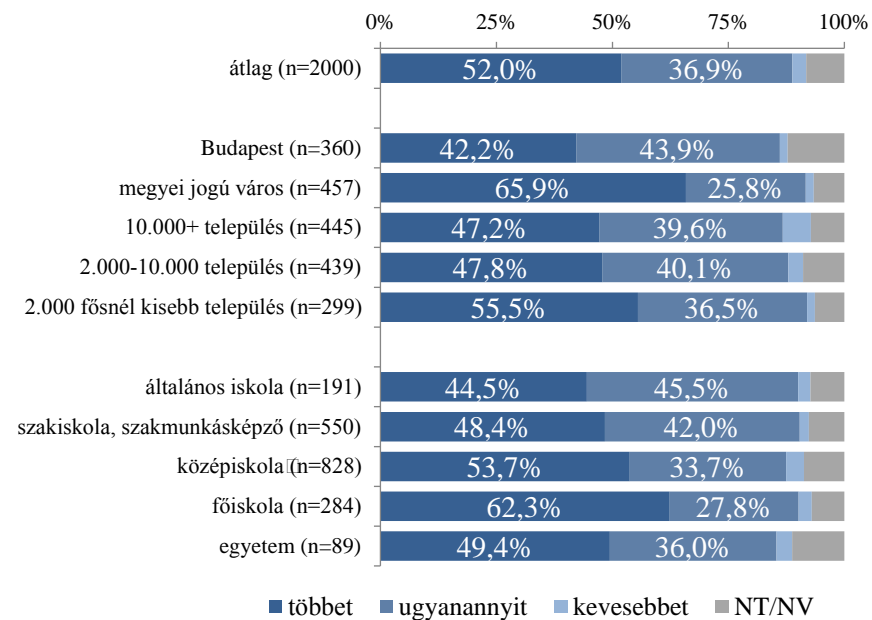
61. melléklet: A piaci szereplők környezetvédelemhez való hozzáállása 5 év múlva – a magyarországi vállalatok

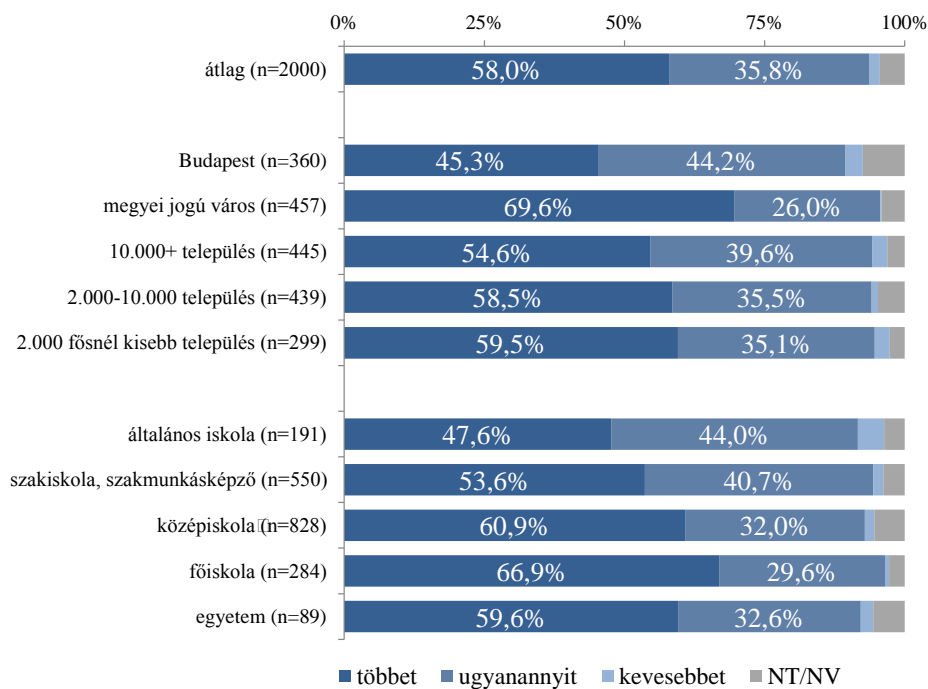
62. melléklet: A piaci szereplők környezetvédelemhez való hozzáállása 5 év múlva – az ország vezetése

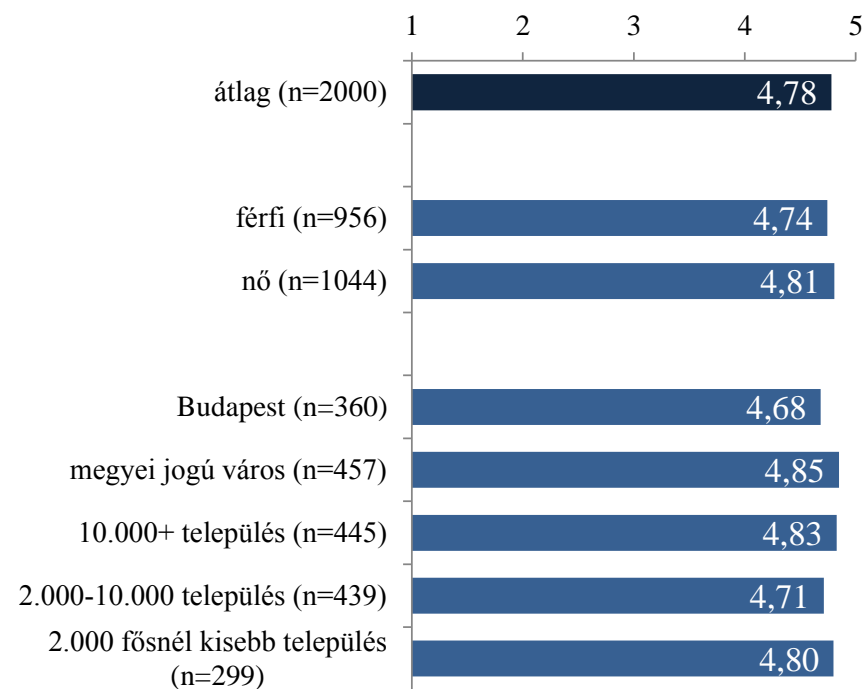
63. melléklet: A piaci szereplők környezetvédelemhez való hozzáállása 5 év múlva – a nemzetközi vállalatok és országok

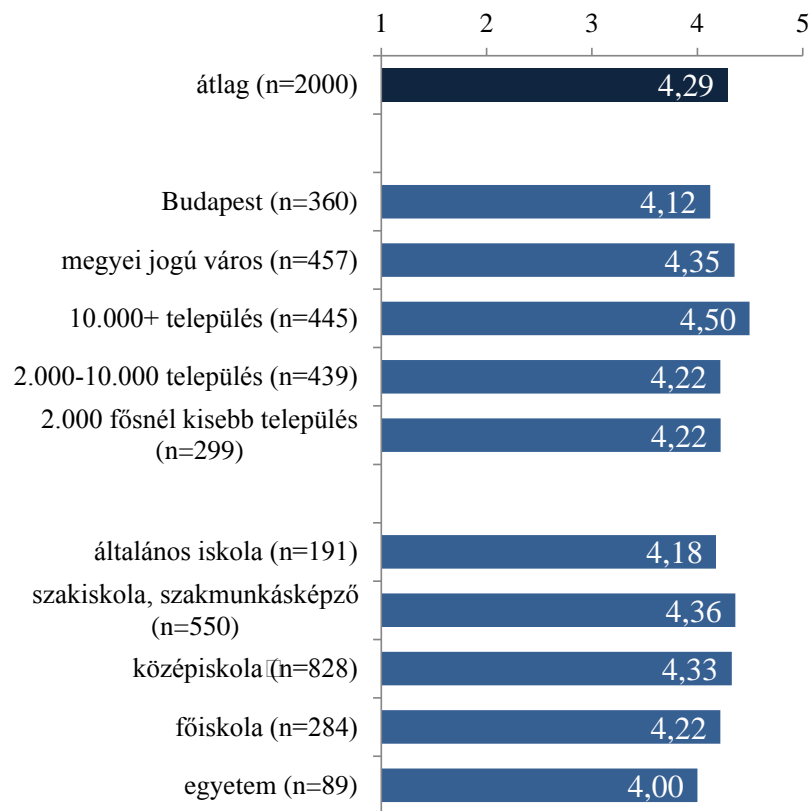
64. melléklet: A piaci szereplők környezetvédelemhez való hozzáállása 5 év múlva – Ön, vagyis saját maga

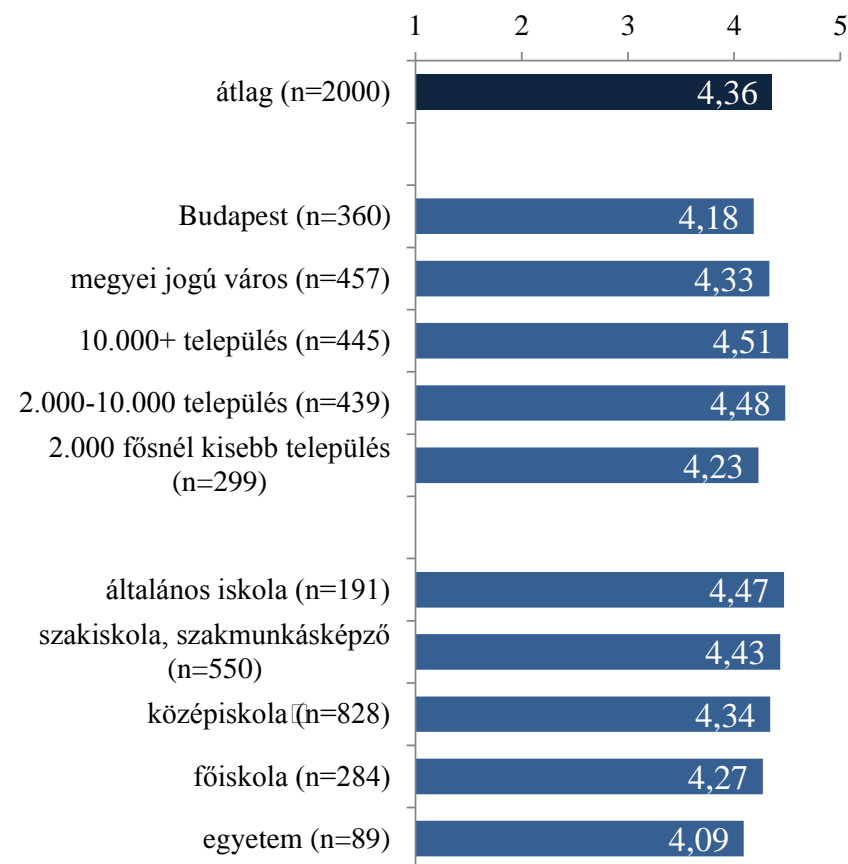
65. melléklet: Alternatív energiaforrások alkalmazása során figyelembe vett szempontok – pénzt tudjak vele megtakarítani

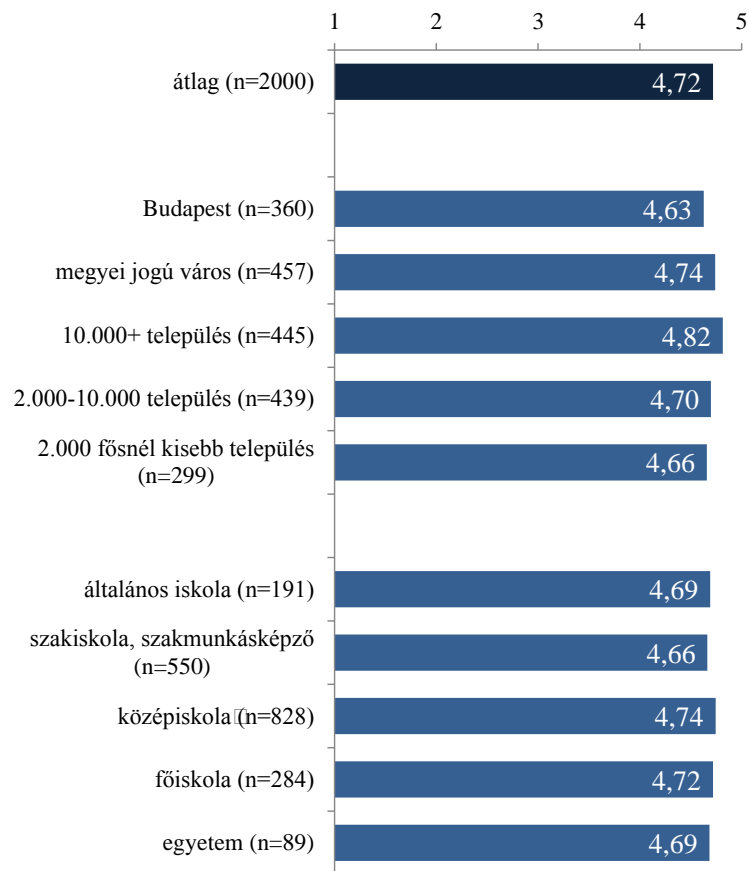
66. melléklet: Alternatív energiaforrások alkalmazása során figyelembe vett szempontok – ne legyen teljesen ismeretlen számomra

67. melléklet: Alternatív energiaforrások alkalmazása során figyelembe vett szempontok – ki lehessen próbálni, mielőtt beszereltetem a házamba

68. melléklet: Alternatív energiaforrások alkalmazása során figyelembe vett szempontok – legyenek egészen biztos abban, hogy jobb, mint amit előtte használtam

69 melléklet: Alternatív energiaforrások alkalmazása során figyelembe vett szempontok – ne csak nekem, de a társadalomnak is tegyék jót

